

Gemeente
Amsterdam

Toerisme MRA 2020-2021

Onderzoek en Statistiek

In opdracht van: Economische Zaken
Projectnummer: 21066
Auteur: T.Fedorova, E.Lindeman en B.Sleutjes
E-mailadres: t.fedorova@amsterdam.nl

Bezoekadres: Weesperstraat 113-117
Telefoon: 020 251 0333
Postbus 658, 1000 AR Amsterdam
onderzoek.amsterdam.nl

Amsterdam, April 2022

Foto voorzijde: Weesperstraat 113, fotograaf Edwin van Eis (2016)

Inhoud

Samenvatting en conclusie	4
Inleiding	15
1 Hotelovernachtingen MRA en Amsterdam	17
1.1 Toerisme in grote steden harder geraakt door corona dan in landelijke gebieden	17
1.2 Ruim tweederde minder hotelovernachtingen in 2021 t.o.v. 2019	19
1.3 Toerismetrends bezoekers in 2020-2021	22
1.4 Vanaf 2 ^e kwartaal 2021 meer hotelovernachtingen dan in 2020	23
1.5 Meer buitenlandse toeristen in EU-steden in 2021	26
2 Logiesmarkt MRA en Amsterdam	28
2.1 Lager groeitempo Amsterdamse hotelcapaciteit, groei regio stabiel	28
2.2 Daling kamerbezetting en –prijs in 2020-2021	30
3 Toeristisch verblijf in woningen, campings en havens MRA 2020 en Amsterdam 2021	32
3.1 Voorwaarden van toeristisch verblijf in woningen in Amsterdam: vakantieverhuur, bed & breakfast en short stay	32
3.2 Verhuur woningen en kamers via platforms in Amsterdam en MRA	34
3.3 Campings en vakantieparken MRA: vraag en aanbod 2020	45
3.4 Jachthavens en cruiseschepen	49
4 Impact van toerisme op leefomgeving	52
4.1 Impact op leefomgeving: toeristische intensiteit en dichtheid	52
4.2 CO ₂ -voetafdruk van toeristische activiteiten 2019-2021	55
5 Bestedingen en banen in toeristische sector	59
5.1 Bestedingen aan toerisme in 2020 met 43% gedaald	59
5.2 Omzet en pinbetalingen horeca in 2021	60
5.3 Minder vestigingen en banen in toeristische sector in 2021	63
Bijlage 1 Onderliggende cijfers	66
Bijlage 2 Definities, bronnen, methode	70
Bijlage 3 Vragenlijst O&S en open antwoorden	75
Literatuur	82

Samenvatting en conclusie

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) werkt vanuit een gezamenlijke Strategische Agenda Toerisme waarvan Amsterdam een onderdeel is. Om de ontwikkeling van toerisme inzichtelijk te maken verzamelt O&S statistieken voor zover mogelijk op niveau van de MRA.

Hotelovernachtingen in MRA

MRA 2019-2020

- In 2020 vonden er 8,9 miljoen hotelovernachtingen plaats in de MRA, 65% minder dan in 2019. In heel Nederland is het aantal hotelovernachtingen in 2020 met 47% gedaald. Binnen de MRA is het aantal hotelovernachtingen het meest gedaald in Amsterdam (-68%) en Haarlemmermeer (-63%). In IJmond was de daling relatief kleiner (-27%).
- In 2020 is het aantal toeristische reizen wereldwijd gedaald als gevolg van de coronacrisis. Onder andere is het reissentiment verslechterd, de vakantie-intentie gedaald en worden er minder vliegreizen en meer vakanties in eigen land geboekt.¹
- Vóór de coronacrisis ontving MRA relatief veel buitenlandse bezoekers: 78% van het totaal aantal hotelovernachtingen (landelijk 55%). Dit aandeel is in 2020 gedaald naar 63% (landelijk 36%). Het buitenlandse toerisme is in de MRA sterker afgenomen (-71%), dan het binnenlandse toerisme (-43%). Een relatief grote afname van het buitenlandse toerisme is te zien in Flevoland (-73%), Amsterdam (-72%) en Zaanstreek (-71%, paragraaf 1.1).

De cijfers van het CBS over 2021 zijn voor de MRA nog niet beschikbaar. Voor Amsterdam, Haarlemmermeer en Nederland heeft het CBS de nader voorlopige cijfers voor 2021 en de voorlopige cijfers voor januari en februari 2022 beschikbaar gesteld. Hieruit blijkt dat het aantal gasten en overnachtingen in de eerste maanden van 2022 is toegenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2021.

Hotelgasten en overnachtingen in Nederland, MRA en Amsterdam

	2020			2021*			januari-februari 2022*		
	gasten	over-nachtingen	2019-2020 %	gasten	over-nachtingen	2020-2021 %	gasten	over-nachtingen	2021-2022 %
Nederland totaal	16.163.000	28.746.000	-47	17.460.000	30.865.000	7	2.112.000	3.550.000	112
MRA totaal	4.762.000	8.873.000	-65	x	x	x	x	x	x
Amsterdam	2.959.000	5.802.000	-68	2.887.000	5.775.000	-1	429.000	841.000	240
Haarlemmermeer	756.000	1.154.000	-63	622.000	957.000	-17	115.000	164.000	116
rest MRA	1.047.000	1.917.000	-47	x	x	x	x	x	x

* voorlopige cijfers

Bron: CBS

¹ NBTC, Vakantie Sentiment Monitor, Resultaten meting 1-10, 2020-2021

Amsterdam 2019-2021

- In Amsterdam nam het aantal hotelovernachtingen af van bijna 18,4 miljoen in 2019 naar 5,8 miljoen in 2020 en 2021, een daling van 69% ten opzichte van 2019. Tussen 2020 en 2021 is het verblijf in de Amsterdamse hotels met 0,5% afgenomen (landelijk met 7% toegenomen, paragraaf 1.2).
- Tijdens de coronacrisis vond er een verschuiving plaats in het type toerist dat Amsterdam bezocht, zowel qua motief als vervoer.² Buiten de EU golden andere reisadviezen en regels, waardoor het reizen naar Amsterdam niet mogelijk of minder aantrekkelijk werd (o.a. voor Australië en Groot-Brittannië). In 2021 waren er meer Nederlandse (+27%) en tegelijkertijd minder buitenlandse hotelgasten in Amsterdam (-10%). Naast Nederlanders kwamen er relatief meer bezoekers uit sommige EU-landen (o.a. België, Frankrijk, paragraaf 1.3).
- De spreiding van het aantal bezoekers over een jaar hangt normaliter samen met seizoenen, feestdagen, evenementen en vakanties. In 2020 en 2021 wordt het aantal toeristen sterk beïnvloed door de coronamaatregelen. Tijdens de coronagolven in de lente, herfst en winter van 2020 en 2021 neemt het recreatief en zakelijk verkeer in Amsterdam af. Tijdens de versoepelingen in de vakantieperiode juli-augustus van 2020 en 2021 en in de herfst van 2021 zien we een gedeeltelijk herstel van de bezoekerseconomie in Amsterdam (zie paragraaf 1.4).
- In vergelijking met de andere EU-steden is het buitenlandse toerisme in Amsterdam harder geraakt door de coronacrisis in 2021. In veel EU-steden begint het buitenlandse toerisme in 2021 te herstellen, terwijl er in Amsterdam sprake is van een daling (-15%). Het mondiale toerisme is in 2021 met 4% toegenomen (zie paragraaf 1.5).

Amsterdam 2022

- Voor 2022 wordt er een wereldwijde groei van het buitenlandse toerisme verwacht van 30% tot 78% ten opzichte van 2021 (UNWTO). Het volledige herstel van het binnenlandse toerisme wordt in 2022 verwacht en van het buitenlandse toerisme in 2024. Voor 2022 verwacht O&S 13-16 miljoen hotelovernachtingen in Amsterdam, 127%-176% meer dan in 2021.³ De groei in 2022 wordt aangedreven door de toegenomen consumenten-besparingen in combinatie met de inhaalvraag naar reizen.

Hotelcapaciteit en kamerbezetting

Lager groeitempo hotelcapaciteit in Amsterdam in 2021

- De MRA telt in 2021 ruim 58.400 kamers en 127.300 bedden in hotels en vergelijkbare accommodaties (40% van de landelijke hotelcapaciteit). In 2021 groeide de hotelcapaciteit in de MRA (+2%) minder snel dan landelijk (+3%).
- Amsterdam telt in 2021 40.600 kamers en 89.300 bedden, 70% van de capaciteit in de MRA. De meeste accommodaties in de regio bevinden zich in Haarlemmermeer, Amstelveen, Haarlem, Almere, Zandvoort en Zaanstad. In 2021 is de totale kamercapaciteit van Amsterdam met 2% toegenomen (+670 kamers). In de regio is er een toename te zien in Haarlemmermeer, Almere en Velsen (paragraaf 2.1).

² CBS, Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021, oktober 2021

³ O&S, Bezoekersprognose 2022-2024, april 2022.

- In 2020 groeide het aantal hotelkamers in Amsterdam met 8% terwijl er 68% minder hotelovernachtingen waren dan in 2019. De gemiddelde kamerbezetting in Amsterdam is gedaald van 84% in 2019 naar 26%. De gemiddelde kamerbezetting in de regio is gedaald van 69% naar 30%, relatief minder sterk dan in Amsterdam.
- De gemiddelde kamerbezetting in Amsterdam varieert per seizoen, maar in 2020 en 2021 hangt deze vooral samen met de coronamaatregelen. De laagste kamerbezetting onder de 10% was gemeten in april 2020 tijdens de eerste lockdown. In oktober 2021 is de gemiddelde bezetting van hotels toegenomen tot 62%, nadat de meeste restricties waren opgeheven.

Capaciteit hotels en vergelijkbare accommodaties

	2020		2021		2019-2020 %		2020-2021 %	
	kamers	bedden	kamers	bedden	kamers	bedden	kamers	bedden
Nederland totaal	142.674	312.246	147.047	321.933	3	3	3	3
MRA totaal	57.030	124.499	58.424	127.335	7	7	2	2
Amsterdam	39.913	87.917	40.583	89.256	8	8	2	2
Haarlemmermeer	8.194	16.423	8.640	17.325	4	3	5	5
overig MRA	8.923	20.159	9.201	20.754	5	5	3	3

Bron: CBS/O&S

Toeristisch verblijf in woningen

Online verhuur van woonruimte in Amsterdam in 2021

- Van het totale aanbod via online platforms is 88% door webscraping gevonden op Airbnb. Overige platforms zijn Booking, Expedia, Tripadvisor of VRBO. De cijfers zijn indicatief, aangezien er sprake kan zijn van overlap tussen verschillende platforms.
- In Amsterdam is het aantal unieke listings op Airbnb gedaald van circa 28.000 in 2019 tot 22.701 in 2020 en tot 21.186 in 2021. De meerderheid van deze listings is in 2021 inactief geweest. Van 3.675 listings (17%) kan worden vastgesteld dat deze minimaal één keer zijn geboekt in 2021. In het kader van de meldplicht zijn er in heel 2021 4.270 meldingen van verhuurperiodes gedaan, 25% meer dan in 2020 (3.375).
- Eind 2021 waren er 2.580 vergunningen voor vakantieverhuur afgegeven. Begin 2022 waren er 2.067 vergunningen voor B&B afgegeven. De meeste vergunningen voor vakantieverhuur zijn afgegeven in de stadsdelen West, Zuid en Centrum. De meeste vergunningen voor B&B zijn afgegeven in Centrum, West en Oost (paragraaf 3.2).
- Op basis van de reviews en de capaciteit van woningen en kamers kan ook het aantal gastovernachtingen worden geschat. In 2021 waren er naar schatting 109.000 gasten die via Airbnb hebben overnacht, goed voor 370.000 overnachtingen, waarvan 176.000 in volledige woningen (vakantieverhuur) en 194.000 in kamers (B&B). Het totaal aantal gastovernachtingen via alle platforms samen is gedaald van 2,8 miljoen in 2019 tot 0,7 miljoen in 2020 en tot 0,5 miljoen in 2021.
- In 2021 heeft 43% van de overnachtingen plaatsgevonden in stadsdeel Centrum, gevolgd door West (20%), Zuid (14%) en Oost (10%).

Overnachtingen in woningen en kamers via online platforms, Amsterdam

	2019	2020	2021	2019-2020 %	2020-2021 %
totaal gastenovernachtingen	2.800.000	668.000	463.000	-76	-31
gastenovernachtingen via Airbnb	2.204.000	535.000	370.000	-76	-31
in kamers	1.061.000	263.000	176.000	-75	-33
in volledige woningen	1.143.000	271.000	194.000	-76	-28

bron: O&S/Toezicht & Handhaving, Wonen

Online verhuur van woonruimte in de MRA in 2020

- Bureau Stedelijke Planning en Universiteit Utrecht hebben in opdracht van Provincie Noord-Holland de eerste Airbnb monitor Noord-Holland gepubliceerd.⁴ De resultaten gaan over de verhuurplatforms Airbnb en VRBO in de periode 2019-2020.
- Uit dit onderzoek blijkt dat er in 2020 ruim 6.000 kamers en woningen werden verhuurd in de MRA-regio (exclusief Amsterdam, Almere en Lelystad). Deze accommodaties werden in totaal 0,4 miljoen nachten gereserveerd. Dit is 46% minder dan in 2019. In heel Nederland waren er 5 miljoen nachten gereserveerd, 34% minder dan in 2019.

Aantal actieve accommodaties en aantal overnachtingen via Airbnb en Vrbo, Nederland en MRA

	actieve listings		overnachtingen mln.		mutatie
	2019	2020	2019	2020	2019-2020 %
Nederland	78.600	65.698	7.600.000	5.000.000	-34
MRA regio totaal (excl. Amsterdam, Almere en Lelystad)	7.258	6.201	736.000	400.000	-46

Bron: Bureau Stedelijke Planning en Universiteit Utrecht i.o.v. Noord-Holland (data AirDNA)

Campings, jachthavens en cruises

Campings en vakantieparken MRA 2020

Tijdens de coronapandemie gaven vakantiegangers vaak de voorkeur aan een vakantie in eigen landen op vakantieparken en campings in de natuur.⁵

- Van alle overnachtingen op campings en vakantieparken in 2020 in Nederland vond 6% plaats in MRA (3,4 miljoen overnachtingen). Het aantal overnachtingen in MRA is met 25% sterker afgenomen dan landelijk (-18%). Binnen de MRA vond de sterkste afname plaats in Zaanstreek (-52%) en Groot-Amsterdam (-39%). Deze afname komt voor een groot deel door minder buitenlandse gasten in 2020 (zie paragraaf 3.3).
- De statistieken op niveau van Amsterdam zijn maatwerkcijfers die slechts indicatief zijn. De stad telt in 2020 zes campings/vakantieparken (inclusief het vakantiepark in het Amsterdamse bos) en enkele huisjesterreinen. Naar schatting zijn ze samen goed voor circa 10.000 slaapplekken en circa 0,45 miljoen overnachtingen in 2020, 12% minder dan in 2019.

Gasten en overnachtingen op campings, vakantieparken en huisjesterreinen

⁴ <https://www.stedplan.nl/airbnb-monitor-noord-holland/>

⁵ <https://www.nbtc.nl/nl/site/kennisbank/cijfers-statistieken/voorkeur-voor-vakantie-in-eigen-land-neemt-toe-3.htm>

campings, vakantieparken 2020			
	gasten	overnachtingen	mutatie 2019-2020 %
Nederland totaal	11.137.000	56.669.000	-18
MRA totaal	732.399	3.410.379	-25
Groot-Amsterdam	149.204	730.624	-39
Amsterdam	102.000	455.000	-12
overig MRA	583.195	2.679.755	-20

bron: CBS/bewerking O&S

Passanten in jachthavens en cruisepassagiers

- Sommige jachthavens bieden niet alleen plaats aan de jaarkaarthouders, maar ook aan passanten, die eventueel overnachten op hun boot in de haven. In totaal zijn er 239 jachthavens in de MRA die samen ruimte kunnen bieden aan meer dan 35 .000 persoons-overnachtingen per jaar, waarvan er bijna 80.000 in de gemeente Amsterdam (paragraaf 3.4). Deze aantallen zijn indicatief en op basis van de cijfers voor 2017.
- Amsterdam biedt ligplaatsen aan zee- en riviercruiseschepen. Cruiseschepen die Amsterdam in 2019 aandeden, hadden in totaal 749.000 passagiers aan boord (zie paragraaf 3.4). Dit aantal is in 2020 met 96% gedaald. De zeecruisehaven in Amsterdam heeft in 2020 geen passagiers ontvangen, het aantal riviercruisepassagiers bedroeg 33.700. Veel cruiserederijen hebben door de coronapandemie wereldwijd hun vaarten opgeschort.

Impact toerisme op leefomgeving, openbare ruimte en milieu

Impact indicatoren

De Europese Commissie adviseert European Tourism Indicator System (ETIS) te gebruiken om de toeristische impact op leefomgeving, openbare ruimte en milieu te monitoren. In Nederland monitoren CBS en NBTC de volgende indicatoren: toeristische intensiteit, toeristische dichtheid en CO₂-voetafdruk.

Toeristische intensiteit en dichtheid

- Gerekend per 100 Amsterdammers waren er in 2019 op één dag gemiddeld 5,8 hotelovernachtingen en in 2021 1,8 hotelovernachtingen. In stadsdeel Centrum waren er in 2021 5,9 hotelovernachtingen per 100 inwoners tegen 21,5 in 2019. In Nederland heeft Amsterdam de hoogste toeristische intensiteit (zie paragraaf 4.1).
- Gerekend per vierkante kilometer (land) waren er in 2019 309 hotelovernachtingen per dag in Amsterdam, in 2021 is dit aantal gedaald naar 97. In Centrum waren er bijna 3.000 hotelovernachtingen per vierkante kilometer per dag in 2019 en 820 in 2021. Ter vergelijking: Den Haag had in 2019 56 hotelovernachtingen per vierkante kilometer per dag.

CO₂-voetafdruk

- In 2021 bedroeg de totale CO₂-voetafdruk van de toeristische reizen naar Amsterdam 0,8 Mton, terwijl die in 2019 boven 5 Mton lag. Gerekend per overnachting bedroeg de uitstoot in 2021 0,4 Mton (2,7 in 2019). Deze daling hangt samen met het sterk afgenomen (intercontinentale) toerismeverkeer tijdens de coronapandemie (zie paragraaf 4.2).

- Gerekend per vervoermiddel zorgen de vliegreizen voor meer CO₂-emissie dan de reizen per trein of fiets. Als er wordt gekeken naar logiesvormen, dan veroorzaken cruises de grootste emissie per vakantiedag, terwijl verblijf in een tent of op een (zeil)boot voor de kleinste emissie zorgt.

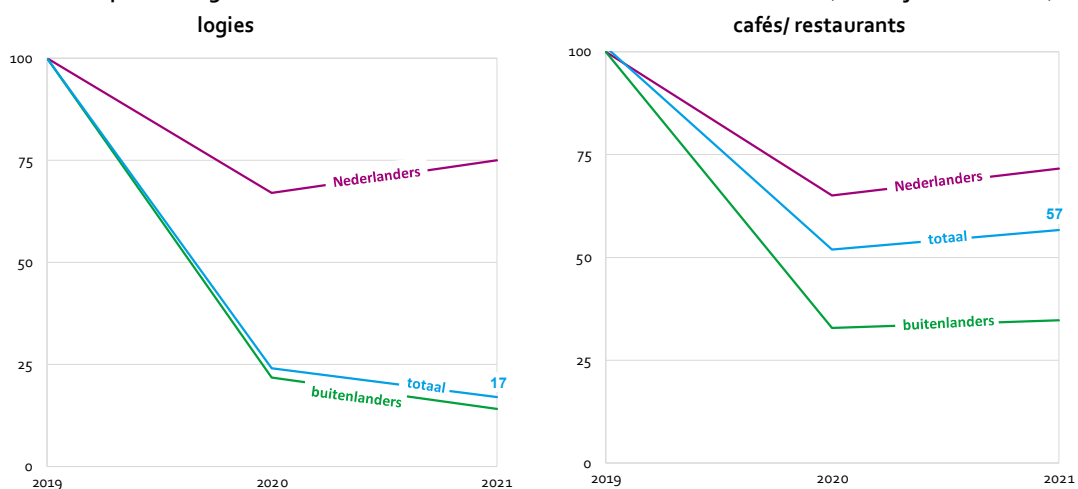
Bestedingen en banen in toeristische sector

Data van CBS en MasterCard: toeristische bestedingen, omzet en pinbetalingen

Impactindicatoren van toerisme op de economie worden berekend op landelijk niveau (CBS). Sommige maatwerk-cijfers zijn beschikbaar op gemeenteniveau. Ontbrekende cijfers op gemeenteniveau worden op deze manier voor het eerst aangevuld door de data van MasterCard.

- In 2020 zijn de totale toeristische bestedingen in de Nederlandse economie met 43% procent gedaald, waarbij de bestedingen van buitenlandse toeristen met 58% sterker zijn gedaald dan die van de Nederlandse toeristen (-31%). Vergelijkbare cijfers voor Amsterdam zijn er niet, maar er kan aangenomen worden dat de bestedingen van toeristen zijn gedaald, gezien het grote aandeel buitenlandse bezoekers in Amsterdam en de snelle daling van het inkomend toerisme.
- Aan de hand van de omzetcijfers van de Amsterdamse bedrijven is te zien dat de relatief grote daling van de horecaomzet in 2020 (-47%) nog niet gecompenseerd is door de stijging in 2021 (+7%).
- Wanneer we met de MasterCard-pintransactiedata verder inzoomen op de horecasector, wordt duidelijk dat er vooral minder betalingen waren in de logiesbranche. Het grootste deel van de (pin)betalingen bij de Amsterdamse cafés en restaurants komt van de Nederlandse consumenten (inclusief Amsterdammers). De afname van de bestedingen in deze branche is relatief kleiner dan bij logies (zie paragraaf 5.2).

Volume pinbetalingen van Nederlandse en buitenlandse consumenten naar sector (Indexcijfers 2019=100)

Bron: MasterCard

Minder vestigingen en banen in toeristische sector in 2021

- Amsterdam telt in 2021 10.013 vestigingen en 74.707 banen toeristische sector. Dit is 5% minder vestigingen en 3% minder banen dan in 2020. De meeste banen in de toeristische sector zijn in de branches horeca (36.072) en logies (12.140). In deze twee branches nam het aantal banen het meest af: in de horeca met 3% (-1.295 banen) en bij logies met 5% (-624 banen). Meer dan de helft van deze afname komt door de banen voor minder dan 12 uur per week (de zogenaamde kleine banen).
- Voor het uitbreken van de coronacrisis was er sprake van krapte op de arbeidsmarkt voor horecapersoneel. Tussen het 2^e kwartaal van 2020 en het 3^e kwartaal van 2021 is de krapte verdwenen. Vanaf het 3^e kwartaal van 2021 komen horeca ondernemers opnieuw moeilijk aan personeel zoals koks.

Omvang toerisme MRA 2020

MRA 2020: ruim 13 mln. overnachtingen in 2020

- In 2020 waren er 13,4 miljoen overnachtingen van verblijfsbezoekers in MRA. Dit is 60% minder dan in 2019. Deze afname is relatief groter dan de landelijke daling van 31%.
- De meeste overnachtingen in Nederland vinden plaats op campings en in vakantieparken. Dit logiessegment is minder hard geraakt door de gevolgen van de coronacrisis, waardoor het aantal overnachtingen hier ook minder sterk is gedaald (-18%) dan in hotels (-47%).
- In MRA vinden de meeste overnachtingen plaats in hotels (66%). Het aantal overnachtingen in hotels is met 65% sterker gedaald, dan op campings (-25%).
- De totale afname in MRA komt voor een groot deel door Amsterdam, waar zowel het verblijf in hotels (-68%) als in particuliere woningen/kamers (-76%) sterk is gedaald. Deze daling kan verklaard worden door de gevolgen van de coronacrisis en door het restrictieve gemeentelijke beleid ten aanzien van de verhuur van woningen aan toeristen.
- Bijna de helft van de overnachtingen in MRA vindt plaats buiten Amsterdam. In 2020 vonden de meeste overnachtingen in de regio plaats op campings en in particuliere woningen/kamers. Het verblijf in hotels is in 2020 relatief sterker gedaald (-55%), dan het verblijf op campings/ vakantieparken (-26%) en in particuliere woningen/ kamers (-46%).

Verblijfstoerisme MRA (excl. jachthavens, cruises en online verhuur van woningen in Almere en Lelystad)

	overnachtingen 2020				2019-2020 %
	hotels/ hostels	campings/ vakantieparken	online verhuur woningen/ kamers*	totaal	
Nederland totaal	28.746.000	56.669.000	5.000.000	90.415.000	-31
MRA totaal	8.873.000	3.410.000	1.068.000	13.352.000	-60
Amsterdam	5.802.000	455.000	668.000	6.925.000	-68
regio buiten Amsterdam totaal	3.071.000	2.955.000	400.000	6.427.000	-44
wv. Haarlemmermeer	1.154.000	x	50.000	1.204.000	-63
overig regio	1.917.000	2.955.000	350.000	5.222.000	-37

Bron: CBS/Wonen/AirDNA/bewerking O&S

* Data Amsterdam bron: Toezicht & Handhaving, Wonen.

Data Nederland en MRA bron: Bureau Stedelijke Planning/ Universiteit Utrecht i.o.v. Noord-Holland (data AirDNA exclusief Amsterdam, Almere en Lelystad).

Omvang toerisme Amsterdam 2020-2021

Amsterdam 2020-2021: ruim 8 mln. unieke bezoekers, ca. 7 mln. overnachtingen en ruim 12 mln. dagbezoeken

- **8 mln. unieke bezoekers.** Het totale aantal toeristische bezoekers in Amsterdam bedroeg in 2020 8,3 miljoen, waarvan 3,3 miljoen verblijfsbezoekers, 5,0 miljoen dagbezoekers en 0,03 miljoen cruisepassagiers (niet bekend of ze verblijfs- of dagbezoekers zijn). Hierbij zijn alleen de bezoekers met een toeristisch motief meegerekend, zoals vakantiegangers, congresbezoekers en dagjesmensen (exclusief forensen en familiebezoek). In 2021 is het verblijf in hotels en in particuliere woningen afgenomen. De cijfers over de cruisepassagiers en het verblijf op campings in 2021 zijn nog niet beschikbaar. Volgens de prognose van O&S waren er in 2021 in totaal 3% minder unieke verblijfsbezoekers dan in 2020. Het aantal dagbezoekers is in 2021 met 11% toegenomen.
- **7 mln. overnachtingen.** De verblijfsbezoekers bleven gemiddeld 2 tot 4 nachten in Amsterdam en zorgden in 2020 voor 6,9 miljoen overnachtingen, 68% minder dan in 2019. Volgens de O&S-prognose waren er in 2021 2% minder overnachtingen dan in 2020.
- **12-13 mln. dagbezoeken.** De 5 miljoen dagbezoekers hebben in totaal ruim 12 miljoen dagbezoeken aan Amsterdam gebracht. Voor een groot deel zijn dit toeristische bezoeken van de regio inwoners, maar ook de bezoeken van de buitenlandse toeristen die buiten Amsterdam verblijven en de stad als dagjesmensen aandoen. In 2021 is het aantal dagbezoeken met 3% toegenomen tot bijna 13 miljoen.

Toeristisch bezoek aan Amsterdam, (afgeronde) absolute aantallen en jaar op jaar mutaties

			definitief	voorlopig	mutatie %	
	2018	2019	2020	2021	2019-2020	2020-2021
verblijfsbezoekers*, waaronder	9.687.000	10.175.000	3.251.000		-68	-3**
in hotels 1)	8.577.000	9.209.000	2.959.000	2.887.000	-68	-2
in woningen/kamers via platforms 2)	981.000	823.000	191.000	136.000	-77	-29
op kampeer- en huisjesterreinen 1)	129.000	143.000	102.000	ntb	-29	4**
overnachtingen van verblijfsbezoekers	20.475.000	21.832.000	6.925.000		-68	-2**
in hotels 1)	16.673.000	18.375.000	5.802.000	5.775.000	-68	-0,5
in woningen/kamers via platforms 2)	3.335.000	2.800.000	668.000	463.000	-76	-31
op kampeer- en huisjesterreinen 1)	470.000	515.000	455.000	ntb	-12	4**
cruisepassagiers 3)	846.000	749.000	34.000		-95	278**
unieke dagbezoekers 4)	11.172.000	11.297.000	5.046.000	5.582.000	-55	11
dagbezoeken 4)	24.849.000	24.075.000	12.349.000	12.769.000	-49	3
totaal aantal dag- en verblijfsbezoekers (incl. cruisepassagiers)	21.705.000	22.401.000	8.331.000		-63	6%**

* exclusief verblijf in jachthavens op passantenplekken (ca. 79.000 overnachtingen. Bron: Waterrecreatie BV.)

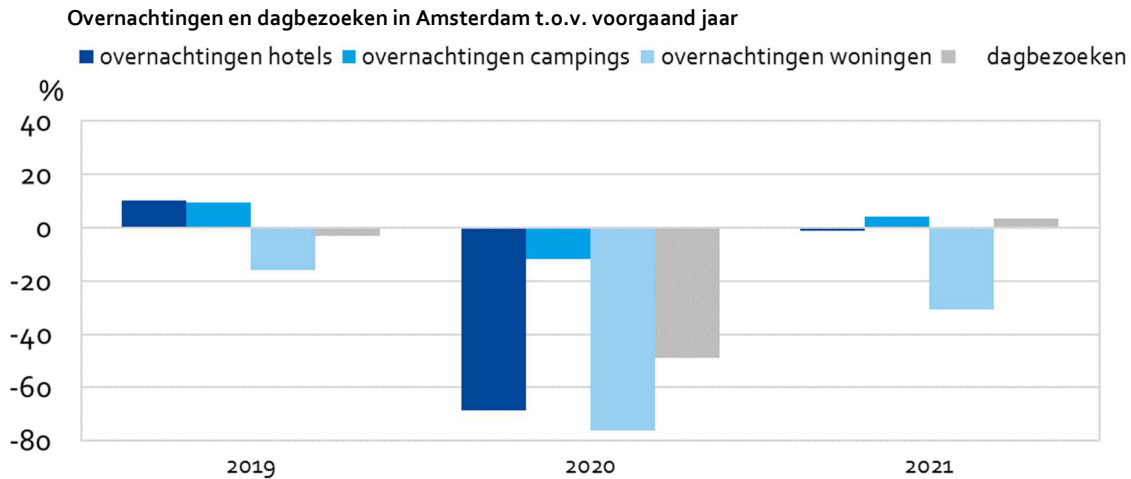
** Prognose O&S (Bezoekersprognose 2022-2024, april 2022).

1) Bron: CBS (StatLine, maatwerk).

2) Schatting O&S op basis van data Wonen. Exacte overlap met hotelovernachtingen is onbekend.

3) Bron: ACP. Aantal overnachtingen onbekend: passagiers kunnen overnachten op cruiseschip of in hotel of doorreizen naar een andere bestemming.

4) Schatting O&S op basis van verschillende bronnen, o.a. NBTC, CBS, DEStatis, StatBel.

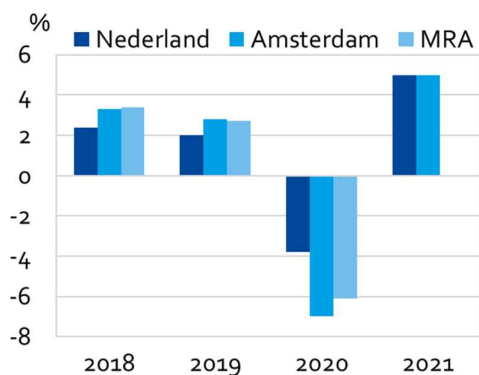
Bezoekerseconomie in coronatijd

- **Aantal bezoekers in 2020 en 2021 hangt samen met coronaregime.** De coronapandemie heeft de ontwikkeling van toerisme wereldwijd verstoord. In 2020 en 2021 was de epidemiologische situatie bepalend voor het reisbeleid tussen landen, het binnenlandse activiteitsniveau en de vakantie-intentie van consumenten. De spreiding van het aantal bezoekers over de maanden was sterk beïnvloed door de coronamaatregelen. Normaliter hangt deze samen met seizoenen, feestdagen, evenementen en vakanties.
- **Andere bezoekerssamenstelling.** Door de verschuivingen in het reissentiment, het gebruik van vervoer en de ondernomen activiteiten tijdens de coronapandemie, verandert de samenstelling van bezoekers in Amsterdam. In 2020 en 2021 bestaat de bezoekersmix voornamelijk uit de Nederlandse dag- en verblijfsbezoekers en de vakantiegangers uit de EU-buurlanden. Het intercontinentale en het zakelijke toerisme komt in 2020 en 2021 (bijna) niet op gang.
- **Lagere capaciteitsgroei.** Gemeente Amsterdam voert een restrictief overnachtingsbeleid waarin vestigingsvoorwaarden voor hotels zijn vastgelegd en in 2021 aangescherpt. Ook zijn de voorwaarden ten aanzien van de particuliere vakantieverblijf van woningen in 2021 aangescherpt. In 2021 nam de hotelcapaciteit in Amsterdam minder snel toe dan in de voorgaande jaren en ook minder snel dan in de rest van Nederland. Tegelijkertijd is het aanbod Amsterdamse woningen en kamers op online verhuurplatforms sterk gedaald. Dit kan het effect zijn van het gemeentebestuur, maar ook het gevolg van de coronacrisis.
- **Amsterdamse bezoekerseconomie kwetsbaar.** Vóór de coronacrisis groeide zowel de toeristische vraag naar Amsterdam als het toeristische aanbod sneller dan landelijk. Vooral het aantal buitenlandse bezoekers nam in een hoger tempo toe. Dit heeft onder andere te maken met het internationale karakter van Amsterdam en de goede bereikbaarheid via Schiphol. In de loop van 2020 en 2021 was de Amsterdamse bezoekerseconomie kwetsbaar voor de coronamaatregelen die het reisverkeer en de sociale contacten beperkten. De consumentenbestedingen aan toerisme zijn wereldwijd gedaald. Het aantal vestigingen en banen in de toeristische sector in Amsterdam is in 2021 gedaald ten opzichte van 2020.

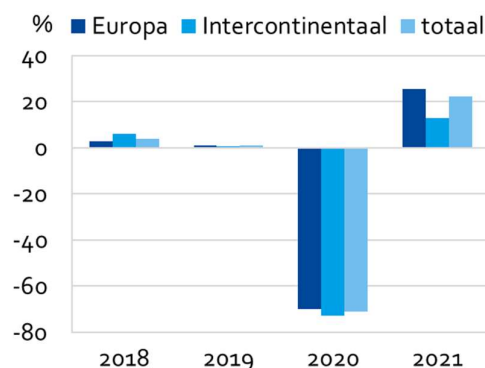
Impact toerisme op leefomgeving en milieu

- **Hoogste toeristische intensiteit in Nederland.** In Nederland heeft Amsterdam de hoogste toeristische intensiteit en dichtheid.⁶ Binnen Amsterdam heeft stadsdeel Centrum de hoogste intensiteit en dichtheid. Omdat er geen grenswaarden voor hoge en lage intensiteit en dichtheid zijn afgesproken, worden toeristische bestemmingen onderling vergeleken. In 2021 was de toeristische intensiteit op een gemiddelde dag in Amsterdam 3 keer hoger dan in Den Haag (gerekend per 100 inwoners). In het centrum van Amsterdam waren er 10 keer meer overnachtingen per 100 inwoners dan op een gemiddelde dag in Den Haag. Gerekend per km² land waren er in Centrum 21 keer meer overnachtingen dan op een gemiddelde dag in Den Haag.
- **Toeristische intensiteit en CO₂-voetafdruk afgenomen.** Tussen 2019 en 2021 is de toeristische intensiteit in Amsterdam met ruim twee derde gedaald. De CO₂-voetafdruk van vervoer naar Amsterdam is in dezelfde periode met 85% gedaald, als gevolg van het sterk afgenomen (intercontinentale) toerismeverkeer tijdens de coronapandemie.

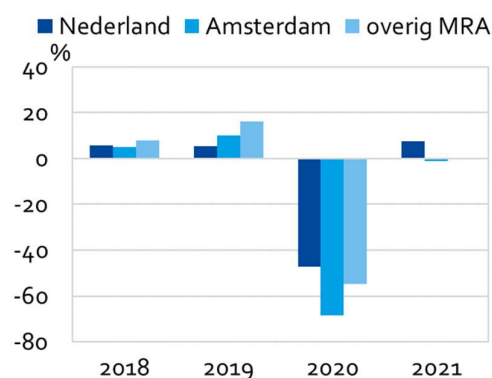
Economische groei t.o.v. vorig jaar

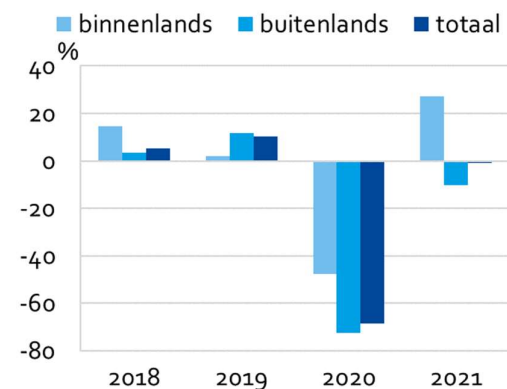
Passagiers op Schiphol t.o.v. vorig jaar

Overnachtingen in hotels t.o.v. vorig jaar

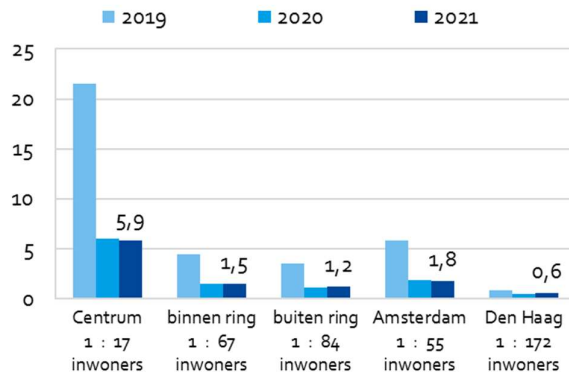

Overnachtingen in Amsterdamse hotels t.o.v. vorig jaar

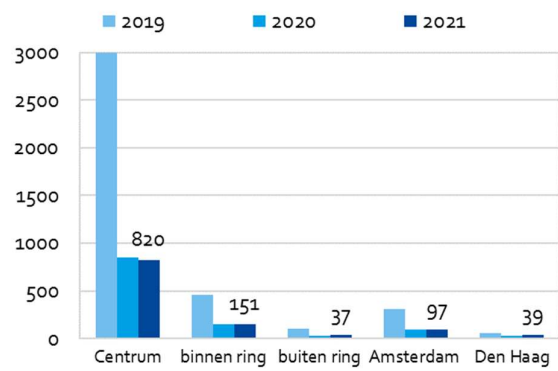

⁶ CBS, Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021, blz. 277.

Toeristische intensiteit:
Hotelovernachtingen per 100 inwoners per dag

Toeristische dichtheid:
Hotelovernachtingen per km² land per dag

Inleiding

Onderzoek en Statistiek (O&S) monitort toerismeontwikkelingen in Amsterdam en de regio en rapporteert hierover aan Economische Zaken.

O&S houdt de toerismestatistieken in de MRA al vele jaren bij, vult ze waar mogelijk aan met de maatwerkcijfers uit andere databronnen en brengt de ontwikkelingen op het gebied van vraag en aanbod, overnachtingsbeleid, werkgelegenheid en duurzaamheid in toerisme in kaart.

Het eindresultaat is het totaalbeeld van het toerisme in Amsterdam en MRA in de periode 2020-2021* (2021* voorlopige cijfers). Waar mogelijk worden de ontwikkelingen in Amsterdam en MRA vergeleken met die in de rest van Nederland en Europa.

In deze rapportage geven we ook de eerste doorkijk naar het toerismevolume in 2022.

Definitie toerisme

Toerisme wordt internationaal gedefinieerd als 'activiteiten van personen buiten hun normale omgeving voor ontspanning of zaken waarvoor niet betaald wordt vanuit de bezochte plaats'. In Nederland gelden daarnaast aanvullende criteria dat toeristische bezoeken langer dan twee uur, maar korter dan één jaar duren (De Landelijke Recreatie & Toerisme Standaard 2030).

Beleid ten aanzien van toeristisch verblijf

De meeste overnachtingen in Amsterdam vinden plaats in hotels en vergelijkbare accommodaties. Andere overnachtingsmogelijkheden in de stad zijn kampeerterreinen, particuliere vakantieverhuurwoningen en kamers in woningen die worden verhuurd als B&B. Met betrekking tot hotels en vergelijkbare accommodaties voert Amsterdam sinds 2017 een restrictief overnachtingsbeleid waarin vestigingsvoorwaarden zijn vastgelegd en die in 2021 zijn aangescherpt. Het gebied waar geen hotelontwikkeling meer mogelijk is, is vergroot ('nee' gebied) en de aanpak is uitgebreid met de inzet van het erfpachtinstrument. Particuliere vakantieverhuur van woningen en verhuur van kamers in woningen (B&B) vallen onder andere beleidsvoorwaarden, die sinds 2017 stapsgewijs worden aangescherpt.

Indicatoren en databronnen

Ten behoeve van het gemeentelijke beleid op het gebied van toerisme maakt O&S statistieken op niveau van de gemeente Amsterdam en de Metropoolregio Amsterdam. Waar mogelijk wordt uitgegaan van de definities en cijfers van het CBS. Ontbrekende registraties zijn aangevuld met de maatwerkcijfers van CBS, NBTC, BUAS, Bureau Stedelijke Planning en gegevens van onder andere Port of Amsterdam, Waterrecreatie BV, Kamer van Koophandel en MasterCard. Daarnaast wordt in deze rapportage gekeken naar de impactindicatoren, die onderdeel zijn van de European Tourism Indicator System (ETIS) ontwikkeld door de Europese Commissie. Het gaat om de economische, sociale, ruimtelijke en milieupact van toerisme op de reisbestemming. Voorbeelden zijn het aantal banen en de omzetgroei in toeristische branches, toeristische intensiteit, dichtheid en 'carbon footprint'.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk staan hotelovernachtingen in Amsterdam en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) centraal. Hier wordt aandacht besteed aan de herkomstgebieden van bezoekers. De situatie in Amsterdam en de MRA wordt vergeleken met de mondiale trends.

In het tweede hoofdstuk staat het hotelaanbod in de MRA centraal: het aantal hotels, kamers en bedden. Hier wordt ook gerapporteerd over de bezettingsgraden van hotels.

Het derde hoofdstuk beschrijft het toeristisch verblijf in woningen, op campings en in havens.

In het vierde hoofdstuk wordt de toeristische impact gemeten volgens de ETIS-indicatoren: toeristische intensiteit, toeristische dichtheid en de 'carbon footprint' in Amsterdam.

Het vijfde hoofdstuk gaat over verschillende branches die geassocieerd worden met het toerisme en samen tot de toeristische sector worden gerekend.

Meer gedetailleerde cijfers, open antwoorden en methode en definities zijn te vinden in de bijlagen.

1 Hotelovernachtingen MRA en Amsterdam

Hotelovernachtingen zijn een belangrijke graadmeter van de ontwikkelingen van de bezoekerseconomie in steden. In dit hoofdstuk staan hotelovernachtingen in Amsterdam en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) centraal. De cijfers zijn verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en bewerkt door O&S.

1.1 Toerisme in grote steden harder geraakt door corona dan in landelijke gebieden

Bijna tweederde minder hotelovernachtingen in MRA in 2020

Hotels en vergelijkbare accommodaties in Nederland hebben in 2020 in totaal 16,2 miljoen gasten geaccommodeerd, goed voor 28,7 miljoen overnachtingen. Dit zijn bijna de helft minder overnachtingen (-47%) dan in 2019 (zie figuur 1.1a). Nog geen derde (31%) van de landelijke hotelovernachtingen heeft plaatsgevonden in de MRA. Vóór de coronapandemie ging het nog om bijna de helft (2019 46% en 2018 44%).

In de MRA hebben hotels en vergelijkbare accommodaties in 2020 4,8 miljoen gasten ontvangen en vonden er 8,9 miljoen overnachtingen plaats. Dat komt neer op bijna tweederde minder overnachtingen (-65%) dan in 2019 (zie figuur 1.1a).

Een vijfde van de hotelovernachtingen in Nederland vond in 2020 in Amsterdam plaats (20%), in 2019 was dat nog circa een derde (34%). In Amsterdam zien we in 2020 als gevolg van de coronamaatregelen een sterke dalingen in hotelovernachtingen: van bijna 18,4 miljoen in 2019 naar 5,8 miljoen (-68%) in 2020. In figuur 1.1a en tabel 1.1b is te zien dat naast Amsterdam ook het toerisme in Haarlemmermeer (waaronder Schiphol) sterk geraakt is. Stedelijk toerisme was in 2020 door de coronapandemie niet populair: er waren nauwelijks zakelijke reizen en het vliegverkeer was beperkt vanwege inreisverboden. Daarentegen waren bestemmingen buiten de steden juist populair voor vakanties in Nederland onder Nederlanders. Binnen de MRA is het toerisme in IJmond en agglomeratie Haarlem relatief het minst gedaald, mede dankzij de vakantiegangers uit Nederland.

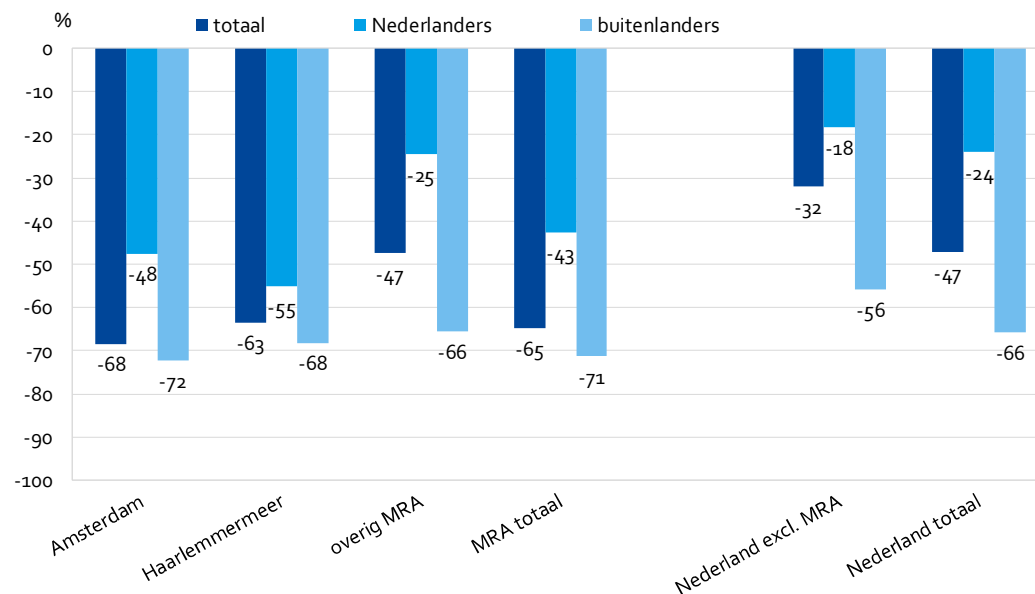
2021: landelijk toerismeherstel nog niet in grote steden

Volgens de voorlopige cijfers van het CBS is het aantal gasten in Nederlandse hotels en vergelijkbare accommodaties in 2021 gestegen naar 17,5 miljoen, een toename van 8% ten opzichte van 2020. Het aantal overnachtingen nam toe met 7% naar 30,9 miljoen. Deze toename komt op het conto van het binnenlandse toerisme, want het aantal buitenlandse gasten en overnachtingen was kleiner dan in 2020.

Vergelijkbare cijfers voor de MRA-regio zijn nog niet beschikbaar, maar voor de grote gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer heeft het CBS de voorlopige aantallen gasten en overnachtingen inmiddels gepubliceerd. Amsterdam telt in 2021 in totaal iets minder hotelgasten (-2%) en overnachtingen (-0,5%) dan in 2020 (zie figuur 1.2a). In Haarlemmermeer is

het aantal hotelgasten en overnachtingen met 18% respectievelijk 17% relatief sterk gedaald. De daling komt het sterkst naar voren onder buitenlandse gasten (zie tabel 1.2b).

Figuur 1.1a Ontwikkeling aantal hotelovernachtingen in MRA en Nederland, 2020 t.o.v. 2019 (procenten)

bron: CBS, bewerking O&S

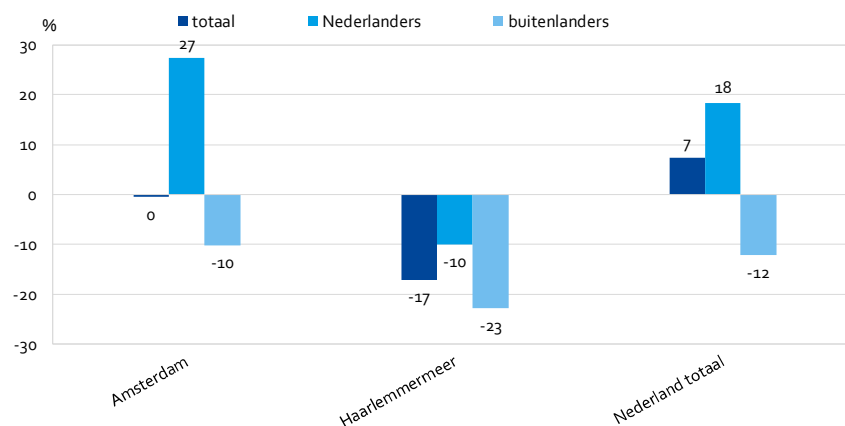
Tabel 1.1b Aantal hotelovernachtingen in MRA en Nederland, 2019-2020

	overnachtingen 2020 (abs.)				mutatie t.o.v. 2019 (%)			verblijfsduur 2020 (nachten)		
	totaal	Neder-landers	buiten-landers	buiten-landers%	totaal	Neder-landers	buiten-landers	totaal	Neder-landers	buiten-landers
Amsterdam	5.802.000	1.513.000	4.288.000	74	-68	-48	-72	2,0	1,7	2,1
Amstel-Meerlanden/Waterland	1.807.000	882.000	924.000	51	-61	-47	-69	1,7	1,6	1,8
w.v. Haarlemmermeer	1.154.000	517.000	637.000	55	-63	-55	-68	1,5	1,4	1,6
overig Amstel-Meerlanden	392.000	x	x	x	-64	x	x	1,9	x	x
Waterland*	261.000	x	x	x	-35	x	x	2,0	x	x
Agglomeratie Haarlem	476.000	264.000	212.000	45	-37	-21	-50	1,9	1,6	2,2
IJmond	278.000	220.000	58.000	21	-27	-8	-59	1,7	1,6	2,3
Het Gooi en Vechtstreek	139.000	105.000	34.000	25	-49	-32	-70	1,6	1,5	2,0
Flevoland	224.000	180.000	43.000	19	-47	-31	-73	1,7	1,6	2,1
Zaanstreek	147.000	80.000	68.000	46	-56	-22	-71	1,9	1,7	2,2
Totaal MRA	8.873.000	3.244.000	5.628.000	63	-65	-43	-71	1,9	1,7	2,0
Nederland	28.746.000	18.445.000	10.301.000	36	-47	-24	-66	1,8	1,7	2,0

* schatting x data niet beschikbaar

bron: CBS, bewerking O&S

Figuur 1.2a Ontwikkeling aantal hotelovernachtingen in MRA en Nederland, 2021* t.o.v. 2020 (procenten)

* nader voorlopige cijfers

bron: CBS, bewerking O&S

Tabel 1.2b Aantal hotelovernachtingen in Amsterdam, Haarlemmermeer en Nederland, 2020-2021

	overnachtingen 2021* (abs.)				mutatie t.o.v. 2020 (%)			verblijfsduur 2021 (nachten)		
	totaal	Neder-landers	buiten-landers	buiten-landers%	totaal	Neder-landers	buiten-landers	totaal	Neder-landers	buiten-landers
Amsterdam	5.775.000	1.926.000	3.848.000	67	-0,5	27	-10	2,0	1,7	2,2
Haarlemmermeer	957.000	465.000	492.000	51	-17	-10	-23	1,5	1,5	1,6
Nederland	30.865.000	21.820.000	9.045.000	29	7	18	-12	1,8	1,7	2,1

* nader voorlopige cijfers

bron: CBS, bewerking O&S

1.2 Ruim tweederde minder hotelovernachtingen in 2021 t.o.v. 2019

In Amsterdam ging het aantal hotelovernachtingen van bijna 18,4 miljoen in 2019 naar afgerond 5,8 miljoen in 2020 en 2021, een daling van 69% ten opzichte van 2019 (zie tabel 1.4 en figuur 1.3a). In de eerste twee maanden van 2022 neemt het aantal hotelgasten en overnachtingen toe ten opzichte van 2021. Voor het hele jaar 2022 verwacht O&S⁷ 13-16 miljoen hotelovernachtingen en gaat uit van 3 scenario's waarin de mogelijke trends en risico's voor de bezoekerseconomie worden doorgerekend (zie figuur 1.3b en tabel 1.4).

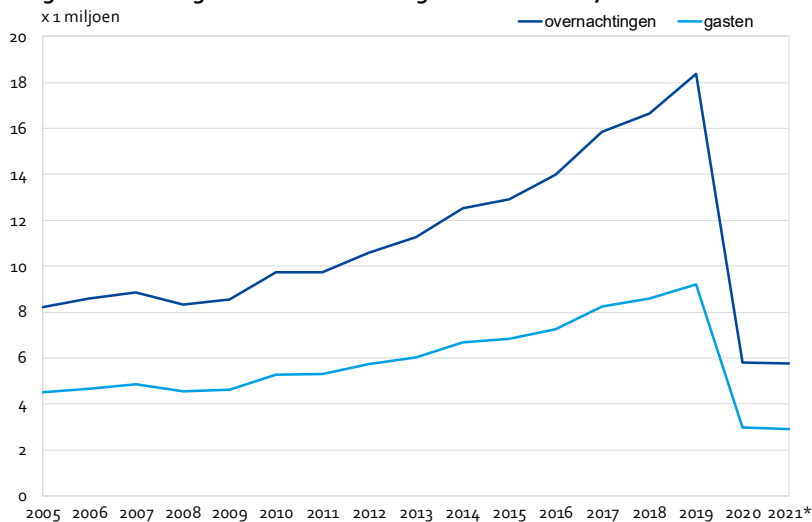
Toerisme in 2022 hangt samen met de mate van coronarestricties en de economische en mobiliteits-ontwikkelingen wereldwijd. De onzekerheidsfactoren voor het reissentiment zijn de gevolgen van de militair-politieke ontwikkelingen in Europa en de mogelijke opkomst van een nieuwe variant van het coronavirus. Uit meerdere internationale onderzoeken blijkt dat toerisme in 2022 wordt aangedreven door de toegenomen consumentenbesparingen in combinatie met de inhaalvraag naar reizen. De UNWTO-toerismescenario's voor 2022 geven aan dat het buitenlandse toerisme wereldwijd met 30% tot 78% zou kunnen groeien in vergelijking met 2021.⁸ Dit zou echter nog steeds 50% tot 63% onder het niveau van 2019 zijn. De verwachting van Tourism Economics is dat het buitenlandse toerisme in 2022 wereldwijd 30% tot 50% onder

⁷ O&S, Bezoekersprognose 2022-2024, april 2022.

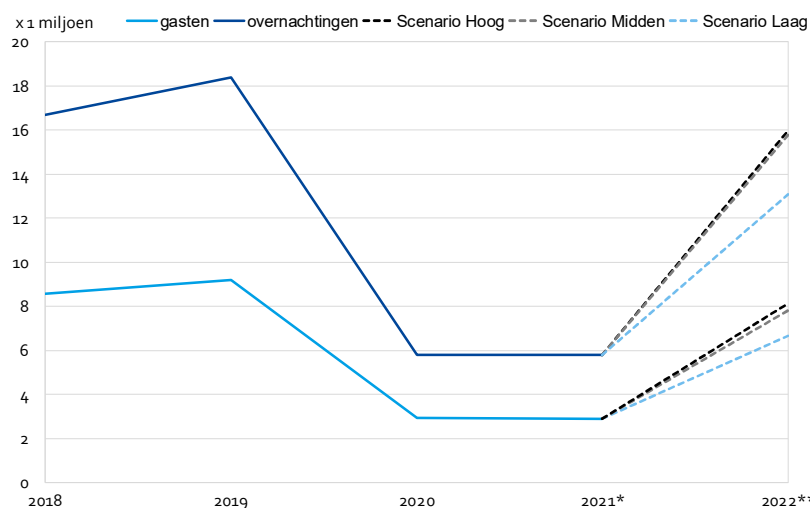
⁸ UNWTO, World Tourism Barometer, January 2022.

het niveau van 2019 zal liggen.⁹ Het binnenlandse toerisme zal in 2022 volledig herstellen. Het volledige herstel van het buitenlandse toerisme volgt in 2024. NBTC verwacht dat het verblijfstoerisme in Nederland in 2022 herstelt naar circa 80% van het niveau in 2019. Het binnenlandse toerisme herstelt (bijna) volledig, terwijl het buitenlandse toerisme herstelt naar circa 6%-59% van het niveau in 2019, grotendeels door de Europese toeristen.¹⁰ In de bezoekersprognose voor Amsterdam houdt O&S ook rekening met de verschillende verwachtingen voor het intercontinentale, Europese en binnenlandse toerisme.

Figuur 1.3a Hotelgasten en -overnachtingen in Amsterdam, 2005-2021*

Figuur 1.3b Prognose hotelgasten en -overnachtingen in Amsterdam in 2022**

bron: CBS * voorlopige cijfers /**prognose O&S

⁹ Tourism Economics in opdracht van European Travel Commission, European Tourism – Trends and Prospects, Quartely Report 4/2021, February 2022.

¹⁰ De bezoekersprognose voor de MRA is gemaakt door Bureau BUITEN tot 2030. Volgens deze prognose ligt het aantal overnachtingen in 2030 in de MRA 33% boven het niveau van 2019. Bron: Bureau BUITEN/Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (2022): Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA, maart 2022.

Tabel 1.4 Kerncijfers hotelgasten, overnachtingen, verblijfsduur en bezetting in Amsterdam, 2019-2021*

	gasten	overnachtingen	verblijfsduur (nachten)	netto bedbezetting (%)	netto kamerbezetting (%)*
1 kw 2019	2.104.000	4.089.000	1,94	56	77
2 kw 2019	2.450.000	4.884.000	1,99	64	88
3 kw 2019	2.421.000	5.021.000	2,07	65	90
4 kw 2019	2.234.000	4.382.000	1,96	57	84
totaal 2019	9.209.000	18.375.000	2,00	61	84
mutatie % 2019 t.o.v. 2018	7	10			
1 kw 2020	1.513.000	3.017.000	1,99	40	63
2 kw 2020	180.000	337.000	1,87	6	14
3 kw 2020	942.000	1.881.000	2,00	25	34
4 kw 2020	324.000	567.000	1,75	8	16
totaal 2020	2.959.000	5.802.000	1,96	21	34 (26) ¹¹
mutatie % 2020 t.o.v. 2019	-68	-68			
1 kw 2021*	228.000	378.000	1,66	5	13
2 kw 2021*	422.000	719.000	1,70	9	19
3 kw 2021*	1.125.000	2.331.000	2,07	29	43
4 kw 2021*	1.113.000	2.347.000	2,11	29	44
totaal 2021*	2.887.000	5.775.000	2,00	18	31
mutatie % 2021* t.o.v. 2020	-2	-0,5			
mutatie % 2021* t.o.v. 2019	-69	-69			
januari-februari 2022*	360.000	910.000	2,53	17	24
prognose totaal 2022** Scenario Laag	6.684.000	13.095.000	1,96		
prognose totaal 2021** Scenario Midden	7.824.000	15.792.000	2,00		
prognose totaal 2021** Scenario Hoog	8.148.000	15.959.000	1,96		
mutatie % 2022** t.o.v. 2019 Scenario Laag	-27	-29			
mutatie % 2022** t.o.v. 2019 Scenario Midden	-15	-14			
mutatie % 2022** t.o.v. 2019 Scenario Hoog	-12	-13			

* voorlopige cijfers CBS ** prognose O&S *** VisitorData i.o.v. a&p bron: CBS/ bewerking O&S

Scenario O&S Laag: Restricties worden in de loop van het voorjaar opgeheven en keren terug in het najaar-winter 2022. Toerisme komt op gang in het voorjaar-zomer 2022 dankzij de Nederlandse en Europese bezoekers. In de laatste maanden van 2022 is toerisme weer beperkt door de coronarestricties.

Scenario O&S Midden: Na het opheffen van de coronarestricties wordt toerisme gestuwd door de inhaalvraag. Het interregionale toerisme (Nederland en Europa) komt als eerste op gang. Het reissentiment ten aanzien van de intercontinentale (vlieg)reizen zal langzamer herstellen.

Scenario O&S Hoog: Ook in dit scenario treedt de inhaalvraag in werking na het opheffen van de coronamaatregelen. De vraag naar toerisme hangt in dit scenario samen met de economische factoren.

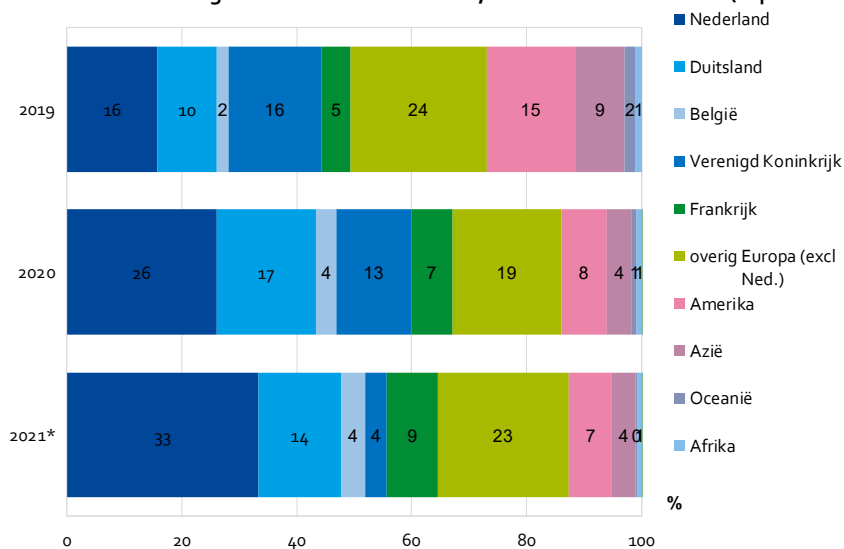
¹¹ VisitorData registreert de kamerbezetting in hotels die open zijn en waar ten minste één gast verblijft. Wanneer de kamerbezetting op deze manier wordt gemeten, dan bedraagt de gemiddelde kamerbezetting in Amsterdam in 2021 34%. Als de kamerbezetting wordt gemeten inclusief de periode wanneer er geen gasten in hotels verbleven, dan bedraagt de gemiddelde kamerbezetting in 2020 26%. Dit blijkt uit de hotelenquête van O&S en uit het hotelmarktonderzoek van Horwath HTL.

1.3 Toerismetrends bezoekers in 2020-2021

Relatief meer overnachtingen van Nederlanders en minder van niet-Europeanen

- In de loop van 2020 en 2021 vond er een verschuiving plaats in het type toerist dat Amsterdam bezocht. Het coronavirus en de daarbij ingestelde restricties had grote invloed op de verschuivingen in motieven, het vervoer en de ondernomen activiteiten.¹² Wereldwijd is het reissentiment verslechterd, de vakantie-intentie gedaald en worden er minder vliegreizen en meer vakanties in eigen land geboekt.¹³
- De meeste overnachtingen in de Amsterdamse hotels zijn van buitenlandse bezoekers. Van alle hotelovernachtingen in 2019 betrof het 84% buitenlandse gasten en 16% Nederlandse. In 2021 ging het om relatief minder buitenlandse gasten (67%) en meer Nederlandse (33%, zie figuur 1.5).
- Naast Nederlanders kwamen er in 2021 relatief meer hotelgasten uit de EU-landen dichtbij Nederland zoals Belgen en Fransen. Zij wonen immers op rijafstand, hoeven niet met het vliegtuig en zijn aangesloten op hetzelfde Europese Digitale Corona Certificaat.
- Van de Europese markten buiten de EU valt de sterke afname van het aandeel van Verenigd Koninkrijk op: van 16% in 2019 naar 4% in 2021. Buiten de EU gelden andere reisadviezen en regels voor het in- en uitreizen, testen, quarantaine en het corona-toegangsbewijs, waardoor het reizen naar Nederland voor sommige landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk (na Brexit in 2020), niet mogelijk of minder aantrekkelijk is.
- Het aandeel hotelovernachtingen van gasten van buiten Europa nam van 2019 op 2021 ook sterk af: van 27% naar 13%. Enkele verklaringen hiervoor zijn de strenge 'zero covid-strategie' die landen als Australië en China voeren en het EU-inreisverbod voor sommige niet-Europese landen. Door de grote onzekerheid en risico's rondom het virus gaat de voorkeur uit naar de 'veilige' vakanties in eigen land en regio (o.a. de Verenigde Staten).

Figuur 1.5 Hotelovernachtingen naar land van herkomst, Amsterdam 2019-2021* (in procenten van totaal)

* voorlopige cijfers 2021

bron: CBS

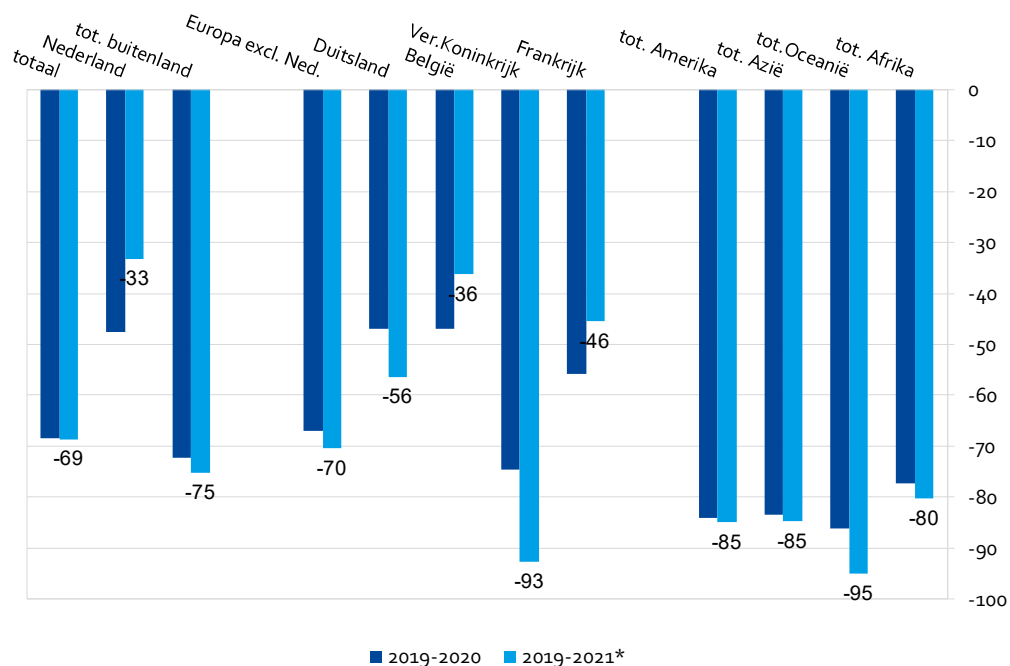
¹² CBS, Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021, oktober 2021

¹³ NBTC, Vakantie Sentiment Monitor, Resultaten meting 1-10, 2020-2021

Totaal aantal hotelovernachtingen ligt in 2020 en 2021 onder niveau van 2019

- In de loop van 2020 en 2021 is het intercontinentale reisverkeer het meest afgenomen, waarbij het aantal hotelovernachtingen van bezoekers uit o.a. de Verenigde Staten, Australië en Azië sterk is gedaald (zie figuur 1.6).
- Het binnenlandse toerisme en het toerisme uit de buurlanden Duitsland, België en Frankrijk is relatief minder gedaald. Toeristen uit het Verenigd Koninkrijk kwamen daarentegen juist minder vaak dan Europeanen gemiddeld.

Figuur 1.6 Hotelovernachtingen in Amsterdam naar herkomstland in 2020 en 2021* t.o.v. 2019 (procenten)

* voorlopige cijfers 2021

bron: CBS

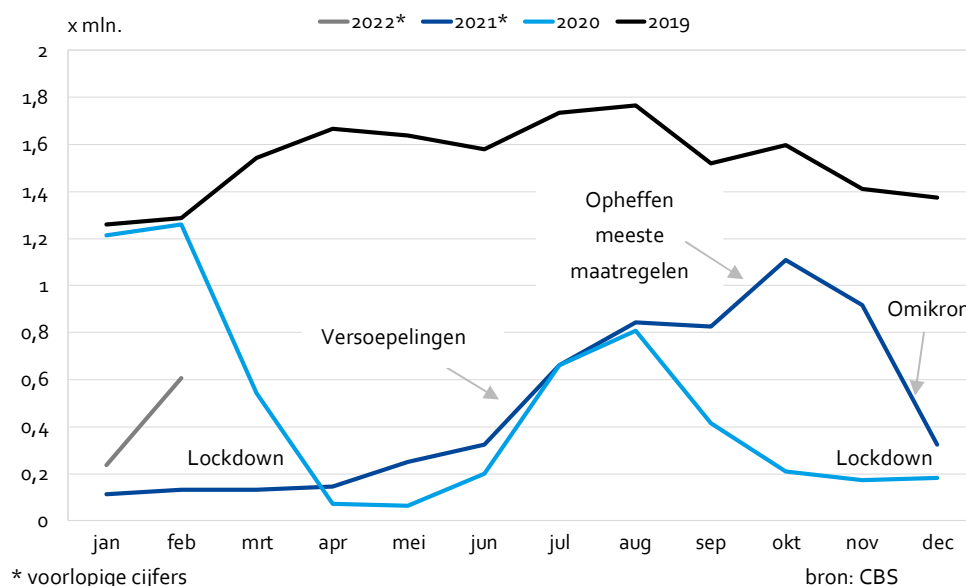
1.4 Vanaf 2^e kwartaal 2021 meer hotelovernachtingen dan in 2020

De bezoekerspieken in Amsterdam liggen elk jaar in april-mei (vakanties rond Pasen en Koningsdag), juli-augustus (zomervakantie) en oktober (congressen, ADE). In 2019 zien we dat de pieken eerder beginnen en langer duren waardoor het verschil tussen het laag- en het hoogseizoen minder groot is geworden (zie figuur 1.7). De cijfers over 2020 en 2021 geven aan dat de ontwikkeling van het aantal overnachtingen wordt beïnvloed door de coronamaatregelen en in mindere mate door de seizoenseffecten.

- Medio maart 2020 gaat Nederland in lockdown, waarbij het recreatief en zakelijk verkeer wegvalt. Het passagiersverkeer op Schiphol valt in april-mei 2020 bijna volledig weg.
- Het dalende aantal besmettingen in Europa draagt bij aan het bezoekersherstel in Amsterdam tijdens de vakantieperiode in juli-augustus 2020. Het herstel komt door bezoekers uit Duitsland, België, Frankrijk en Nederland. De intercontinentale bezoekers blijven weg.

- Vanaf half oktober 2020 worden de coronamaatregelen weer aangescherpt (er volgen twee lockdowns) en blijft het aantal hotelovernachtingen stabiel laag tot aan april 2021.
- Vanaf april tot eind juni 2021 worden de coronarestricties in Nederland stapsgewijs versoepeld en neemt het aantal hotelovernachtingen in Amsterdam geleidelijk toe, boven het niveau van 2020. De piek in juli-augustus 2021 is lager dan verwacht vanwege de nieuwe coronagolf in Nederland in juli 2021. De bezoekers komen vooral uit Nederland en de buurlanden.
- Door de hoge vaccinatiegraden en het invoeren van de EU-coronapas veranderen de maatregelen in het najaar 2021: vanaf 25 september kunnen Nederlandse horeca en cultuur op volle capaciteit draaien zonder de 1,5 meter regel, maar met een coronapas. Ook worden de in- en uitreis regels voor gevaccineerde reizigers internationaal versoepeld. Vanaf dat moment neemt het binnenlandse én buitenlandse toerisme in Amsterdam toe totdat de omikron-variant zijn intrede doet en Nederland weer in lockdown gaat (december 2021).
- Vanaf 26 januari 2022 worden de maatregelen stapsgewijs afgebouwd en vanaf 25 februari 2022 heeft Nederland een relatief milder coronaregime dan de buurlanden. Hierdoor kan het toerisme naar Nederland in de komende tijd aantrekkelijker worden.

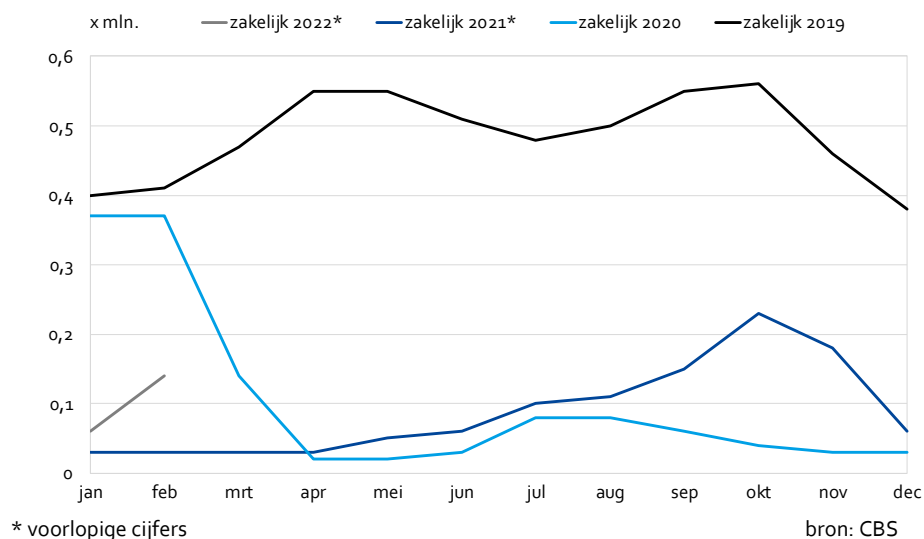
Figuur 1.7 Totaal aantal hotelovernachtingen per maand, Amsterdam, 2019-2022*

Zakelijke markt

Zakelijke markt kent van oudsher twee piekmomenten: in april-mei en september-oktober, maar door de gevolgen van de coronabeperkingen lagen deze in 2020 en 2021 op een zeer laag niveau (zie figuur 1.8a). De zakelijke overnachtingen maakten in 2019 32% van het totaal aantal overnachtingen in Amsterdam uit. Dit aandeel is gedaald naar 22% in 2020 en naar 18% in 2021. In oktober-november 2021 kwam het zakelijke toerisme iets meer op gang nadat meerdaagse (zakelijke) evenementen met overnachting weer toegestaan waren (vanaf 19 september 2021).

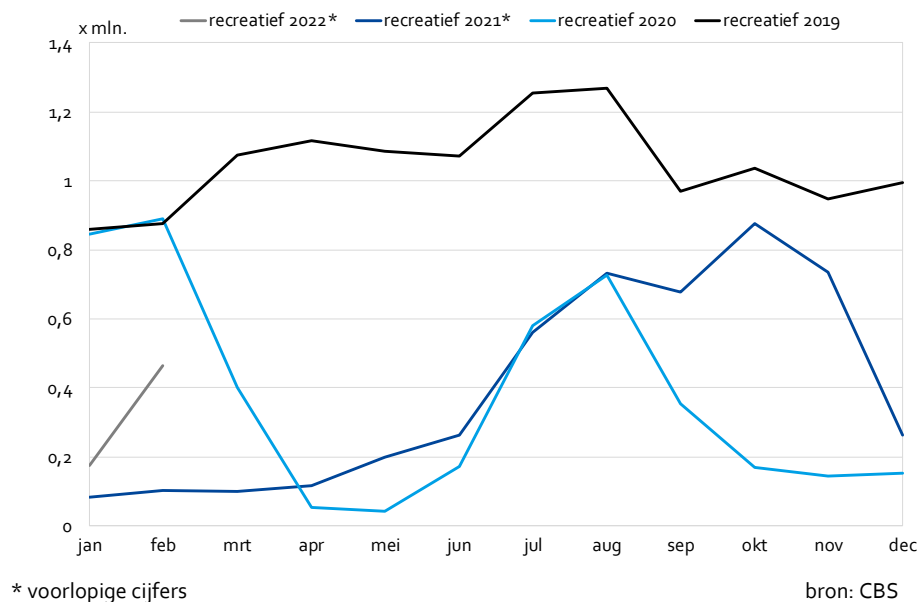
Figuur 1.8a Aantal zakelijke hotelovernachtingen per maand, Amsterdam

Recreatieve markt

De pieken van het recreatieve toerisme in Amsterdam vallen samen met de feestdagen (o.a. Pasen, Koningsdag), (school)vakanties en grote evenementen, zoals Pride (augustus) en ADE (oktober), die zowel nationale als buitenlandse bezoekers trekken. Dit seizoenspatroon zien we elk jaar terug. In 2020 en 2021 is het verloop van het recreatieve toerisme vooral bepaald door de coronamaatregelen en in kleinere mate door de seizoenen/feestdagen. Figuur 1.8b laat het effect van de coronabeperkingen en versoepelingen in 2020 en 2021 op het verloop van het recreatieve toerisme in Amsterdam zien.

Figuur 1.8b Aantal recreatieve hotelovernachtingen per maand, Amsterdam

1.5 Meer buitenlandse toeristen in EU-steden in 2021

The World Tourism Organization (UNWTO)¹⁴ volgt toerisme trends op basis van het aantal *buitenlandse hotelgasten* in verschillende landen en werelddelen.¹⁵ In 2019 groeide het toerisme volgens deze definitie wereldwijd met 4% en in Europa met 3%. In sommige populaire EU-steden was het groeitempo van het aantal buitenlandse hotelgasten in 2019 hoger dan gemiddeld, waaronder in Lissabon (10%), Amsterdam (9%) en Barcelona (6%).

In 2020 is het aantal toeristen wereldwijd gedaald als gevolg van de coronapandemie (-73%, zie tabel 1.9). In 2021 groeide het mondiale toerisme weer (+4%), maar was nog 71% onder het niveau van 2019. Het herstel in 2021 is vooral te zien in Zuid-Europa (+57% t.o.v. 2020). In West-Europa is het toerisme van 2020 op 2021 met 10% gedaald.

In vergelijking met de andere EU-steden daalde het aantal buitenlandse hotelgasten in 2020 in Amsterdam relatief minder sterk (-72%). De daling in 2021 in Amsterdam (-15%) was min of meer in lijn met de daling in West-Europa (-10%), maar week af van het hersteltempo in de grote EU-steden, waarmee Amsterdam wordt vergeleken. Vooral in de Zuid-Europese EU-steden, maar ook in veel West-, Centraal- en Oost-Europese steden nam het buitenlandse toerisme tussen 2020 en 2021 toe.

Tabel 1.9 Buitenlandse hotelgasten in EU-steden, aantallen in 2019-2021 en mutatie t.o.v. 2020 en 2019

	buitenlandse hotelgasten (miljoenen)			mutatie %		
	2019	2020	2021	2019-2020	2019-2021	2020-2021
totaal wereldwijd	1.468,0	403,0	421,0	-73	-71	4
totaal Europa	746,9	237,3	281,3	-68	-62	19
totaal West-Europa	204,2	79,8	71,8	-61	-65	-10
Amsterdam	7,6	2,1	1,8	-72	-77	-15
Antwerpen	0,6	0,2	0,3	-66	-50	46
Barcelona	7,9	1,5	2,2	-81	-72	49
Berlijn	5,5	1,3	1,3	-76	-77	-1
Brussel	3,0	0,7	0,9	-77	-71	25
Boedapest	3,5	x	0,9	x	-73	x
Helsinki	1,2	0,3	0,2	-80	-80	-2
Lissabon	4,7	1,1	1,5	-77	-68	42
Madrid	5,4	1,0	1,7	-81	-68	68
Parijs	12,8	x	3,1	x	-75	x
Praag	6,8	1,5	x	-79	x	x
Wenen	5,5	1,5	1,5	-73	-72	3
Warschau	1,3	0,3	0,5	-74	-64	39
Zagreb	1,2	0,2	0,5	-81	-62	102

x niet bekend

bron: UNWTO/CBS/TourMis, bewerking O&S

¹⁴ UNWTO, World Tourism Barometer, January 2022.

¹⁵ Het aantal binnenlandse verblijfsbezoekers telt voor de mondiale groei niet mee.

Volgens UNWTO is het herstel in 2021 te danken aan minder reisbeperkingen en betere samenwerking tussen verschillende landen. Ook hangt het hersteltempo sterk samen met de vaccinatiegraden en het consumentenvertrouwen wereldwijd.¹⁶ Voor het toerisme in 2022 verwacht UNWTO een groei van 30%-78% ten opzichte van 2021. Hiermee zal het aantal buitenlandse hotelgasten wereldwijd 50%-63% onder het niveau van 2019 liggen.¹⁷ Voor het aantal buitenlandse hotelgasten in Amsterdam verwacht O&S een groei van 200%-270% in 2022 ten opzichte van 2021. Hiermee zal het aantal buitenlandse hotelgasten in 2022 15%-31% onder het pre-corona niveau liggen.

¹⁶ <https://www.unwto.org/news/tourism-grows-4-in-2021-but-remains-far-below-pre-pandemic-levels>

¹⁷ UNWTO: World Tourism Barometer. March 2022, volume 20, issue 2.

2 Logiesmarkt MRA en Amsterdam

In dit hoofdstuk staat het hotelaanbod in de MRA centraal: het aantal hotels, kamers en bedden en de kamerbezetting en prijs. Het woord 'hotels' wordt hier gebruikt als verzamelnaam voor hotels en andere logiesaccommodaties met een vergelijkbare dienstverlening en minimaal vijf bedden, waaronder hostels, boerenkamers, pensions en appartementenhotels.¹⁸ Meer informatie over de databronnen, methode en definities staat in bijlage 2 en in het dossier toerisme op de website van O&S onderzoek.amsterdam.nl/dossier/toerisme.

2.1 Lager groeitempo Amsterdamse hotelcapaciteit, groei regio stabiel

MRA telt medio 2021 ruim 58.400 kamers en 127.300 bedden in hotels en vergelijkbare accommodaties (zie tabel 2.1).¹⁹ Dit is 40% van de landelijke kamer- en beddencapaciteit.²⁰ Ten opzichte van medio 2020 nam de capaciteit in de MRA met 2% toe (landelijk met 3%). Dit is minder snel dan in 2019-2020 (+7%).

69% van de hotelkamers en 70% van de bedden in de MRA is in Amsterdam. Medio 2021 ging het om 536 logiesaccommodaties, 40.600 kamers en 89.300 bedden (zie tabel 2.1). Ten opzichte van medio 2020 nam de kamer- en beddencapaciteit in Amsterdam met 2% toe, relatief minder snel dan voorheen (2019-2020 +8%) en ook minder snel dan in de MRA-regio (+4%). In absolute zin zijn er tussen juli 2020 en juli 2021 670 kamers en 1.300 bedden bijgekomen, voor een groot deel door de opening van twee hotels in Centrum en Zuid (Landmark en Inside).

Er is vooral groei rond Schiphol, Almere en Velsen. De MRA-regio (exclusief Amsterdam) telt in 2021 308 logiesaccommodaties met in totaal 17.800 kamers en 38.100 bedden. De meeste accommodaties bevinden zich in Haarlemmermeer, Amstelveen, Haarlem, Almere, Zandvoort en Zaanstad. In de periode 2020-2021 is de capaciteit van de regio toegenomen in absolute zin met 724 kamers en 1.497 bedden, in relatieve zin met 4%. Deze toename komt door de realisatie van meerdere grootschalige hotels bij Schiphol (Hotelux, The Florian, NinetyNine) en in Almere (Holiday Inn Express) en één middelgroot hotel in Velsen (Harbour Hotel). Daarnaast zijn er kleinere accommodaties bijgekomen in onder andere Haarlem en Zaanstad.

¹⁸ O&S volgt de landelijke definitie van logiesaccommodaties van het CBS <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/logiesaccommodaties>

¹⁹ Gemeten op 1 juli van 2021 door O&S. Tijdelijke hotelsluitingen i.v.m. corona niet meegerekend.

²⁰ Bron: CBS, juli 2021.

Tabel 2.1 Hotelcapaciteit Metropoolregio Amsterdam en Nederland

	2020			2021			mutatie 2020-2021 (abs.)			mutatie (%)	
	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	kamers	bedden
totaal Nederland	3.838	142.674	312.246	4.049	147.047	321.933	211	4.373	9.687	3	3
totaal MRA, waaronder	829	57.030	124.499	844	58.424	127.335	15	1.394	2.836	2	2
gemeenten MRA met meer dan 10 hotels en 1.000 bedden											
Amsterdam (excl. Weesp)	533	39.913	87.917	536	40.583	89.256	3	670	1.339	2	2
Haarlemmermeer	41	8.194	16.423	45	8.640	17.325	4	446	902	5	5
Amstelveen	14	1.483	3.520	14	1.483	3.520	0	0	0	0	0
Haarlem	28	1.076	2.446	30	1.084	2.462	2	8	16	1	1
Almere	11	1.079	2.225	12	1.239	2.576	1	160	351	15	16
Zandvoort	51	872	1.850	53	881	1.871	2	9	21	1	1
Zaanstad	16	738	1.604	16	736	1.584	0	-2	-20	0	-1
Velsen	11	485	979	12	565	1.159	1	80	180	16	18
stadsdelen Amsterdam indeling 2021											
A Centrum	279	14.164	31.106	280	14.470	31.714	1	306	608	2	2
K Zuid	89	7.600	15.751	90	7.933	16.409	1	333	658	4	4
M Oost	35	5.079	11.147	35	5.076	11.139	0	-3	-8	0	0
F Nieuw-West	29	4.761	10.786	30	4.795	10.861	1	34	75	1	1
E West	62	3.749	8.527	63	3.752	8.539	1	3	12	0	0
T Zuidoost	15	2.523	5.927	15	2.523	5.927	0	0	0	0	0
N Noord	22	1.797	4.190	21	1.794	4.184	-1	-3	-6	0	0
B Westpoort	2	240	483	2	240	483	0	0	0	0	0
stadsgebied Weesp (va. maart 2022*)	8	98	261	8	98	261	0	0	0	0	0
regio indeling 2021 (excl. Amsterdam en incl. Weesp)											
totaal regio, waaronder	296	17.117	36.582	308	17.841	38.079	12	724	1.497	4	4
Amstel- Meerlanden	71	10.539	22.125	76	11.005	23.067	5	466	942	4	4
agglomeratie Haarlem	86	2.010	4.423	90	2.027	4.460	4	17	37	1	1
Flevoland -	19	1.234	2.561	20	1.394	2.912	1	160	351	13	14
Waterland +	44	924	2.221	45	927	2.228	1	3	7	0	0
IJmond	24	787	1.726	25	867	1.906	1	80	180	10	10
Gooi en Vechtstreek*	30	849	1.849	30	849	1.849	0	0	0	0	0
Zaanstreek	22	774	1.677	22	772	1.657	0	-2	-20	0	-1

* Met ingang van 24 maart 2022 hoort Weesp officieel bij de gemeente Amsterdam. Amsterdam kent vanaf maart 2022 7 stadsdelen en het stadsgebied Weesp. In de regionale indeling 2021 valt Weesp onder Gooi en Vechtstreek.

2.2 Daling kamerbezetting en –prijs in 2020-2021

Het landelijke onderzoek van Horwath naar drie-, vier- en vijfsterrenhotels wijst op een daling van de kamerbezetting in heel Nederland van 78% in 2019 naar 34% in 2020. De kamerprijzen zijn in dezelfde periode met 28% gedaald (zie tabel 2.2). Het onderzoek van O&S naar hotels in hetzelfde segment in de MRA laat ook een sterke daling in bezetting en kamerprijzen zien. In Amsterdam is de kamerbezetting het meest gedaald van 87% in 2019 naar 27% in 2020 en ligt lager dan in de rest van Nederland. Ook zijn de kamerprijzen in Amsterdam relatief sterk gedaald met 28% ten opzichte van 2019. Alleen in Amstel-Meerlanden is de prijsdaling nog sterker.

Tabel 2.2 Kamerbezetting en kamerprijs* in hotels met 3, 4 of 5 sterren

	kamerbezetting (%)		kamerprijs (euro's per nacht)	
	2019	2020	2019	2020
Amsterdam*	87	27	149	108
Amstel-Meerlanden*	80	30	106	69
overig regio*	68	35	100	99
MRA totaal*	82	29	120	103
Nederland excl. Amsterdam / Schiphol**	74	46	96	74
Nederland totaal**	78	34	120	87

* bron: O&S (kamerprijzen incl. 9% btw en excl. gemeentelijke toeristenbelasting) ** bron: Horwath

Tabel 2.3 laat de kamerbezetting en -prijs per (ster)segment²¹ in de MRA zien. Gegevens van afzonderlijke sterklassen zijn in de bijlage te vinden. De gemiddelde kamerbezetting van alle Amsterdamse hotels en vergelijkbare accommodaties samen bedroeg 84% in 2019 en is gedaald naar 26% in 2020. De gemiddelde kamerbezetting in de regio is in deze periode relatief minder sterk gedaald (30%). Door de grotere vraaguitval in Amsterdam zijn ook de kamerprijzen in Amsterdam sterker gedaald (-28%) dan in de regio (-19%).

Tabel 2.3 Kamerbezetting en kamerprijs* in hotels naar segment

	kamerbezetting (%)				kamerprijs (€ per nacht)			
	2010	2015	2019	2020	2010	2015	2019	2020
Amsterdam								
gemiddeld	72	81	84	26	104	124	135	96
laag segment* (0-2 sterren)	71	76	81	23	83	98	115	75
midden segment (3 sterren)	75	86	89	28	104	118	115	74
lux segment (4-5 sterren)	72	83	84	27	159	178	186	146
regio								
gemiddeld	56	64	69	30	92	94	107	87
laag segment* (0-2 sterren)	53	61	64	27	77	86	114	88
midden segment (3 sterren)	51	67	69	25	87	87	95	72
lux segment (4 sterren)	65	66	74	42	114	120	108	105

* Kamerprijzen incl. 9% btw en excl. gemeentelijke toeristenbelasting

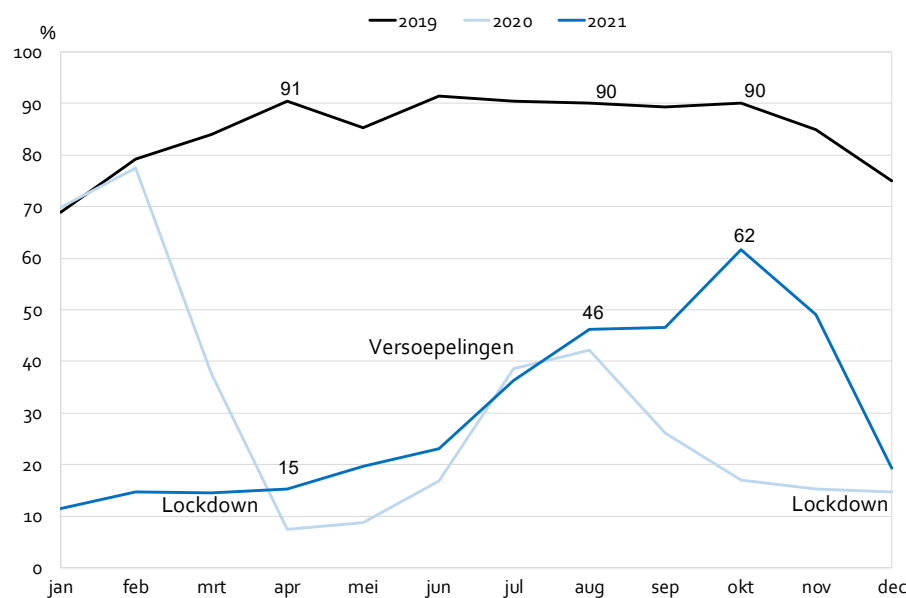
bron: O&S

** De sterclassificatie is vrijwillig: accommodaties zonder sterkasse worden ingedeeld in het laagste segment

²¹ In deze rapportage wordt uitgegaan van de vrijwillige deelname aan de Nederlandse Hotel Classificatie (NHC).

De gemiddelde kamerbezetting in Amsterdam is seizoensgebonden en varieert per maand van 69% in januari tot circa 90% rond Pasen en in de periode juni-oktober (zie figuur 2.4). Tijdens de coronapandemie in 2020 en 2021 liggen de bezettingsgraden van de Amsterdamse hotels ver onder het niveau van 2019. De epidemiologische situatie en coronamaatregelen hebben veel invloed op het verloop van de bezoekerseconomie. De licht blauwe (2020) en de donker blauwe (2021) lijnen in figuur 2.6 laten zien hoe de kamerbezetting per maand verandert tijdens de lockdowns en versoepelingen in 2020 en 2021. In oktober van 2021 stijgt de kamerbezetting tot boven de 60% en daalt weer als gevolg van de nieuwe maatregelen naar aanleiding van de omikron-variant.

Figuur 2.4 Gemiddelde kamerbezetting* in Amsterdam per maand, 2019-2021

* in hotels waar minimaal 1 gast verblijft

Bron: VisitorData in opdracht van amsterdam&partners

Relatief veel hoteliers in Amsterdam (62%) en in de regio (43%) geven in de O&S-hotelenquête aan dat hun accommodaties een deel van 2020 waren gesloten, onder andere tijdens de lockdowns (zie resultaten in tabel 2.5 en responsverantwoording in bijlage 2). Andere minder vaak genoemde redenen voor de sluiting waren verbouwing of faillissement. Ook noemen de respondenten in de enquête een aantal aandachtspunten en praktische zaken die ze graag willen doorgeven aan hun gemeente. De antwoorden zijn per gemeente te vinden in bijlage 3. Voorbeelden van de vaak genoemde aandachtspunten zijn de toeristenbelasting (Amsterdam) en de OV-verbindingen tussen de regio en Amsterdam (regiogemeenten).

Tabel 2.5 Is uw accommodatie in 2020 alle dagen open geweest? (respondenten die 'Nee' hebben ingevuld)

	% accommodaties (op sommige dagen) gesloten	gemiddeld aantal dagen gesloten in 2020	redenen (een deel van) 2020 gesloten %	
			te weinig gasten	corona/ lockdown
Amsterdam	62	135	60	57
regio	43	151	39	67

bron: O&S

3 Toeristisch verblijf in woningen, campings en havens MRA 2020 en Amsterdam 2021

Dit hoofdstuk beschrijft het verblijfstoerisme buiten hotels: in woningen (bed & breakfast, short stay, vakantieverhuur), op campings, cruiseschepen en in jachthavens. De gegevens zijn gebaseerd op schattingen, maatwerk en publicaties van derden. Omdat betrouwbare registraties en harde cijfers over de afgelopen jaren vaak ontbreken, geeft dit hoofdstuk een indicatie van het verblijf buiten hotels.

3.1 Voorwaarden van toeristisch verblijf in woningen in Amsterdam: vakantieverhuur, bed & breakfast en short stay

Woningen in Amsterdam kunnen op verschillende manieren aan toeristen worden verhuurd: via vakantieverhuur of via de bed & breakfast (B&B) regeling. Hieraan zijn specifieke voorwaarden verbonden (zie kaders)²². De opkomst van online platforms vlak na de financiële crisis in 2008-2009, zoals Airbnb en Homeaway, heeft de toeristische verhuur van woonruimte vergemakkelijkt. De verhuur van woonruimte aan toeristen is sindsdien sterk toegenomen, tot de coronacrisis het aantal bezoekers aan de stad afremde. Voor bezoekers vormt het aanbod verhuurde woningen een aantrekkelijk alternatief voor het bestaande (hotel)aanbod, terwijl het voor bewoners een extra bron van inkomsten kan zijn. Daar staat tegenover dat een toename van vakantieverhuur kan leiden tot negatieve effecten op het woon- en leefmilieu in buurten en (brand)onveilige situaties. Om die reden probeert Amsterdam vakantieverhuur waar mogelijk te reguleren:

- Per 1 oktober 2017 is een **meldplicht** ingevoerd, waarbij ook het maximum aantal dagen dat een woning verhuurd mag worden is beperkt tot 60 dagen. Sinds 1 januari 2019 geldt een maximum van 30 dagen. Combinatie met een Bed & Breakfast is niet mogelijk.
- Per 1 juli 2020 is een **vergunningsplicht** ingesteld. Een vergunning is maximaal één jaar geldig, steeds tot 1 april in het volgende kalenderjaar. Iedere verhuur moet worden vermeld. Een vergunning kan snel worden aangevraagd en verkregen en er gelden geen quota. Een vergunning is pas nodig als men daadwerkelijk gaat verhuren. Op 31 december 2021 waren er 2.580 vergunningen voor vakantieverhuur afgegeven²³.
- Per 1 juli 2020 was een verbod op vakantieverhuur ingesteld voor de wijken Burgwallen Oude Zijde, Burgwallen Nieuwe Zijde en Grachtengordel-Zuid, waar de toeristische draagkracht onder druk staat²⁴. Door een uitspraak van de rechtbank is er momenteel echter geen juridische grond voor zo'n verbod, waardoor er ook voor deze wijken een vergunning kan worden aangevraagd.

²² Bron: Gemeente Amsterdam: <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/wonen/particuliere/>

²³ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

²⁴ Bron: Gemeente Amsterdam (2020): Onderzoek naar de toeristische draagkracht van wijken; de invloed van toerisme op leefbaarheid.

- Vanaf 1 april 2021 is voor de vakantieverhuur van woningen een **registratienummer** verplicht. Verhuurders moeten dit registratienummer vermelden in al hun advertentie(s) en publicaties waaronder aanbiedingsplatforms als Airbnb en Booking, op eigen of andere websites en in advertenties en publicaties. Verhuurders kunnen niet langer anoniem woningen voor toeristisch gebruik aanbieden, maar moeten eerst de gemeente op de hoogte brengen van het adres van de desbetreffende woning. Vanaf 1 oktober wordt de registratieplicht vakantieverhuur door de gemeente Amsterdam gehandhaafd. Advertenties zonder registratienummer zijn sinds die datum door de grote verhuurplatforms (Airbnb, Booking, VRBO, Expedia) verwijderd²⁵ Op 1 februari 2022 hadden 6.384 mensen een registratienummer aangevraagd.

Voorwaarden Vakantieverhuur in gemeente Amsterdam

- De verhuurder is de hoofdbewoner van de woning, woont daar ook en staat ingeschreven in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) van de gemeente Amsterdam.
- De verhuurder is zelf niet thuis tijdens de verhuur.
- De woning mag aan maximaal 4 personen tegelijkertijd verhuurd worden.
- De woning heeft officieel de bestemming wonen.
- De woning mag geen sociale huurwoning zijn die eigendom is van een woningcorporatie.
- De verhuurder moet toeristenbelasting en inkomstenbelasting betalen.
- De woning moet brandveilig zijn.

Naast het verhuren van een volledige woning kunnen hoofdbewoners een deel van hun woonruimte gebruiken voor het uitbaten van een bed & breakfast (B&B). De B&B mag het hele jaar geopend zijn. Daarnaast gelden er meerdere voorwaarden waaraan moet worden voldaan (zie kader), onder andere dat startende B&B zich eenmalig moet melden bij de gemeente. De meldingen voor B&B's worden sinds april 2016 centraal gearchiveerd. Daarvoor deden stadsdelen dit op uiteenlopende wijzen. Hierdoor ontbreekt een overzicht van het aantal gemelde B&B's van voor april 2016.²⁶

Voor B&B is vanaf 2020 een vergunningstelsel ingevoerd, en geldt er een maximumaantal B&B's per wijk. Op 9 februari 2022 zijn 2.067 B&B-vergunningen verleend en het aantal neemt sinds de coronacrisis en het sterk verminderde toerisme slechts licht toe. Met uitzondering van de Van Galenbuurt is in alle wijken nog ruimte binnen de quota²⁷.

²⁵ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

²⁶ In deze rapportage wordt uitgegaan van het aantal B&B's dat zich heeft gemeld bij de gemeente en niet van het aantal bedrijven geregistreerd door de Kamer van Koophandel. Dit heeft te maken met het feit dat de Kamer van Koophandel verschillende logiesbedrijven met dezelfde code registreert. B&B's en hotels krijgen dezelfde code 55102:Hotels (geen hotel-restaurants), pensions en conferentieoord. Hierdoor is het aantal B&B's niet te bepalen.

²⁷ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

Voorwaarden Bed & Breakfast in gemeente Amsterdam

- De verhuurder is de hoofdbewoner van de woning en woont daar ook. De verhuurder staat dus ingeschreven in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) van de gemeente Amsterdam. De verhuurder is ook thuis tijdens de verhuurperiode.
- Maximaal 40% van de totale gebruiksoppervlakte van de woning (of 61m²) mag gebruikt worden voor de B&B.
- Er wordt aan maximaal 4 personen logies verleend en de B&B beschikt over maximaal 4 slaapplekken voor gasten.
- De hoofdbewoner exploiteert de B&B zelf. Het exploiteren van een B&B in een woning mag niet worden gecombineerd met 'vakantieverhuur' (de verhuur van de gehele woning voor maximaal 30 dagen per jaar). Indien de hoofdbewoner op vakantie is, mag dan ook niet de gehele woning aan toeristen worden verhuurd.
- Een B&B mag alleen worden gevoerd in een deel van een zelfstandige woning. Dit is niet het geval indien het toeristenverblijf beschikt over eigen voorzieningen (keuken, toilet, gasgelegenheid) en een eigen opgang.
- De woning heeft officieel de bestemming wonen.
- De verhuurder moet toeristenbelasting en inkomstenbelasting betalen.
- De B&B moet gemeld worden bij de gemeente. Verder moet een nachtregister worden bijgehouden en mag er geen alcohol tegen betaling worden geschonken.
- Een vergunning is verplicht. Een vergunning is 8 jaar geldig. Gasten hoeven niet apart te worden gemeld.

Short stay is een derde optie, die niet bedoeld is voor toeristen, maar voor (voornamelijk buitenlandse) werknemers. In de praktijk wordt de regeling echter ook vaak voor toeristische verhuur van minder dan zeven nachten gebruikt. Sinds een evaluatie van het shortstaybeleid in 2013 worden er geen nieuwe vergunningen verleend. Reeds verleende vergunningen lopen door op basis van de bestaande voorwaarden²⁸.

3.2 Verhuur woningen en kamers via platforms in Amsterdam en MRA

Deze paragraaf beschrijft de ontwikkeling van het aanbod van verhuurruimte via het online platform Airbnb en andere platforms. De Amsterdamse cijfers zijn verkregen door middel van 'webscraping technology'. Op meerdere aselecte momenten in een maand worden sinds 2016 door de Gemeente Amsterdam, afdeling Toezicht & Handhaving, Wonen metadata online opgehaald. Alleen advertenties met een aangegeven locatie binnen de Gemeente Amsterdam zijn meegenomen. Het afgelopen jaar zijn de data verzameld door een externe partij, welke gemiddeld meer data lijkt te kunnen ophalen en ook recensies op een later moment heeft kunnen terugvinden. Daardoor is het aantal recensies voor 2019 en 2020 met terugwerkende kracht iets toegenomen. Zie voor een toelichting de rapportage 'Toeristische verhuur van woonruimte' 2021 van de Afdeling Wonen²⁹. De door webscraping verkregen data zijn indicatief en kunnen door technische storingen mogelijk tot een kleine onderschatting van het totale aanbod leiden. Toch worden deze cijfers als uitgangspunt genomen, omdat we voor deze listings ook een schatting kunnen maken van het aantal overnachtingen, op basis van het aantal reviews.

²⁸ Bron: Gemeente Amsterdam: <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/wonen/shortstaybeleid/>

²⁹ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021.

Wereldwijd is Airbnb het grootste platform voor vakantieverhuur met meer dan 3 miljoen advertenties. Ook op de Amsterdamse markt van de toeristische verhuur van woonruimte is Airbnb verreweg de grootste aanbieder met naar schatting 80% van het totale aanbod die beschikbaar zijn voor vakantieverhuur³⁰. Niet van alle andere aanbieders zijn cijfers over het hele jaar beschikbaar, en bovendien bestaat er overlap tussen Airbnb en andere platforms. Om deze reden gaan we bij de schatting van het totale aanbod vakantieverhuur uit van de verdeling 80% Airbnb en 20% overige platforms.

Naast vakantieverhuurwoningen adverteren ook B&B's, hotels, hostels en appartementenhotels via Airbnb. Deze accommodaties vallen buiten het vakantieverhuurbeleid en zijn daarom niet gebonden aan een maximaal aantal verhuurdagen.

In paragraaf 3.2.6 is voor het eerst in deze monitor het aanbod kamers en woningen in de MRA in kaart gebracht. De cijfers zijn afkomstig van AirDNA en zijn bewerkt door Bureau Stedelijke Planning en Universiteit van Utrecht in opdracht van Provincie Noord-Holland.

3.2.1 Uniek aanbod listings Airbnb in Amsterdam in 2019-2021

Voor de bepaling van het aanbod aan woningen en kamers op Airbnb (listings) is er gekeken naar het unieke aanbod. Dat wil zeggen dat een listing gedurende het kalenderjaar ten minste één keer via webscraping gevonden is op de Airbnb site. Het is mogelijk dat een woning niet de gehele periode op Airbnb gestaan heeft.

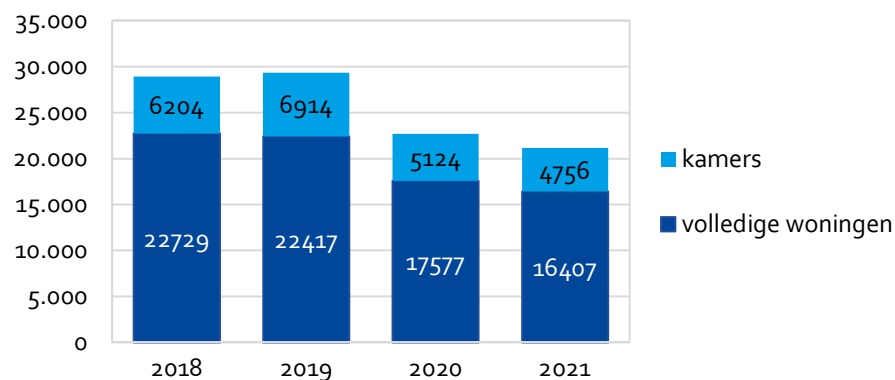
- Gedurende de periode januari 2021 – december 2021 waren er 21.186 unieke listings op Airbnb in Amsterdam. Dat is een kleine afname ten opzichte van dezelfde periode in 2020, toen er 22.701 listings waren. In 2018 en 2019 bedroeg het aanbod nog ruim 28.000 listings. De afname kan mogelijk worden verklaard door het wegblijven van bezoekers vanwege de coronacrisis en aangescherpte regelgeving, vooral de registratieplicht.
- Het aanbod per maand schommelt sterk, volgens cijfers van de afdeling Wonen. Doordat vanaf 1 oktober 2021 listings zonder registratie verwijderd zijn van de grote verhuurplatforms, is het gemiddelde aantal unieke advertenties per maand gedaald van circa 18.000 vóór 1 oktober 2022 tot circa 4.500 na die datum³¹.
- Van de Airbnb listings betrof 16.407 een volledige woning, ofwel 78%. Daarnaast zijn er 4.756 kamers (22%) aangeboden. Volledige woningen worden, in lijn met de publicaties van de afdeling Wonen, gerekend tot vakantieverhuur, en de verhuur van kamers tot B&B.
- Het aandeel woningen ten opzichte van kamers blijft door de tijd stabiel (figuur 3.1), maar zal als gevolg van de registratieplicht de komende jaren mogelijk verschuiven. Cijfers van de afdeling Wonen laten na 1 oktober 2021 een andere procentuele verhouding tussen volledige woningen en privékamers zien. Van de circa 4.500 unieke advertenties in december 2021 is circa 2.800 een volledige woning (62%) en circa 1.700 een privékamer (38%)³².

³⁰ Bron: Gemeente Amsterdam (2021): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2020 – 31 december 2020

³¹ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

³² Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

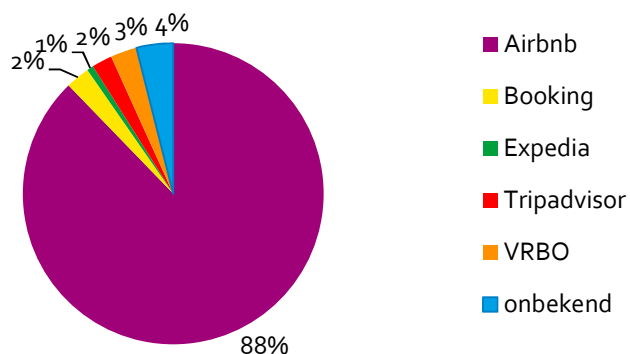
Figuur 3.1 Aanbod volledige woningen en kamers via Airbnb, 2019-2021

bron: Toezicht & Handhaving, Wonen (2021)

- Het aanbod via Airbnb betreft 88% van het totale aanbod vakantieverhuur dat via webscraping gevonden is. Overig aanbod wordt aangeboden via de platforms Booking, Expedia, Tripadvisor of VRBO (figuur 3.2). Deze cijfers zijn indicatief, aangezien er sprake kan zijn van overlap tussen verschillende platforms.

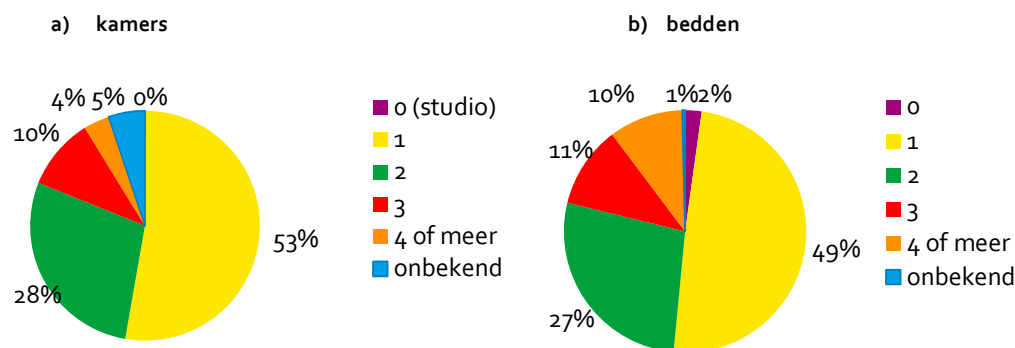
Figuur 3.2 Aanbod vakantieverhuur naar website, 2021

bron: Toezicht & Handhaving, Wonen (2021)

- Ruim de helft van de volledige woningen die via Airbnb worden aangeboden heeft één slaapkamer (53%). Ruim een kwart telt twee slaapkamers (28%) en 10% heeft drie slaapkamers. Daarnaast heeft 4% vier of meer slaapkamers en een klein aandeel (0,1%) betreft een studio. Van 5% is het aantal kamers onbekend (figuur 3.3).
- Bijna de helft van de aangeboden woningen heeft één bed (49%). Ruim een kwart heeft twee bedden (27%), 11% telt drie bedden en 10% vier of meer bedden (figuur 3.3).

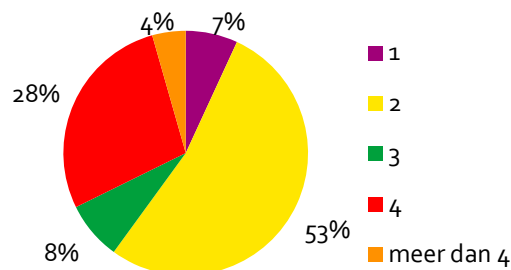
Figuur 3.3 Aanbod Airbnb naar aantal kamers (a) en aantal bedden (b), 2021

bron: Toezicht & Handhaving, Wonen (2021)

- Een ruime meerderheid van de woningen die via Airbnb aangeboden worden heeft een maximumcapaciteit van twee personen (53%) of vier personen (28%). De gemiddelde capaciteit bedraagt 3,0 personen (figuur 3.4).

Figuur 3.4 Aanbod Airbnb naar maximumcapaciteit, 2021

bron: Toezicht & Handhaving, Wonen (2021)

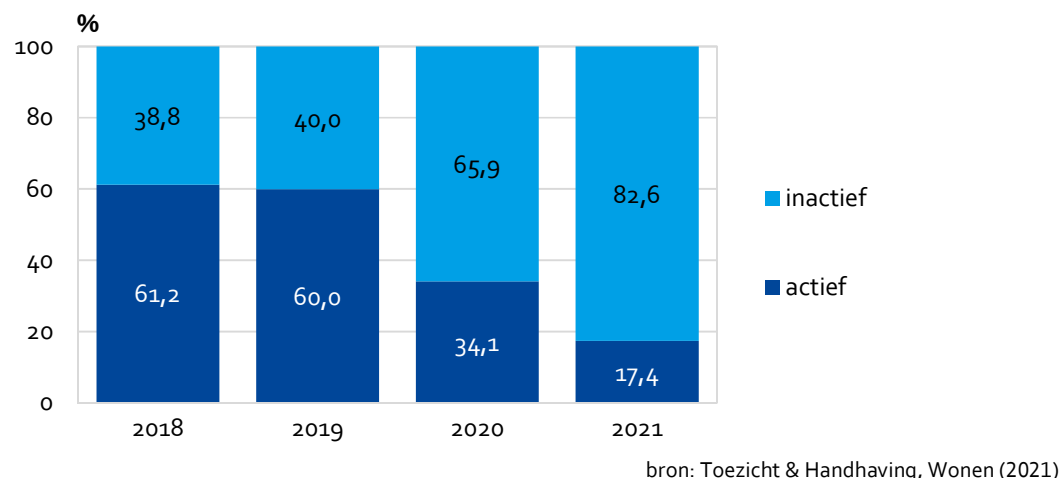
3.2.2 Schatting boekingen, aanmeldingen en vergunningen

Het aantal boekingen kan worden geschat op basis van het aantal recensies dat bij advertenties wordt geplaatst. Een recensie kan immers pas worden geplaatst nadat een overnachting heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn er cijfers beschikbaar van het aantal afgegeven vergunningen voor vakantieverblijf en B&B, en ook van het aantal aangemelde verblijfperiodes van vakantieverblijf.

Aantal actieve listings sterk gedaald

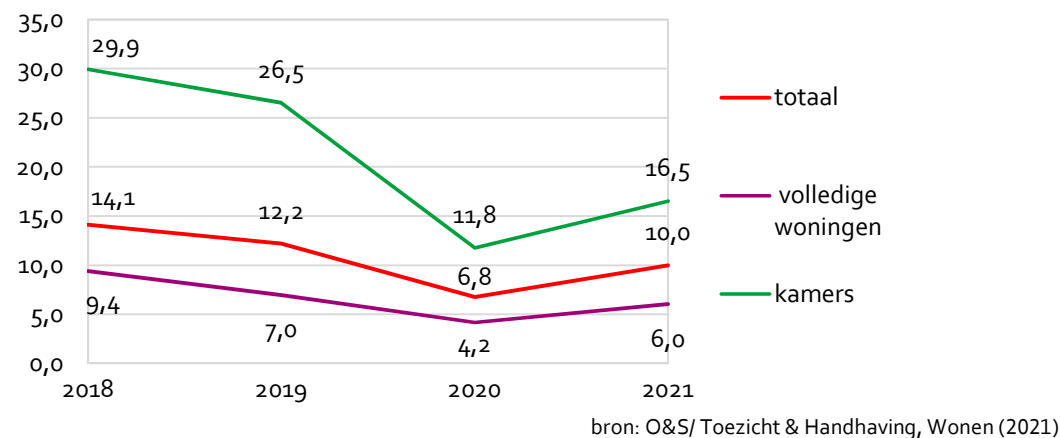
- De meerderheid van de listings is in 2021 inactief geweest (83%). Van 3.675 listings (17%) kan worden vastgesteld dat deze minimaal één keer zijn geboekt in 2021.
- Het aandeel actieve listings onder het totale aanbod is sinds 2019 sterk gedaald. In 2018 en 2019 was nog circa zes op de tien listings actief, in 2020 betrof dit nog maar een derde van het aanbod en in 2021 gaat het om een minderheid van 17% (figuur 3.5). Naast de coronacrisis kan ook de registratieplicht hierin een rol hebben gespeeld.

Figuur 3.5 Het aandeel actieve en inactieve listings binnen het totale aanbod, in procenten 2018-2021

- Bij de actieve listings zijn in totaal 36.705 unieke reviews geplaatst. Dat betekent dat de actieve listings gemiddeld minimaal 10 keer geboekt zijn.
- Bij 20.458 listings zijn geen reviews geplaatst, waardoor niet met zekerheid te zeggen valt of deze geboekt zijn. Bij het schatten van het aantal gasten en overnachtingen gaan we er dan ook van uit dat deze niet geboekt zijn.
- Het geschatte gemiddeld aantal boekingen per listing verschilt ook tussen volledige woningen en kamers. Kamers worden vaker geboekt dan woningen: 17 keer, tegenover 6 keer voor woningen (zie figuur 3.6). Dit wordt waarschijnlijk verklaard door het feit dat veel kamers via B&B's, of zelfs via hotels of hostels, worden aangeboden. Deze gelegenheden mogen het hele jaar door verhuren, terwijl woningen gebonden zijn aan de 30-dagen regel.
- Het gemiddeld aantal boekingen per actieve listing is tussen 2019 en 2020 sterk gedaald als gevolg van de coronacrisis, bij kamers sterker dan bij woningen. Tussen 2020 en 2021 is er echter weer een kleine toename van het gemiddeld aantal boekingen (figuur 3.6). Dit komt doordat het aantal actieve listings sterker daalt dan het aantal geplaatste reviews, mogelijk als gevolg van de registratieplicht.

Figuur 3.6 Het gemiddeld aantal boekingen per actieve listing, 2018-2021

3.2.3 Aanmeldingen en vergunningen in Amsterdam per stadsdeel

- Uit cijfers van de afdeling Wonen blijkt dat er in het kader van de meldplicht in heel 2021 4.270 meldingen van verhuurperiodes zijn gedaan. Dat is 25% meer dan in 2020 (3.375), maar veel lager dan in 2019 (19.822). Overigens worden niet alle verhuurde periodes (consequent) gemeld, waardoor het aantal meldingen waarschijnlijk een onderschatting betreft. Het aantal meldingen per maand schommelt en correleert met de op dat moment geldende coronamaatregelen.³³
- Op 31 december 2021 waren er 2.580 vergunningen voor vakantieverhuur afgegeven (tabel 3.7). Daarvan waren de meeste afgegeven in stadsdeel West (896), gevolgd door Zuid (491), Centrum (470) en Oost (427). Er is sprake van een toename ten opzichte van 31 december 2020, toen er 1.478 vergunningen waren afgegeven, mogelijk verklaard door een versoepeling van de coronamaatregelen vanaf juni 2021.
- Op 9 februari 2022 waren er 2.067 vergunningen voor B&B afgegeven, waarvan de meeste in het Centrum (865), gevolgd door West (307), Oost (273) en Zuid (265). Het aantal vergunningen is in een jaar tijd slechts beperkt toegenomen (32), mogelijk als gevolg van het sterk teruggelopen toerisme.³⁴

Tabel 3.7 Vergunningen voor vakantieverhuur op 31 december 2021 en vergunningen voor B&B op 9 februari 2022

	vergunningen vakantieverhuur, 31 december 2021	vergunningen B&B, 9 februari 2022
West	896	307
Zuid	491	265
Centrum	470	865
Oost	427	273
Noord	174	198
Nieuw-West	86	113
Zuidoost	36	46
Amsterdam	2.580	2.067

(bron: Wonen/ vergunningeninformatie Amsterdam)

3.2.4 Schatting aantal gasten en overnachtingen

Het aantal overnachtingen via Airbnb wordt niet gedeeld door Airbnb en ook niet bijgehouden door het CBS. Het aantal overnachtingen is ook niet direct via webscraping te achterhalen, maar valt wel te schatten op basis van het aantal recensies dat bij een advertentie wordt geplaatst. In het verleden zijn er schattingen gemaakt op basis van verschillende bronnen. In 2015 rapporteerde Airbnb over 575.000 gasten die gemiddeld 3,3 nachten in Amsterdam verbleven. Op basis van deze aantallen kan worden berekend dat er 1,9 miljoen overnachtingen waren. In 2016 waren er volgens Airbnb 770.000 overnachtende gasten die 3,2 nachten in Amsterdam

³³ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

³⁴ Bron: Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari 2021 – 31 december 2021

verbleven. Dit kan betekenen dat er ongeveer 2,5 miljoen overnachtingen via Airbnb plaatsvonden. Hoeveel van deze overnachtingen zijn geaccommodeerd in woningen via vakantieverhuur of B&B is echter niet bekend. De overlap met hotelovernachtingen is ook niet bekend. In 2017 spreekt Ecorys (2018) van gemiddeld 3,4 overnachtingen van gasten van Airbnb en circa 2,5 miljoen overnachtingen in totaal. In deze rapportage doet O&S uitspraken over het aantal gasten en overnachtingen middels een eigen raming, op basis van het aantal unieke reviews dat in één jaar bij een specifieke listing geplaatst is (zie kader). Uiteraard bieden deze cijfers slechts een grove inschatting, aangezien niet iedere bezoeker een review schrijft.

Schatting aantal overnachtingen

Een objectovernachting is een overnachting van een of meer personen in bijvoorbeeld een gehele woning of een privékamer. Er valt een inschatting te maken van het minimale aantal objectovernachtingen doordat bij de recensies een publicatiedatum is vermeld.

Bij de berekening van het aantal objectovernachtingen en gasten doen we een aantal aannames, gebaseerd op andere studies naar het aantal overnachtingen via Airbnb:

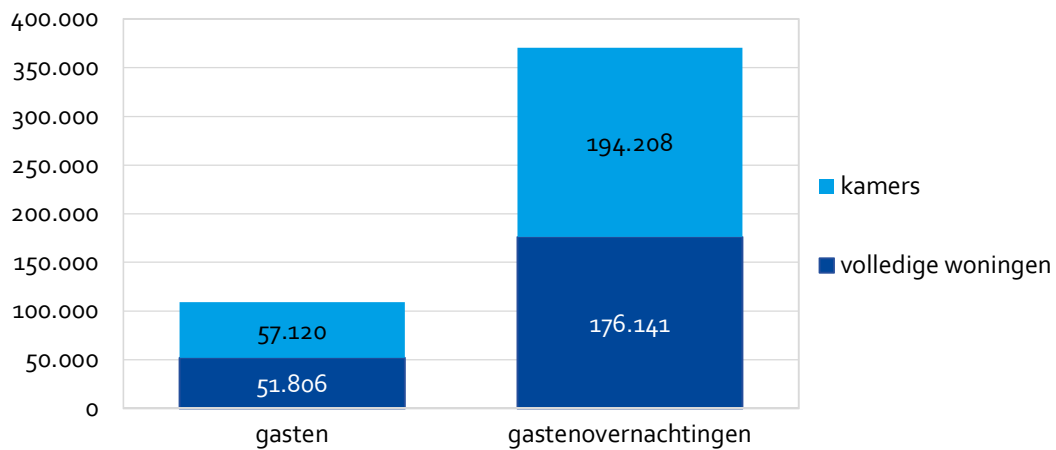
- **80%** van de gasten laat een review achter. De genoemde 80% is een schatting van het minimale aantal gebruikers dat een recensie schrijft. Er wordt uitgegaan van 80% zodat er een schatting van het minimale aantal objectovernachtingen kan worden gegeven, aangezien dit aandeel in werkelijkheid hoogst waarschijnlijk lager ligt³⁵.
- Gasten verblijven gemiddeld **3,4 nachten** in een Airbnb accommodatie³⁶. Dat betekent dat gasten van Airbnb gemiddeld langer blijven dan gasten van hotels en pensions (1,9 nachten).
- Op basis van de gemiddelde capaciteit van de listings schatten we het gemiddeld aantal gasten per boeking op **3 personen** voor woningen, en **2 personen** voor kamers.
- Het aantal gasten wordt berekend door het opgehoogde aantal reviews te vermenigvuldigen met de gemiddelde capaciteit (3 of 2 personen).
- Het aantal objectovernachtingen wordt berekend door het opgehoogde aantal reviews te vermenigvuldigen met de gemiddelde verblijfsduur (3,4 nachten).
- Het aantal gastenovernachtingen wordt berekend door het aantal objectovernachtingen te vermenigvuldigen met de gemiddelde capaciteit (3 of 2 personen).

In 2021 waren er naar schatting 109.000 gasten die via Airbnb hebben overnacht. Daarvan hebben 52.000 gasten overnacht in volledige woningen (vakantieverhuur) en 57.000 gasten in kamers (B&B). Samen hebben deze gasten gezorgd voor ruim 370.000 overnachtingen: 176.000 in volledige woningen (vakantieverhuur) en 194.000 in kamers (B&B) (figuur 3.8).

³⁵ Bron: Sukel (2018): *Airbnb in Noord-Holland*. Onderzoek uitgevoerd door BeFormation in opdracht van provincie Noord-Holland, december 2018.

³⁶ Bron: Ecorys (2018): *Toerisme in Amsterdam; Vandaag en morgen*.

Figuur 3.8 Gasten en gastenovernachtingen in volledige woningen en kamers, 2021

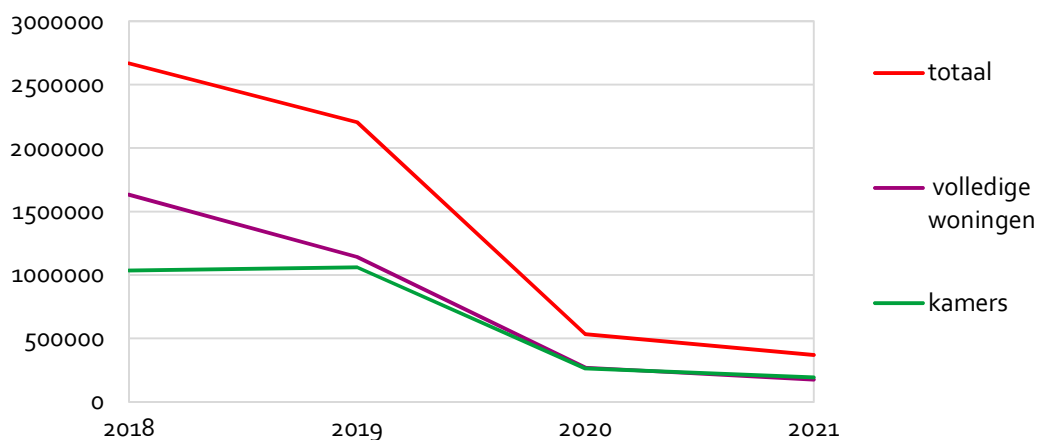

bron: O&S/ Toezicht & Handhaving, Wonen (2021)

Ook het aantal gastenovernachtingen is als gevolg van de coronacrisis sterk gedaald:

- In 2018 waren er nog bijna 2,7 miljoen gastenovernachtingen via Airbnb. In 2019 was dit gedaald tot 2,2 miljoen. Deze daling kwam volledig voor rekening voor vakantieverhuur van volledige woningen en kan worden verklaard door aangescherpte regelgeving (30-dagen regel).
- Na 2019 is het aantal gastenovernachtingen in een vrije val terecht gekomen: in 2020 waren er bijna 535.000 overnachtingen, en in 2021 is dit verder gedaald naar ruim 370.000. De trend sinds 2019 is gelijk voor woningen en kamers (figuur 3.9). De totale daling van het aantal overnachtingen tussen 2019 en 2021 bedraagt -83% (tabel 3.10).

Figuur 3.9 Gastenovernachtingen via Airbnb, 2018-2021

bron: O&S/ Toezicht & Handhaving, Wonen (2021)

Tabel 3.10 Het aantal gasten, object- en gastenovernachtingen op Airbnb in 2019 en 2021

	2019	2020	2021	mutatie 2019-2021%
volledige woning				
gasten	336.000	80.000	52.000	-85
objectovernachtingen	381.000	90.000	59.000	-85
gastenovernachtingen	1.143.000	271.000	176.000	-85
kamers				
gasten	312.000	77.000	57.000	-82
objectovernachtingen	531.000	132.000	97.000	-82
gastenovernachtingen	1.061.000	263.000	194.000	-82
totaal kamers en woningen				
gasten	648.000	157.000	109.000	-83
objectovernachtingen	912.000	222.000	156.000	-83
gastenovernachtingen	2.204.000	535.000	370.000	-83

bron: O&S/Toezicht & Handhaving, Wonen

3.2.5 Spreiding listings en overnachtingen over stadsdelen en gebieden in Amsterdam

Tabel 3.11 laat zien dat de meerderheid van de Airbnb listings (87%) te vinden is in de stadsdelen binnen de ring (Centrum, West, Zuid en Oost):

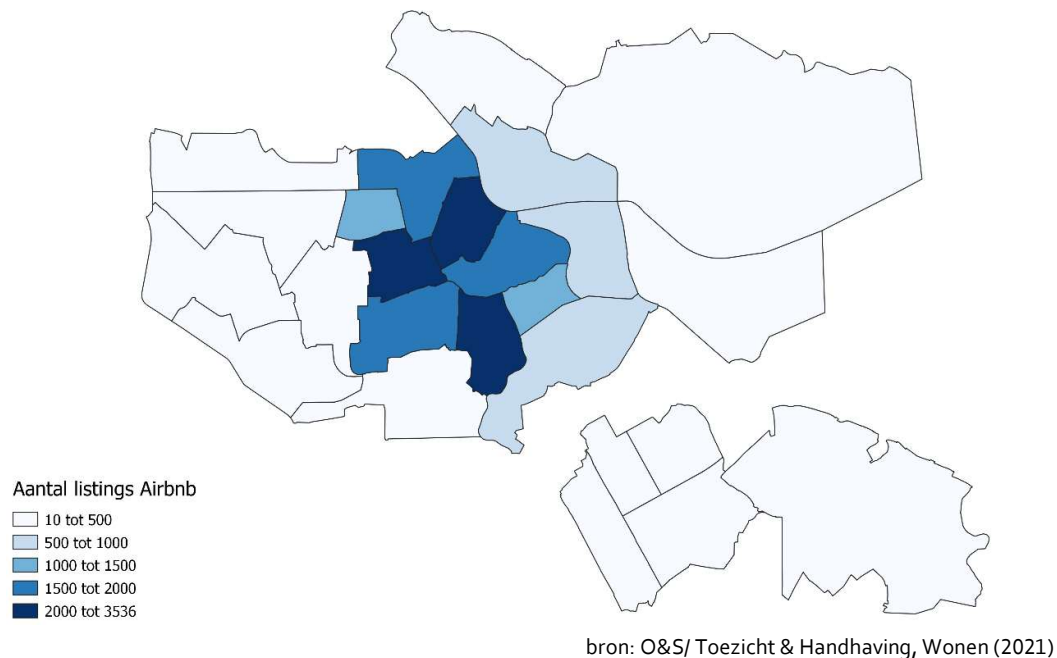
- Stadsdeel West telt het hoogste aantal listings: 30% van het stedelijke totaal is hier te vinden. Ook Zuid (21%), Centrum (20%) en Oost (16%) tellen relatief veel Airbnb-aanbod.
- Het aanbod is in alle stadsdelen afgenomen tussen 2019 en 2021, met de sterkste afname in Nieuw-West (-36%) en Centrum (-34%). Ook Westpoort kent een sterke afname, maar hier is ook het aanbod zeer klein.
- Ook tussen 2020 en 2021 heeft in de meeste stadsdelen een daling plaatsgevonden, zij het in minder sterke mate. Enkel in Zuidoost is er sprake van een toename van het aanbod (+53%).

Tabel 3.11 Uniek aanbod listings op Airbnb naar stadsdeel, 2019-2021

	2019		2020		2021		2019- 2021 verschil	2020- 2021 verschil
	abs	%	abs	%	abs	%	%	%
West	8.541	29	6.741	30	6.256	30	-27	-7
Centrum	6.523	22	4.711	21	4.334	20	-34	-8
Zuid	5.992	20	4.714	21	4.403	21	-27	-7
Oost	4.629	16	3.689	16	3.373	16	-27	-9
Noord	1.761	6	1.436	6	1.363	6	-23	-5
Nieuw-West	1.547	5	1.159	5	997	5	-36	-14
Zuidoost	320	1	240	1	368	2	15	53
Westpoort	18	0	11	0	8	0	-56	-27
onbekend	.	.	.	.	61	0	.	.
Amsterdam	29.331	100	22.701	100	21.163	100	-28	-7

Wanneer we kijken naar de spreiding over gebieden valt een sterke concentratie op in de gebieden Oud-West/ De Baarsjes (17%), Centrum-West (12%) en De Pijp/ Rivierenbuurt (11%). Ook andere gebieden binnen de ring nemen een relatief groot deel van het aanbod voor hun rekening, vooral Centrum-Oost (9%), Oud-Zuid (7%) en Westerpark (7%) (figuur 3.12).

Figuur 3.12 Spreiding van Airbnb listings over gebieden, 2021

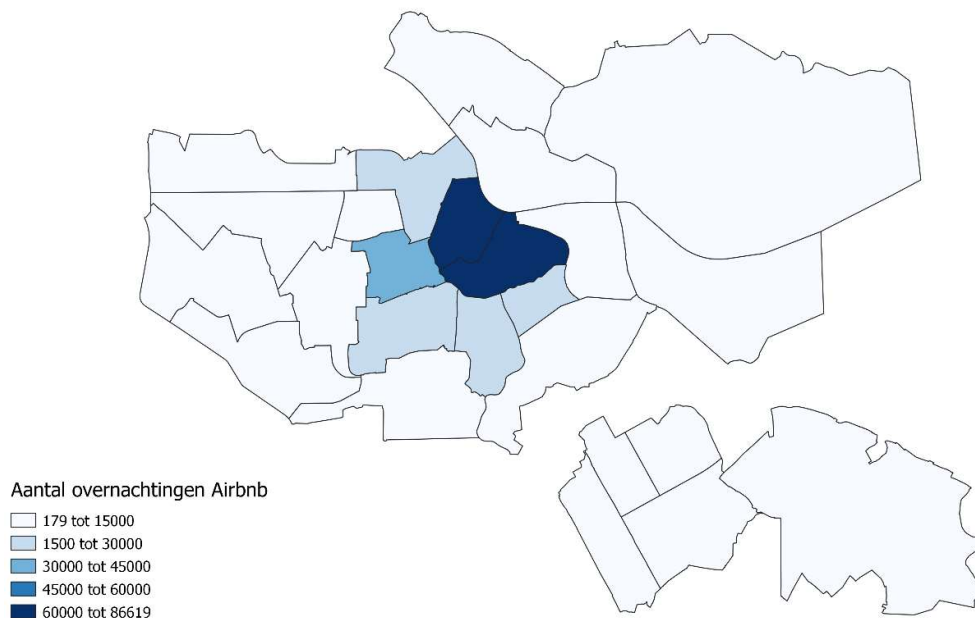
- Bij overnachtingen via Airbnb zien we een nog sterkere concentratie in stadsdeel Centrum: 43% van alle overnachtingen heeft hier plaatsgevonden (tabel 3.13).
- Het aandeel overnachtingen dat in stadsdeel Centrum plaatsvindt neemt ook toe: in 2019 vond nog 33% van de overnachtingen hier plaats en in 2020 40%.
- Op ruime afstand van Centrum volgen stadsdelen West (20%), Zuid (14%) en Oost (10%).
- In absolute zin is het aantal overnachtingen in ieder stadsdeel sterk gedaald tussen 2019 en 2021, een afname tussen de -78% en -87%. Tussen 2020 en 2021 zien we een minder sterke daling in de meeste stadsdelen: tussen -20% en -38%. Enkel Westpoort heeft te maken gehad met een sterke toename (89%), maar telt in absolute zin weinig aanbod.

Tabel 3.13 Overnachtingen via Airbnb naar stadsdeel, 2021

	2019		2020		2021		2019- 2021	2020- 2021
	abs	%	abs	%	abs	%	verschil %	verschil %
West	526.027	24	117.287	22	73.997	20	-86	-37
Centrum	725.632	33	212.305	40	158.767	43	-78	-25
Zuid	387.396	18	79.756	15	51.901	14	-87	-35
Oost	274.457	12	59.870	11	37.885	10	-86	-37
Noord	142.282	6	32.725	6	20.132	5	-86	-38
Nieuw-West	122.468	6	26.898	5	21.514	6	-82	-20
Zuidoost	24684	1	5623	1	4471	1	-82	-20
Westpoort	1160	0	115	0	217	0	-81	89
onbekend	.	.	.	.	1466	0	.	.
Amsterdam	2.204.105	100	534.578	100	370.349	100	-83	-83

De spreiding over gebieden toont eveneens een sterke concentratie in de twee gebieden die samen het Centrum vormen: Centrum-West (23%) en Centrum-Oost (20%). Ook Oud-West/ De Baarsjes kent met 12% een relatief sterke concentratie van overnachtingen (figuur 3.14).

Figuur 3.14 Spreiding van overnachtingen via Airbnb over gebieden, 2021

3.2.6 Actieve listings en overnachtingen in de MRA

De voorwaarde voor de verhuur van woningen aan toeristen verschillen per gemeente. Vanaf 1 januari 2021 is er een nieuwe Wet toeristische verhuur van woonruimte, die gemeenten meer mogelijkheden geeft om vakantieverhuur te handhaven. Gemeenten kunnen zelf bepalen of ze gebruik maken van deze wet. Het is per gemeente verschillend wat de mogelijkheden voor

toeristisch verhuur zijn. In sommige gemeenten is het verplicht om te registreren en dit nummer bij de advertentie te vermelden. In andere gemeenten moet er ook een vergunning nodig. Ook kan het zijn dat de gemeente een maximumaantal nachten heeft vastgesteld voor het verhuren van een huis, zoals de 30-dagenlimiet in Amsterdam.

Bureau Stedelijke Planning en Universiteit van Utrecht hebben in 2021 de eerste resultaten van de Airbnb monitor Noord-Holland gepubliceerd. Uit dit onderzoek (in opdracht van Provincie Noord-Holland) blijkt dat er in Nederland in 2020 65.698 kamers en woningen werden verhuurd via Airbnb en Vrbo. Deze accommodaties werden in totaal 5 miljoen nachten gereserveerd. Ruim één derde van deze accommodaties bevond zich in Noord-Holland, waarvan er 6.201 in de MRA-regio (exclusief Amsterdam, Almere en Lelystad).

In totaal waren er in 2020 400.000 nachten gereserveerd via Airbnb en Vrbo in de MRA-regio (exclusief Amsterdam, Almere en Lelystad). Dit is 46% minder dan in 2019 (tabel 3.15).

Tabel 3.15 Aantal actieve accommodaties en aantal gereserveerde nachten via Airbnb en Vrbo

	actieve accommodaties		gereserveerde nachten		mutatie
	2019	2020	2019	2020	2019-2020 %
MRA-regio totaal (excl. Amsterdam, Almere en Lelystad)	7.258	6.201	736.000	400.000	-46
Agg. Haarlem	2.561	2.220	219.000	140.000	-36
Waterland/Zaanstad	1.472	1.323	176.000	101.000	-43
Amstel-Meerlanden	1.524	1.271	174.000	76.000	-56
Gooi en Vechtstreek	1.040	852	96.000	53.000	-45
IJmond	567	554	67.000	41.000	-39

Bron: Bureau Stedelijke Planning en Universiteit Utrecht i.o.v. Noord-Holland (data AirDNA)

3.3 Campings en vakantieparken MRA: vraag en aanbod 2020

In Nederland vindt elk jaar iets meer dan de helft van alle overnachtingen plaats op kampeer- en huisjesterreinen. In 2020 waren er 57 miljoen overnachtingen op campings en vakantieparken, 18% minder dan in 2019. Deze daling is minder sterk dan bij hotels (-47%) en is het gevolg van de coronacrisis. Uit de Vakantiemonitor van NBTC³⁷ blijkt dat veel vakantiegangers tijdens de pandemie de voorkeur geven aan een vakantie in eigen land en vooral op zoek zijn naar rust en ruimte. Vakantieparken en campings in de natuur zijn daardoor aantrekkelijker geworden dan hotels in grootstedelijke gebieden. Dit geldt niet alleen voor de zomervakantie, maar ook voor de vakanties in de rest van het jaar. Het aantal campingovernachtingen door Nederlanders is in 2020 minder sterk afgenomen (-3%), dan van buitenlanders (-49%).

Van alle overnachtingen op campings en overige verblijfsrecreatie logiesvormen in Nederland vindt 7% plaats in de MRA. In 2020 is dit aandeel naar 6% gedaald. In 2020 vonden er in de MRA ruim 3,4 miljoen overnachtingen plaats op kampeerterreinen en in overige verblijfsaccommodaties³⁸, 25% minder dan in 2019 (zie tabel 3.16). Dit is een sterkere afname

³⁷ <https://www.nbtc.nl/nl/site/kennisbank/cijfers-statistieken/voorkeur-voor-vakantie-in-eigen-land-neemt-toe-3.htm>

³⁸ Het CBS rekent onder 'overige verblijfsaccommodaties' huisjesterreinen en groepsaccommodaties. Onder huisjesterreinen vallen terreinen met een aantal zomer(jeugd)huisjes, stacaravans, (vakantie-) bungalows of (vakantie-) appartementen die hoofdzakelijk voor verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn. Appartementen zonder hotel dienstverlening (receptie, schoonmaakservice, bed opmaken etc.)

dan landelijk (-18%). Het aantal gasten nam in dezelfde periode af met 32% (landelijk -27%). Binnen de MRA vond de sterkste afname plaats in Zaanstreek (-52%) en Groot-Amsterdam (-39%). De afname komt voor een groot deel door minder buitenlandse gasten in 2020.

Tabel 3.16 Gasten en overnachtingen op kampeerterreinen en overige verblijfsaccommodaties, 2020

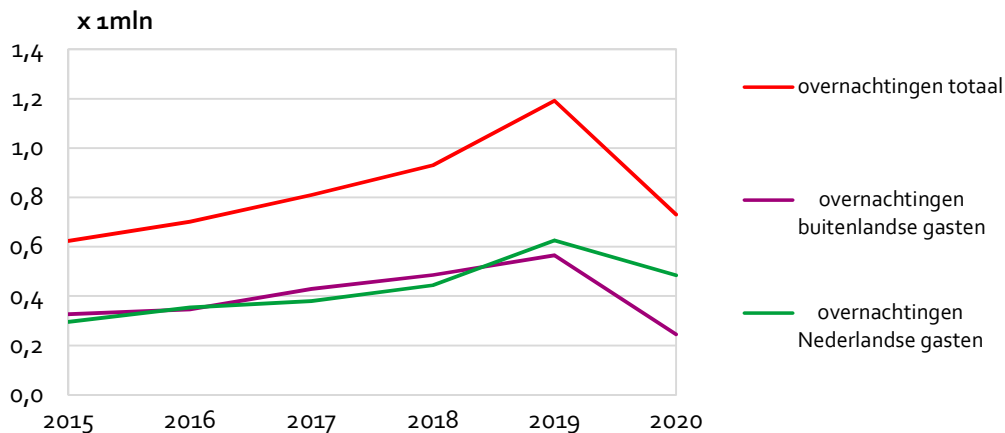
	gasten			mutatie 2019- 2020 (%)	overnachtingen			mutatie 2019- 2020 (%)
	Nederland	buitenland	totaal		Nederland	buitenland	totaal	
Nederland	8.974.000	2.163.000	11.137.000	-27	45.598.000	11.071.000	56.669.000	-18
Metropool	527.131	205.268	732.399	-32	2.444.551	965.828	3.410.379	-25
Flevoland	262.480	58.027	320.507	-23	1.232.738	298.686	1.531.424	-16
Groot-Amsterdam, waaronder	94.455	54.749	149.204	-49	485.097	245.527	730.624	-39
Amsterdam	56673	45327	102000	-29	236600	218400	455.000	-12
overige gemeenten	37782	9422	47204	-69	248497	27127	275.624	-59
Agglomeratie Haarlem	101.302	69.699	171.001	-28	394.582	309.471	704.053	-25
IJmond	53.829	18.508	72.337	-25	275.011	92.603	367.614	-21
Het Gooi en Vechtstreek	14.410	4.213	18.623	-26	54.224	19.255	73.479	-16
Zaanstreek	655	72	727	-53	2899	286	3.185	-52

bron: CBS/bewerking O&S

In Groot-Amsterdam waren er in 2020 ruim 730.000 overnachtingen op kampeerterreinen en andere recreatieve verblijfsaccommodaties, een afname van -39% ten opzichte van 2019. Als gevolg van de coronacrisis zijn vooral buitenlandse bezoekers weggebleven. In 2019 was 52% van de gasten in Groot-Amsterdam buitenlands, in 2020 is dit afgenomen tot 37%. In 2019 waren buitenlandse gasten nog goed voor 47% van de overnachtingen, in 2020 ging het om 34% (zie figuur 3.17).

vallen onder deze categorie. In de Eurostat definitie wordt in dit verband gesproken van 'holiday and other short-stay accommodation'. Het CBS volgt deze definitie.

Figuur 3.17 Overnachtingen op campings en overige recreatieve logiesvormen in Groot-Amsterdam, 2015-2020

bron: CBS

Het aanbod campings en overige verblijfsrecreatie is in kaart gebracht door CBS en door Provincie Noord-Holland. Tabel 3.18 laat de accommodatiecapaciteit in MRA volgens de statistieken van CBS zien.

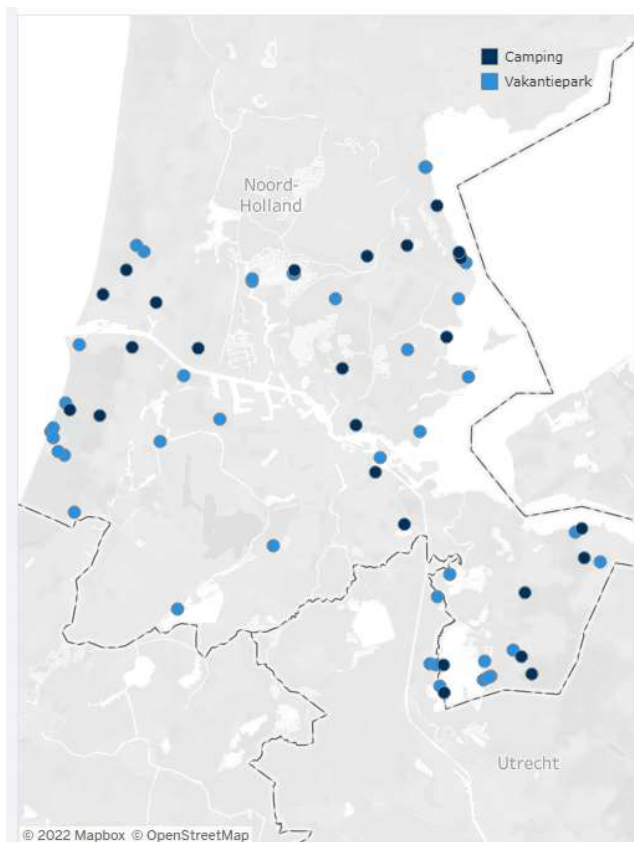
Tabel 3.18a Capaciteit verblijfsrecreatieve logiesaccommodaties in Nederland, 2020

	totaal		Kampeerterreinen		Huisjesterreinen		Groepsaccommodaties	
	accommodaties	slaap-plaatsen	accommodaties	slaap-plaatsen	accommodaties	slaap-plaatsen	accommodaties	slaap-plaatsen
Nederland	4.826	1.092.019	2.603	706.562	1.358	331.817	865	53.640
MRA totaal	161	63.856	87	x	50	x	24	x
Flevoland	67	26.737	38	16.924	20	8.782	9	1.031
Groot-Amsterdam	45	15.892	19	11.650	16	3.850	10	392
Amsterdam	14	7.772	4	x	7	602	3	x
overige gemeenten	31	8.120	15	x	9	x	7	x
Agglomeratie Haarlem	12	11.300	6	x	6	x	x	x
IJmond	23	8.601	17	5.348	4	x	2	x
Het Gooi en Vechtstreek	11	1.326	4	x	4	x	3	x
Zaanstreek	3	x	3	x	x	x	x	x

bron: CBS

Kaart 3.18b laat de locaties van campings en vakantieparken in MRA (exclusief Almere en Lelystad) in de statistieken van Provincie Noord-Holland zien. In deze statistieken telt MRA 26 campings en 40 vakantieparken, waarvan 3 campings en 2 vakantieparken in Amsterdam.

Kaart 3.18b Locaties van campings en vakantieparken in MRA (excl. Almere en Lelystad)

https://geoapps.noord-holland.nl/dashboards/2020_014_Verblijfsrecreatie.htm

Verblijfsrecreatie in Amsterdam in statistieken Noord-Holland en CBS

Amsterdam telt 3 campings: Vliegenbos (stadsdeel Noord), Urban Campsite (stadsdeel Oost) en Gaasper (stadsdeel Zuidoost). Daarnaast zijn er 2 vakantieparken in Amsterdam: De Badhoeve (stadsdeel Noord) en Zeeburg (stadsdeel Oost).

Behalve deze vijf Amsterdamse campings/vakantieparken wordt er in Amsterdam ook aandacht besteed aan het vakantiepark 'Amsterdamse bos'. Dit vakantiepark ligt in het Amsterdamse bos op grondgebied van de gemeente Amstelveen, maar het dagelijkse beheer en onderhoud van het Amsterdamse Bos wordt door Amsterdam uitgevoerd. In de statistieken van het CBS wordt dit vakantiepark gerekend tot Groot-Amsterdam en niet tot de gemeente Amsterdam. In de maatwerkcijfers van CBS voor de gemeente Amsterdam wordt dit vakantiepark gerekend tot Amsterdam. Naar schatting telt Amsterdam afgerond 10.000 slaapplaatsen op campings en vakantieparken (inclusief vakantiepark Amsterdamse Bos).

Van deze vakantieparken en campings zijn sommige het hele jaar door geopend en andere sluiten tijdens de wintermaanden. Amsterdam telt daarnaast enkele accommodaties in de categorie huisjesterreinen/groepsaccommodaties die in vergelijking met de campings een beperkt aantal slaapplekken tellen, maar kennen wel een hogere bezetting op jaarbasis dan de campings. In totaal tellen campings, vakantieparken en overige verblijfsaccommodaties in Amsterdam 0,45 mln. overnachtingen in 2020.

3.4 Jachthavens en cruiseschepen

Statistieken in deze paragraaf zijn afkomstig uit twee bronnen. Waterrecreatie Advies verzamelt gegevens van de jachthavens in Nederland en heeft maatwerkcijfers aan O&S geleverd. Amsterdam Cruise Port rapporteert over de aantallen cruise-passagiers in Amsterdam.

3.4.1 Verblijfsrecreatie in jachthavens

Jachthavens bieden ligplekken voor vaste leden van watersportverenigingen of jaarkaarthouders. Een vaste ligplek is een plaats voor een boot die op seizoens- of jaarbasis wordt verhuurd. Sommige jachthavens bieden daarnaast ook plaats aan boten van passanten, die eventueel overnachten op hun boot in de haven. Een specifieke passantenplek wordt vrijgehouden voor passanten en wordt niet op seizoenbasis verhuurd. Niet verhuurde of tijdelijk vrijgekomen vaste plekken worden ook aan passanten verhuurd, bijvoorbeeld wanneer vaste ligplaatshouders op hun beurt ergens heen varen. Gratis ligplaatsen in het buitengebied vallen niet onder deze definitie van 'jachthaven'.³⁹

In totaal zijn er 239 jachthavens in de MRA. Deze jachthavens tellen samen ruim 31.800 vaste ligplekken en 1.500 passantenplekken. De vaste plekken zijn gemiddeld voor 91% bezet, wat betekent dat passanten ook op de niet-bezette vaste plekken kunnen overnachten. Passanten zijn goed voor circa 357.000 persoonsovernachtingen in de MRA, waarvan er 79.000 in de gemeente Amsterdam (zie tabel 3.19).

Binnen de MRA heeft Gooi en Vechtstreek de meeste ligplekken voor boten, maar de meeste overnachtingen door passanten worden gedaan in de gemeente Amsterdam en regio IJmond. Passanten blijven gemiddeld ongeveer twee nachten met hun boot liggen in de jachthavens van Amsterdam en IJmond.

Tabel 3.19 Capaciteit jachthavens en overnachtingen door passanten op jaarbasis ⁴⁰

	ligplaatsen		passanten				
	aantal havens	aantal ligplaatsen	bezettingsgraad	aantal plaatsen voor passanten ⁴¹	personen aan boord per jaar	verblijfsduur (nachten)	aantal overnachtingen door passanten
Amsterdam	58	5.101	95%	251	42.000	1,9	79.000
IJmond	6	1.852	83%	20	40.000	2,0	79.000
Waterland+	21	3.430	81%	345	42.000	1,4	59.000
Flevoland–	18	4.795	82%	312	27.000	1,9	52.000
Gooi en Vechtstreek	64	9.860	93%	248	29.000	1,6	47.000
agglomeratie Haarlem	14	842	99%	140	18.000	1,1	19.000
Amstel-Meerlanden	40	4.054	97%	108	8.000	1,6	12.000
Zaanstreek	18	1.905	96%	77	5.000	1,5	7.000
Totaal MRA	239	31.839	91%	1.501	210.000	1,7	357.000

Bron: Waterrecreatie Advies

³⁹ Bron: Waterrecreatie Advies bv, 2017.

⁴⁰ Gegevens in deze tabel zijn verzameld in de periode 2016-2017 en aangevuld met gegevens uit onderzoek in 2007. Er is geen update van deze cijfers beschikbaar voor 2018-2020.

⁴¹ Het gaat hier om de bootplaatsen, die uitsluitend voor passanten zijn bedoeld. Wanneer een ledenplaats tijdelijk vrij komt, kan deze ook aan passanten worden verhuurd. Het aantal passantenovernachtingen bevat zowel het aantal overnachtingen op passantenplaatsen, als op ledenplaatsen.

3.4.2 Passagiers van cruiseschepen

In deze rapportage wordt de omvang van de cruisesector bepaald aan de hand van het aantal passagiers per jaar. Cruiseschepen die Amsterdam in 2019 aandeden, hadden in totaal 749.000 passagiers aan boord. Waar zeecruise en riviercruise in 2018 nog een ongeveer even groot deel van deze passagiers voor hun rekening namen, zien we in 2019 een groter aandeel voor riviercruise: 459.000 passagiers, tegenover 290.000 zeecruise passagiers (tabel 3.20). Deze passagiers waren ten minste één dag in Amsterdam, maar een deel verbleef er enkele nachten. Passagiers (en bemanningsleden) van cruises die starten en/of eindigen in Amsterdam verblijven voor of na de cruise vaak één of twee dagen in de stad (overwegend in hotels).⁴² Het totaal aantal overnachtingen door cruise-passagiers is daarom niet bekend. Een deel van deze overnachtingen wordt verwerkt in de statistieken van de hotelovernachtingen.

De coronapandemie had in 2020 een grote impact op de cruisebranche. Aan het begin van de pandemie waren er uitbraken aan boord van meerdere cruiseschepen, waarna de outbreakmanagement-maatregelen voor de havens die de cruiseschepen ontvangen én voor de cruisereederijen waren aangescherpt. Veel cruisereederijen hebben door de coronapandemie wereldwijd hun vaarten opgeschort.

De zeecruisehavens in Amsterdam en IJmuiden hebben in 2020 geen passagiers ontvangen. Het aantal riviercruise-passagiers in Amsterdam is met 93% gedaald en in Zaanstad met 66% gedaald. Het totaal aantal zee- en riviercruise-passagiers in MRA is met 96% gedaald van 0,9 miljoen in 2019 naar 40.000 in 2020 (zie tabel 3.20).

De internationale koepel van cruisereederijen CLIA verwacht dat het aantal passagiers in 2022 zal herstellen naar 78%-101% van het niveau in 2019.⁴³

Tabel 3.20 Aantal en mutatie passagiers van zee- en riviercruise in MRA

	passagiers zeecruise			passagiers riviercruise			totaal zee- en riviercruise-passagiers		
	2019	2020	2019-2020 %	2019	2020	2019-2020 %	2019	2020	2019-2020 %
Amsterdam	289.953	0	-100	459.073	33.660	-93	749.026	33.660	-96
IJmuiden	151.433	0	-100	x	x	x	151.433	0	-100
Zaanstad	x	x	x	19.105	6.480	-66	19.105	6.480	-66
totaal	441.386	0	-100	478.178	40.140	-92	919.564	40.140	-96

Bron: ACP

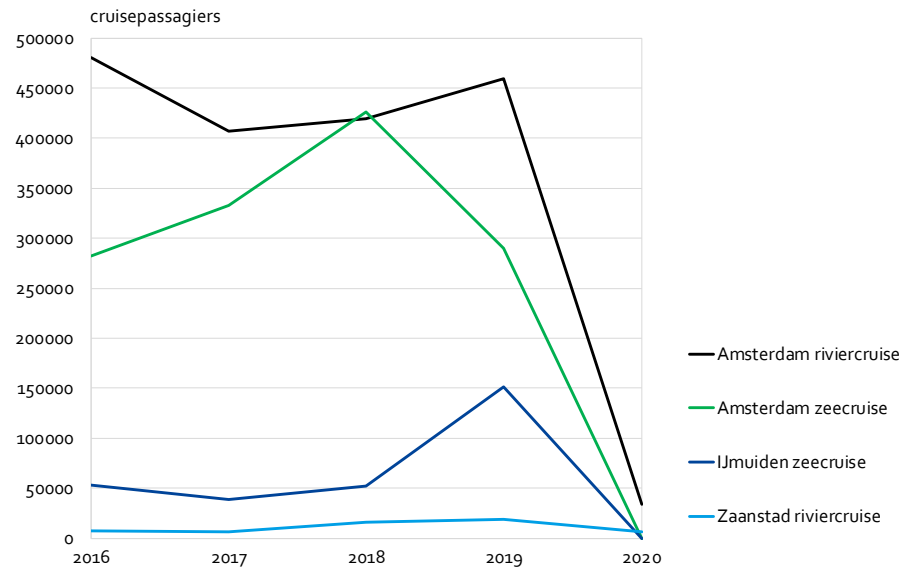
Figuur 3.21 laat de ontwikkeling van het aantal zee- en riviercruise-passagiers in de afgelopen jaren zien. In Amsterdam is het aantal zeecruise-passagiers tussen 2018 en 2019 gedaald, terwijl het aantal riviercruise-passagiers in dezelfde periode is gestegen. Tegenover de afname van het aantal zeecruise-passagiers in Amsterdam staat een toename in IJmuiden; het aantal zeecruise passagiers is daar tussen 2018 en 2019 verdrievoudigd tot 151 duizend. Dit is hoogstwaarschijnlijk een gevolg van de beleidswijziging in Amsterdam, waarbij voor iedere passagier en elk bemanningslid 8 euro toeristenbelasting betaald moet worden. Daardoor zijn cruises in

⁴² 60% van de turn-around passagiers bleef overnachten in Amsterdam, bij 75% van deze passagiers ging het om 1-2 nachten. Bron: Amsterdam Cruise Port, Sea cruise passenger en crew survey Amsterdam region – update 2016.

⁴³ CLIA, State of the cruise industry outlook, 2022. https://cruising.org/-/media/clia-media/research/2022/clia-state-of-the-cruise-industry-2022_updated.ashx

Amsterdam geannuleerd of verplaatst naar andere havens binnen de MRA en daarbuiten, zoals Rotterdam.

Figuur 3.21 Aantal passagiers zee- en riviercruise Amsterdam, IJmuiden en Zaanstad

Bron: ACP

4 Impact van toerisme op leefomgeving

De Europese Commissie heeft de European Tourism Indicator System (ETIS⁴⁴) ontwikkeld waarmee toeristische impact op de reisbestemmingen wordt bepaald. Hiermee wordt het effect van toerisme op de leefomgeving en op het milieu gemeten ('C1 Community/social impact' en 'D Environmental impact'). Drie van de indicatoren uit dit systeem zijn *toeristische intensiteit*, *toeristische dichtheid* en de *'carbon footprint'*.

In Nederland is er ook meer aandacht gekomen voor een duurzame ontwikkeling van het toerisme en voor de indicatoren waarmee deze ontwikkeling wordt gemeten. De landelijke toerismevisie Perspectief 2030 Bestemming Nederland van NBTC bevat thema's, als 'vergroten van de leefbaarheid' en 'realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen'. Indicatoren *'carbon footprint'*, *toeristische intensiteit* en *toeristische dichtheid* worden door CBS en NBTC jaarlijks gemonitord in het Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd.

4.1 Impact op leefomgeving: toeristische intensiteit en dichtheid

Een groei van het verblijfstoerisme kan een verhoogde druk veroorzaken op het milieu en de leefomgeving in toeristische bestemmingen.⁴⁵ Het aantal toeristen per 100 inwoners en per vierkante kilometer zijn impact indicatoren die door de Europese Commissie aan steden worden aanbevolen en door CBS en NBTC op landelijk en gemeenteniveau worden gemeten.

Toeristische intensiteit: aantal hotelovernachtingen per dag per 100 inwoners

Omdat de meeste overnachtingen in steden in hotels en vergelijkbare accommodaties plaats vinden, wordt er omwille van vergelijkbaarheid gekeken naar het aantal hotelovernachtingen per 100 inwoners per dag. In 2021 waren er op één dag gemiddeld 1,8 hotelovernachtingen per 100 Amsterdammers en in 2019 was dat 5,8 (zie tabel 4.1 en figuur 4.1a). Amsterdam behoort daarmee tot de Nederlandse steden met relatief de hoogste toeristische intensiteit. Het stadsdeel Centrum heeft in 2021 de hoogste intensiteit van 5,9 hotelovernachtingen per 100 inwoners per dag, oftewel 1 hotelgast per 17 inwoners. Ten opzichte van 2019 zijn deze aantallen sterk gedaald, als gevolg van de coronacrisis. Toen waren er 21,5 hotelovernachtingen per 100 inwoners per dag.

Toeristische dichtheid: aantal hotelovernachtingen per dag per km² land

Ook gemeten per vierkante kilometer land heeft Amsterdam de grootste toeristische dichtheid in Nederland (zie tabel 4.1 en figuur 4.1b). De toeristische dichtheid is nog hoger als niet naar de totale landoppervlakte van de gemeente Amsterdam wordt gekeken maar alleen naar de oppervlakte van stadsdeel Centrum waar de meeste toeristische attracties zich bevinden. De toeristische dichtheid in Centrum was in 2019 bijna 3.000 hotelovernachtingen per km² per dag, maar is gedaald naar 820 in 2021. Dit is veel hoger dan het gemiddelde in Amsterdam (97),

⁴⁴ European Commission, The European Tourism Indicator System: ETIS toolkit for sustainable destination management, March 2016.

⁴⁵ CBS, Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021, blz. 275.

Haarlemmermeer (44), Maastricht (57) of Den Haag (56). Het valt op dat de toeristische dichtheid en intensiteit in Amsterdam sterker zijn gedaald dan in andere steden. Dit komt door een relatief grotere daling van het aantal hotelovernachtingen in Amsterdam tussen 2019 en 2021. Alleen in Haarlemmermeer is het aantal hotelovernachtingen nog sterker gedaald dan in Amsterdam.

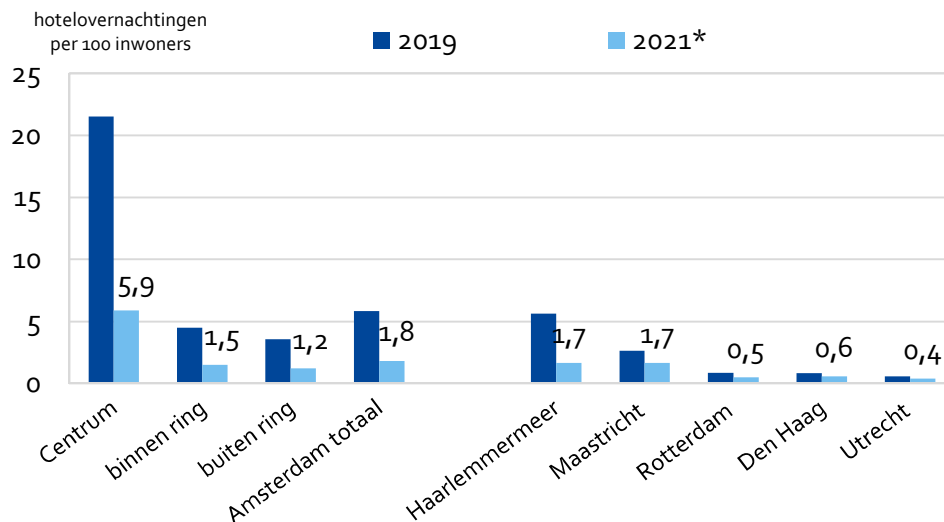
Tabel 4.1 Gemiddeld aantal hotelovernachtingen per dag per 100 inwoners en per km² land ⁴⁶

	hotelovernachtingen per 100 inwoners per dag			hotelovernachtingen per km ² land per dag		
	2019	2020	2021*	2019	2020	2021*
Centrum	21,5	6,1	5,9	2996	846	820
binnen ring	4,5	1,5	1,5	458	155	151
buiten ring	3,5	1,1	1,2	107	34	37
Amsterdam totaal	5,8	1,8	1,8	309	97	97
Haarlemmermeer	5,6	2,0	1,7	44	16	13
Maastricht	2,6	1,5	1,7	57	33	36
Rotterdam	0,9	0,4	0,5	26	12	15
Den Haag	0,9	0,5	0,6	56	34	39
Utrecht	0,6	0,4	0,4	22	13	14

* voorlopige cijfers

bron: CBS/bewerking O&S

Figuur 4.1a Gemiddeld aantal hotelovernachtingen per dag per 100 inwoners

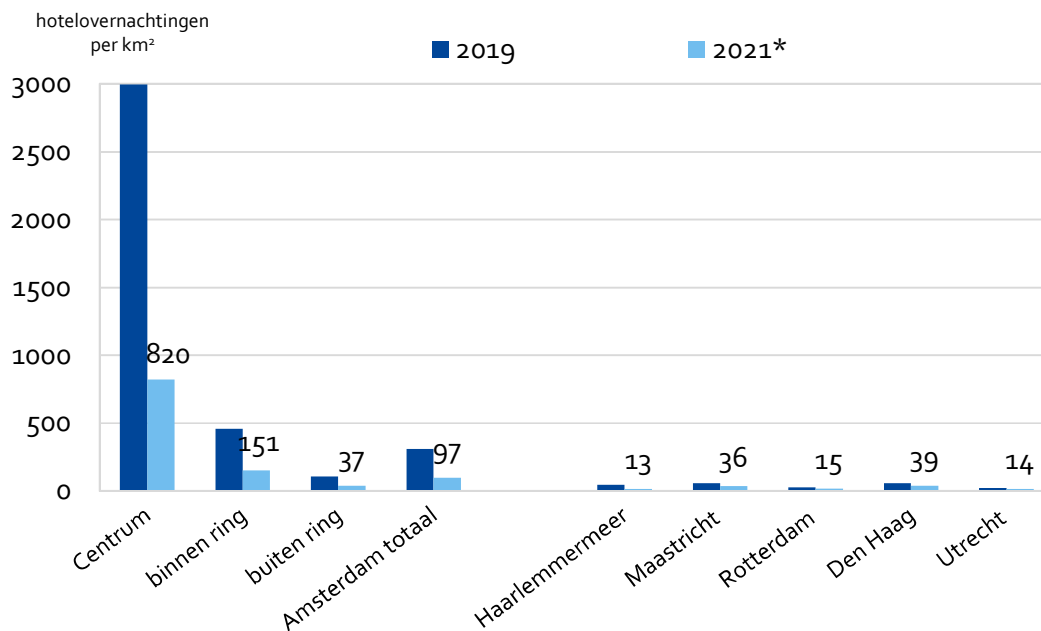

* voorlopige cijfers

bron: CBS/bewerking O&S

⁴⁶ Het aantal toeristen per dag per 100 inwoners is een Impact indicator voor het monitoren van het stedelijke toerisme (bron: UNWTO).

Figuur 4.1b Gemiddeld aantal hotelovernachtingen per dag per km² land

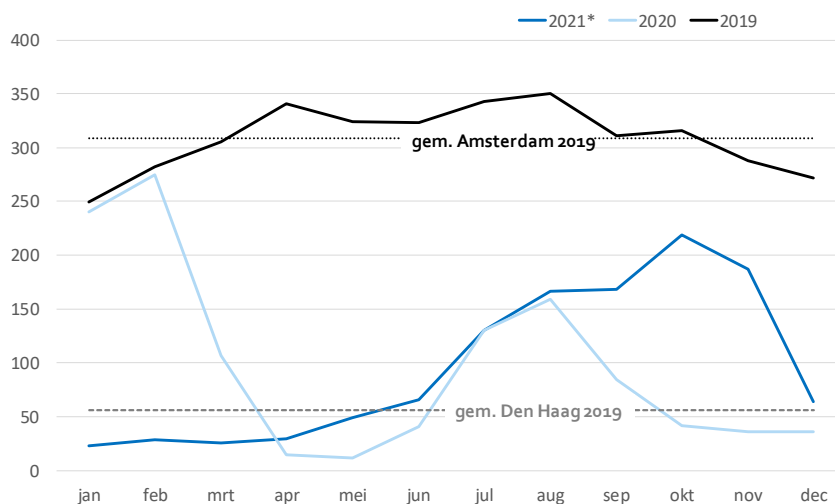
* voorlopige cijfers

bron: CBS/bewerking O&S

Spreading toeristische dichtheid per maand

Figuur 4.2 laat de toeristische dichtheid in Amsterdam per maand zien. De gemiddelde toeristische dichtheid in Den Haag in 2019 is als referentielijn aan de figuur toegevoegd. De hoogste piek van de toeristische dichtheid in Amsterdam was in augustus 2019 (350 hotelovernachtingen per vierkante kilometer per dag). Tijdens de perioden van de aangescherpte coronamaatregelen in 2020 en 2021 daalde de toeristische dichtheid in Amsterdam onder de 50 hotelovernachtingen per vierkante kilometer per dag.

Figuur 4.2 Gemiddeld aantal hotelovernachtingen per dag per km² land, Amsterdam per maand

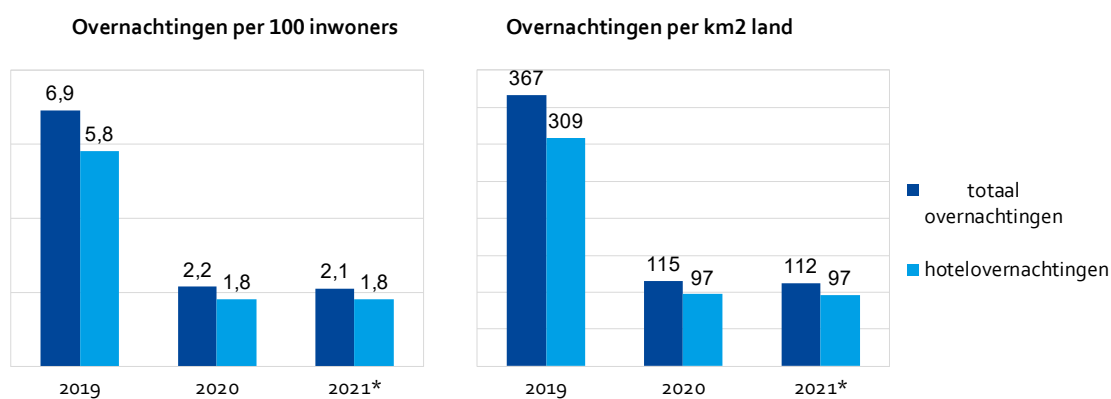
* voorlopige cijfers

bron: CBS/bewerking O&S

Totale impact op leefomgeving: overnachtingen in hotels, campings, woningenverhuur

De totale toeristische impact op de leefomgeving in Amsterdam is groter wanneer we naast de overnachtingen in hotels, ook de overnachtingen in de overige logies meerekenen. In 2019 vond 84% van alle overnachtingen in Amsterdam plaats in hotels, hostels en vergelijkbare accommodaties (in 2021 86%). Andere overnachtingsmogelijkheden zijn kampeerterrainen, B&B en vakantieverhuurwoningen. Figuur 4.3 laat de toeristische intensiteit en dichtheid in Amsterdam zien op basis van de overnachtingen in alle verblijfsmogelijkheden samen (donker blauwe staven) en alleen in hotels (licht blauwe staven).

Figuur 4.3 Gemiddeld aantal overnachtingen per dag per 100 inwoners en per km² land, Amsterdam

* voorlopige cijfers

bron: CBS/bewerking O&S

4.2 CO₂-voetafdruk van toeristische activiteiten 2019-2021

Wat is CO₂-voetafdruk?

'Carbon footprint' of CO₂-voetafdruk is de totale uitstoot van broeikasgassen, die wordt gezien als een maatstaf voor de bijdrage van een activiteit, land, industrie of personen aan klimaatverandering. CO₂-uitstoot komt voort uit allerlei activiteiten die energie gebruiken, waaronder vervoer naar en verblijf op de vakantiebestemming.

Hoe wordt CO₂-voetafdruk van toerisme gemeten?

De Europese Commissie adviseert bestemmingen voor het meten van de milieueffecten van toeristische activiteiten de zogenaamde 'carbon footprint' (CO₂-voetafdruk) te berekenen.⁴⁷ Er bestaan verschillende modellen voor het berekenen van de CO₂-voetafdruk. In deze paragraaf presenteren we de resultaten van twee onderzoeken die de CO₂-voetafdruk van toerisme vanuit verschillende invalshoeken meten.

Als eerste kijken we naar de totale CO₂-uitstoot die wordt berekend over alle reisafstanden die binnenlandse en buitenlandse toeristen hebben afgelegd van huis tot Amsterdam en terug (zie

⁴⁷ ETIS indicator D.1.4 Average carbon footprint of tourists travelling from home to the destination., Europese Commissie 2016.

paragraaf 4.2.1). De Amsterdamse resultaten zijn berekend door de Universiteit van Wenen (TourMis).

Een ander uitgangspunt is te kijken naar de CO₂-uitstoot vanuit het gedrag, oftewel vanuit de keuzes van vervoer en accommodatie die Nederlandse toeristen maken tijdens hun vakanties (zie paragraaf 4.2.2). De resultaten zijn berekend en gepubliceerd door Sustainability, Tourism and Transport (CSTT) van Breda University of Applied Sciences in samenwerking met NRIT Onderzoek en NBTC-NIPO. Dit onderzoek richt zich niet specifiek op Amsterdam, maar geeft een indicatie van de gemiddelde CO₂-uitstoot per type accommodatie en vervoermiddel tijdens binnenlandse en buitenlandse vakanties.

4.2.1 CO₂-voetafdruk toeristische reizen naar Amsterdam gedaald

Door verbranding van fossiele brandstoffen voor vervoer dragen verplaatsingen van toeristen bij aan de klimaatverandering.⁴⁸ De hoeveelheid energie verschilt per vervoermiddel en het aantal afgelegde kilometers. In 2021 bedroeg de totale CO₂-voetafdruk van de toeristische reizen naar Amsterdam 0,8 Mton, terwijl die in 2019 boven 5 Mton lag. Rekening houdend met de verblijfsduur van bezoekers (circa 2 nachten per keer) bedraagt de totale uitstoot per overnachting in 2021 0,4 Mton (2,7 in 2019, zie tabel 4.4). Deze sterke daling hangt samen met het sterk afgenomen toerismeverkeer tijdens de coronapandemie, met name van het intercontinentale vliegverkeer.

Tabel 4.4 CO₂-voetafdruk van toeristische reizen naar Amsterdam, 2019-2021 (Mton)

	2019	2020	2021
uitstoot jaartotaal	5,38	0,98	0,80
uitstoot jaartotaal per overnachting	2,67	0,5	0,36

bron: TourMis

Statistieken en duiding CO₂-voetafdruk

Universiteit van Wenen (TourMis) berekent de CO₂-uitstoot door toeristische reizen in verschillende Europese steden.⁴⁹ In de Amsterdamse statistieken wordt de afstand tussen het herkomstland van de hotelgasten en Amsterdam berekend en een inschatting gemaakt van de CO₂-uitstoot per vervoerwijze. Voor veel vakanties ligt het vliegtuig voor de hand als de reisafstand boven de duizend kilometer uitstijgt. Volgens Milieu Centraal resulteert een retourvlucht van Barcelona naar Amsterdam (1.300 km) in een uitstoot van bijna 500 kilogram CO₂ per persoon.⁵⁰ Een vlucht van Melbourne naar Amsterdam (17.000 km) levert bijna 5.000 kilogram CO₂ per persoon op. Hoe meer er langeafstand stedentrips naar Amsterdam worden gemaakt, hoe groter is de totale CO₂-voetafdruk van reizen met bestemming Amsterdam.

⁴⁸ CBS, Trendrapport Toerisme recreatie en vrije tijd 2021. Deel 2.

⁴⁹ TourMIS is een Toeristisch Marketing Informatie Systeem ontwikkeld door Universiteit van Wenen met ondersteuning van European Travel Commission. www.tourmis.info.

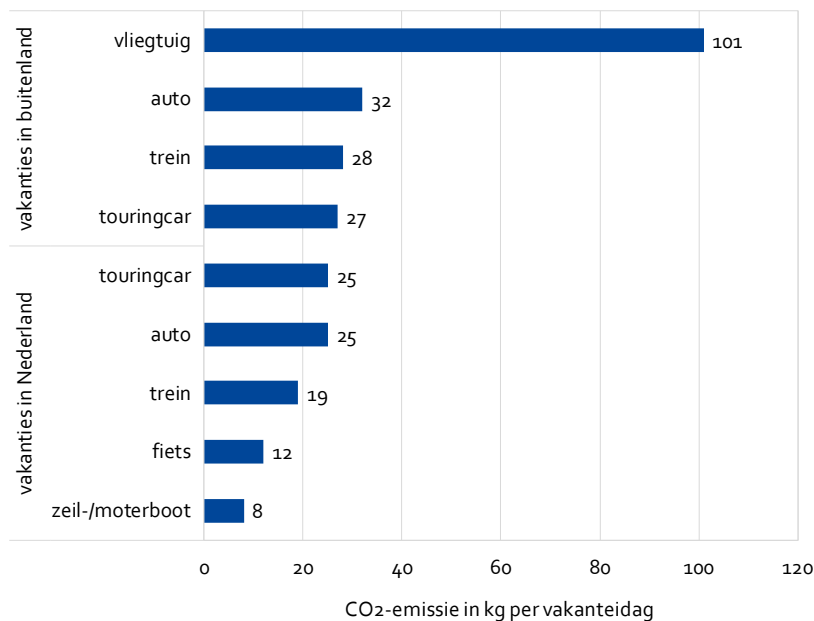
⁵⁰ www.milieucentraal.nl/duurzaam-vervoer/vliegen-of-ander-vakantievervoer.

4.2.1 CO₂-voetafdruk naar vervoermiddel en type accommodatie

Het landelijke Trendrapport Toerisme recreatie en vrije tijd 2021 geeft een beeld van het effect van het reisgedrag op het klimaat. Er wordt gekeken naar de CO₂-emissies van de Nederlandse vakantiegangers, oftewel het aantal reizen en de directe emissies per vakantie in Nederland en buitenland. Hoewel er geen cijfers op gemeenteniveau zijn, geven de relatieve gegevens per vakantiedag een indicatie voor Amsterdam.

In 2020 bedroegen de totale CO₂-emissies van het reisgedrag van de Nederlandse vakantiegangers 9,5 Mton, 48% minder dan in 2019. In 2020 nam de totale reisafstand van alle vakanties met de helft af voornamelijk door minder vliegvakanties tijdens de coronapandemie, maar ook door een afname van de gemiddelde reisafstand met de auto. Figuur 4.5 laat de CO₂-emissie per vakantiedag naar vervoermiddel en vakantiebestemming zien (Nederland of buitenland). Deze emissie is inclusief het gebruik van logies en ondernomen activiteiten. Het minst schoon zijn vliegvakanties, met een gemiddelde uitstoot van 101 kg CO₂ per vakantiedag.

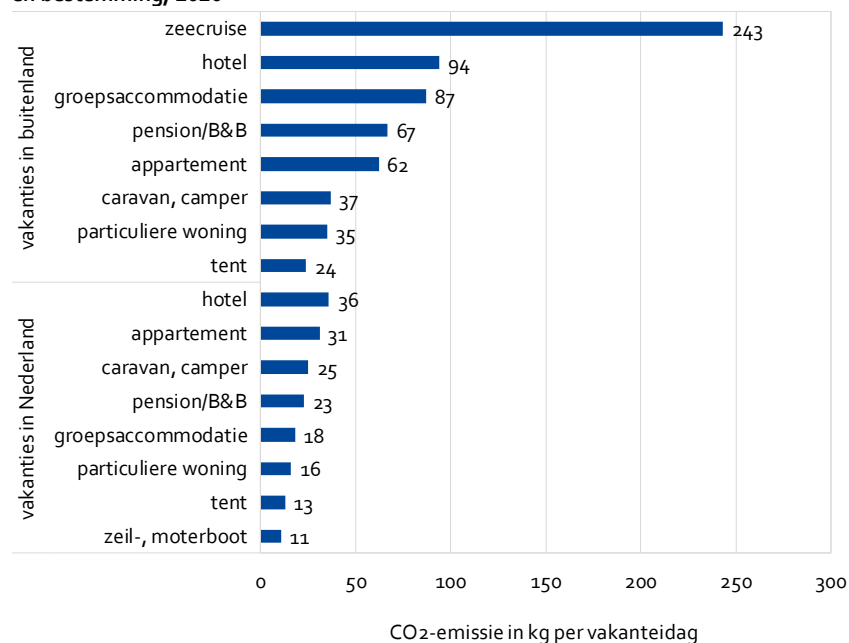
Figuur 4.5 CO₂-emissies door Nederlandse vakantiegangers: in kg per vakantiedag naar vervoermiddel en bestemming, 2020

bron: CVO, (berekeningen CSTT/NRIT Onderzoek)

Figuur 4.6 laat de CO₂-emissie per vakantiedag naar type accommodatie en vakantiebestemming zien (Nederland of buitenland). Deze emissie is inclusief het vervoer en op de bestemming ondernomen activiteiten. Buitenlandse reizen met een cruiseschip hebben de hoogste emissie van meer dan 200 kg CO₂ per vakantiedag. Voor binnenlandse tent- en bootvakanties is de emissie relatief het laagst.

Figuur 4.6 CO₂-emissies door Nederlandse vakantiegangers: in kg per vakantiedag naar type accommodatie en bestemming, 2020*

bron: CVO, (berekeningen CSTT/NRIT Onderzoek)

5 Bestedingen en banen in toeristische sector

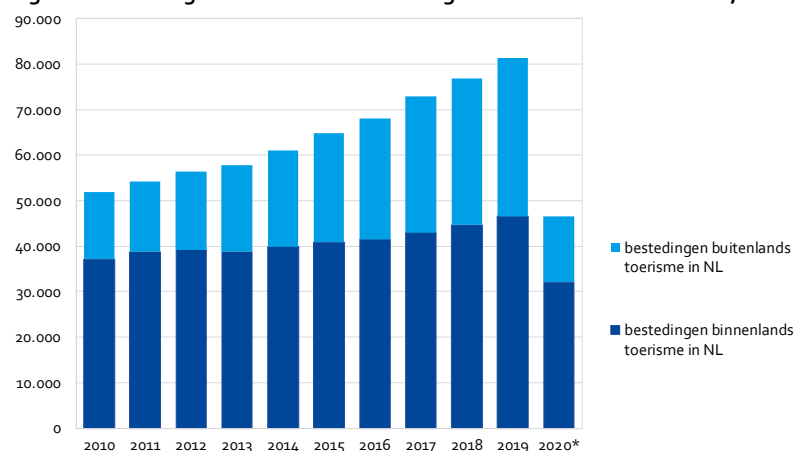
Verschillende branches die geassocieerd worden met vakanties, toerisme en vrijetijdsbesteding worden gerekend tot de toeristische sector, namelijk: logies, horeca, cultuur, recreatie, vervoer, reisbemiddeling en toeristische goederen. Deze bedrijven bedienen zowel Nederlanders, als buitenlanders en zowel bezoekers als inwoners en forensen.

Horeca en Taxi's zijn gericht op de klanten die zich in Nederland bevinden, maar bedrijven in reisbemiddeling bedienen ook buitenlandse klanten die niet naar Nederland reizen. Sommige van deze bedrijven zijn volledig afhankelijk van bezoekers, zoals hotels, reisbureaus en toeristische attracties. Anderzijds zijn er bedrijven die producten en diensten leveren aan bezoekers, maar hier niet volledig afhankelijk van zijn, zoals winkels en vervoer. Van deze bedrijfstakken heeft slechts een deel van de economische activiteiten betrekking op toerisme.⁵¹

5.1 Bestedingen aan toerisme in 2020 met 43% gedaald

De totale toeristische bestedingen in de Nederlandse economie zijn in 2020 gedaald met 43% procent naar een totaal van 52 miljard euro (in werkelijke prijzen). Buitenlandse toeristen hebben in 2020 14,5 miljard euro besteed bij Nederlandse bedrijven⁵², 58% minder dan in 2019. De bestedingen van binnenlandse toeristen die in Nederland op vakantie gingen, zijn in 2020 met 31% gedaald naar 32,1 miljard euro (zie figuur 5.1).⁵³

Figuur 5.1 Omvang van toeristische bestedingen in Nederlandse economie, 2010 – 2020 (mln. euro's)

*voorlopige cijfers

Bron: CBS

⁵¹ CBS, Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021, Deel 2 blz. 129.

⁵² Hieronder vallen de bestedingen van de buitenlandse toeristen in Nederland en de bestedingen van de buitenlandse toeristen die naar een ander land gaan, maar wel geld besteden bij de Nederlandse bedrijven, bijvoorbeeld via online boekingen van hotels en vluchten (bron: CBS).

⁵³ Dit is exclusief bestedingen van Nederlandse toeristen die bij een Nederlands bedrijf gemaakt zijn voor een buitenlandse reis (bron: CBS).

Door de negatieve reisadviezen en restricties zijn Nederlanders minder vaak naar het buitenland op vakantie geweest. In plaats van een buitenlandse vakantie ging men in 2020 redelijk vaak op vakantie in Nederland. Hierdoor daalden de bestedingen van de binnenlandse toeristen minder sterk dan die van buitenlandse toeristen.⁵⁴

Vergelijkbare cijfers voor Amsterdam zijn beschikbaar tot en met 2019. Gezien het grote aandeel buitenlandse bezoekers in Amsterdam en de snelle daling van het toerisme in 2020, kan aangenomen worden dat de bestedingen van toeristen in Amsterdam net als in heel Nederland in 2020 sterk zijn gedaald. De exacte cijfers voor 2020 op gemeenteniveau zijn er (nog) niet.

Hieronder volgt een overzicht van de Amsterdamse cijfers voor het laatste beschikbare jaar (2019). De toeristische bestedingen bij Amsterdamse bedrijven waren in 2019 18,6 miljard euro (in 2018: 17,3 miljard euro). De rekenmethode van CBS gaat over de volgende categorieën toeristische bestedingen:

- bestedingen van buitenlandse toeristen in Amsterdam,
- bestedingen van Nederlandse toeristen in Amsterdam;
- bestedingen van buitenlandse toeristen die naar een ander land gaan, maar wel geld besteden bij de Amsterdamse bedrijven;
- bestedingen van Nederlandse/Amsterdamse toeristen die naar een andere bestemming gaan, maar wel geld besteden bij de Amsterdamse bedrijven.

Bij de laatste twee categorieën kan gedacht worden aan bestedingen aan vervoer of reisbemiddeling.

De toeristische toegevoegde waarde, opgebracht door Amsterdamse bedrijven, was in 2019 7 miljard euro (in 2018: 6,5 miljard euro). Net als bij de bestedingen, is van alle toeristische sectoren de toeristische toegevoegde waarde het grootst in de Luchtvaart en reisbranche. Dit is met name toe te wijzen aan een paar hoofdkantoren van grote ondernemingen in de reisbranche die in Amsterdam gevestigd zijn.⁵⁵

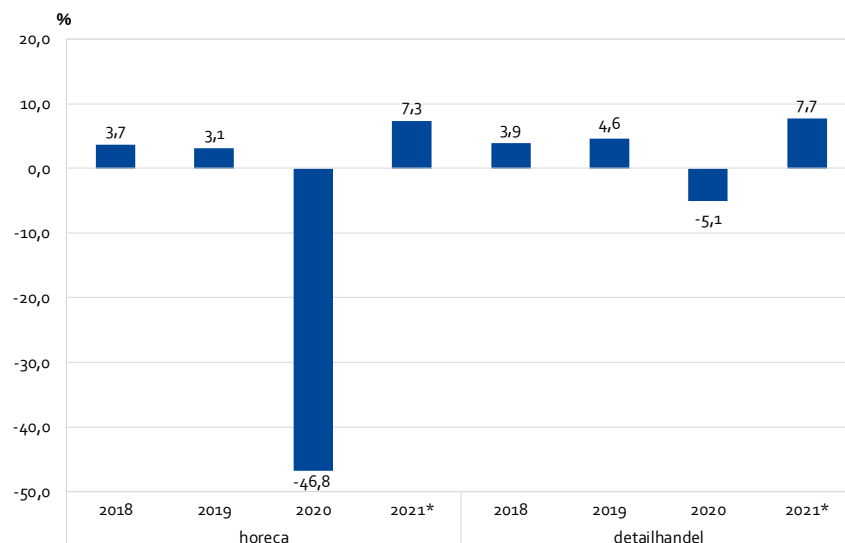
5.2 Omzet en pinbetalingen horeca in 2021

CBS brengt de omzetontwikkeling van de Amsterdamse horeca en detailhandel jaarlijks in kaart. Figuur 5.2 laat zien dat de Amsterdamse horecabedrijven in het eerste jaar van de coronapandemie bijna de helft minder hebben omgezet dan in 2019. De Amsterdamse detailhandelsbedrijven zagen in 2020 een relatief kleinere omzetsdaling (-5%) dan horeca. In 2021 stijgt de omzet van de horecabedrijven in Amsterdam met 7,3% ten opzichte van 2020. Hiermee is de daling van één jaar eerder nog niet gecompenseerd. De omzetstijging in de detailhandel in 2021 bedraagt 7,8%.

⁵⁴ CBS, Trendrapport Toerisme recreatie en vrije tijd 2021. Deel 2.

⁵⁵ CBS, Toerismerekeningen: Gemeente Amsterdam, december 2020.
onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/toerismerekeningen-gemeente-amsterdam

Figuur 5.2 Omzetontwikkeling horeca en detailhandel ten opzichte van een jaar eerder, Amsterdam

* voorlopige cijfers

bron: CBS

Minder pinvolume door buitenlandse consumenten

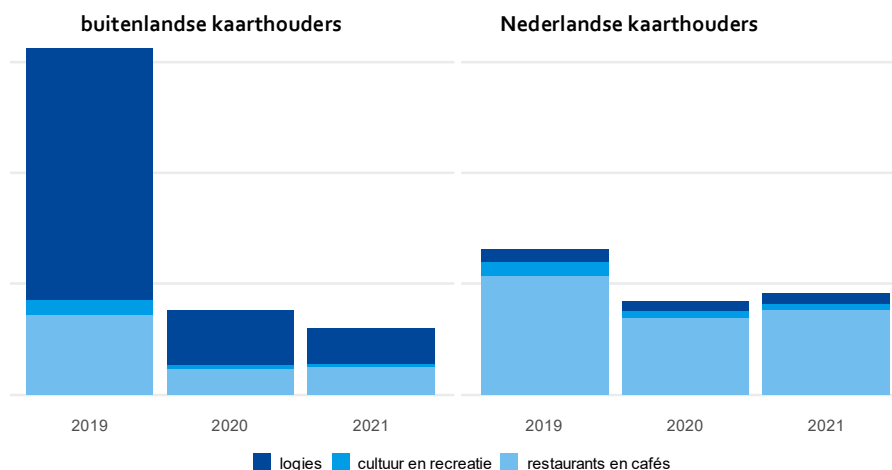
Met de pintransactiedata van Mastercard kunnen we verder inzoomen op de ontwikkelingen van de bestedingen in 2020 en 2021. De cijfers van Mastercard zijn echter niet vergelijkbaar met de cijfers van CBS omdat ze geen gegevens bevatten over het volume van contant- en online-betalingen. De cijfers van Mastercard laten zien in welke sectoren binnenlandse en buitenlandse consumenten aankopen hebben gedaan met een creditcard of een betaalpinpas van Mastercard. De gegevens zijn geïndexeerd, waardoor alleen de relatieve verhoudingen en ontwikkelingen in beeld zijn, maar geen daadwerkelijke bestedingsvolume.

Bij de interpretatie van de mutatiecijfers dient er rekening te worden gehouden met het feit dat het aandeel pinbetalingen op het totale aantal kassabetalingen tijdens de pandemie sterk is toegenomen ten koste van contant-betalingen.⁵⁶

Figuur 5.3a laat zien dat de meeste bestedingen bij logiesbedrijven (hotels, hostels) afkomstig zijn van buitenlandse consumenten, terwijl in café's en restaurants naar verhouding meer betalingen worden gedaan door de Nederlandse consumenten (inclusief Amsterdammers). In 2020 en 2021 daalt het volume pinbetalingen van buitenlandse consumenten sterker dan van Nederlandse consumenten. Bij de logiesbedrijven, die sterk afhankelijk zijn van buitenlandse consumenten, krimpt het volume pinbetalingen het meest. Figuur 5.3b laat de mutatie van het volume van pinbetalingen tussen 2019 en 2021 per sector zien.

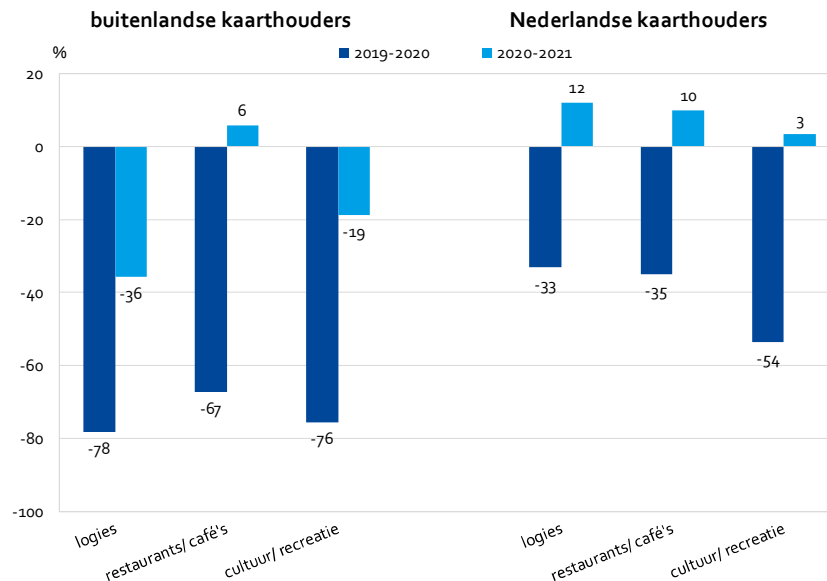
⁵⁶ DNB, Pandemic payment patterns, december 2020 <https://www.dnb.nl/media/xbrj1xuc/working-paper-no-701.pdf>

Figuur 5.3a Volume pinbetalingen naar sector, Amsterdam (indexcijfers) *

* gecorrigeerd herkomstland, niet gecorrigeerd inflatie en betaalgedrag bron: Mastercard/ bewerking O&S

Figuur 5.3b Ontwikkeling van volume pinbetalingen van Nederlandse en buitenlandse kaarthouders naar sector, Amsterdam *

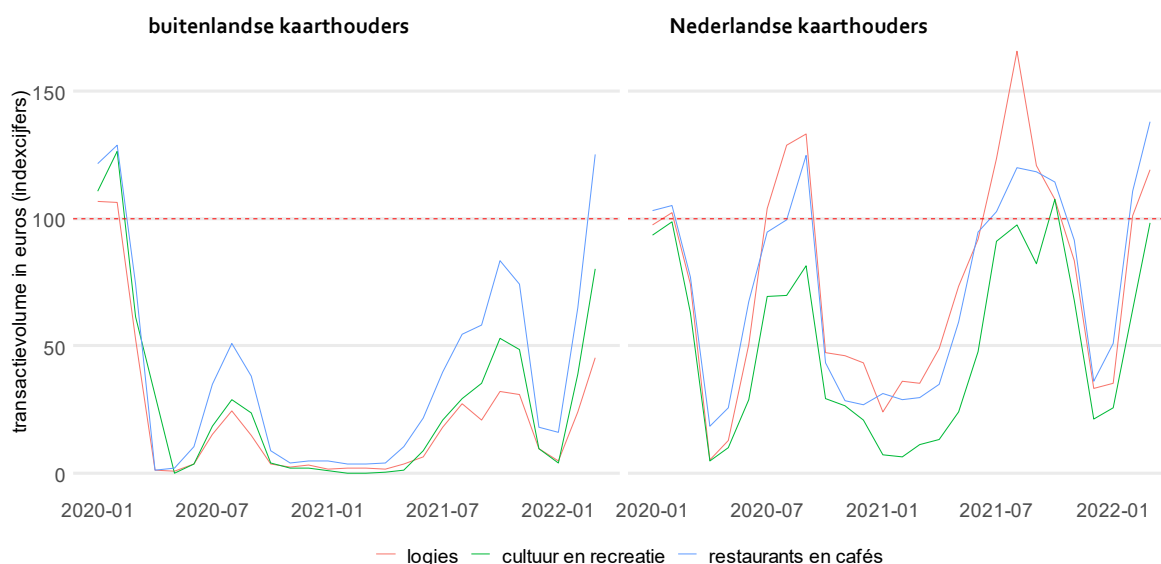

* gecorrigeerd herkomstland, niet gecorrigeerd inflatie en betaalgedrag bron: Mastercard/ bewerking O&S

Figuur 5.4 illustreert het effect van de coronabeperkingen en versoepelingen in 2020 en 2021 op het pinvolume in de horeca, logies en cultuur en recreatie in Amsterdam (zie ook paragraaf 1.4). Tijdens de lockdowns in de lente, herfst en winter van 2020 en in de winter en lente van 2021 zijn er (bijna) geen pinbetalingen van buitenlandse kaarthouders bij deze bedrijven te zien. De Nederlandse consumenten inclusief Amsterdammers vertonen een ander betaalpatroon: ze blijven tijdens de lockdowns in Nederland en vieren vakantie in eigen land (inclusief Amsterdam)

vaker dan in 2019. In de zomer van 2020 en zomer-herfst van 2021 ligt het pinvolume van de Nederlandse consumenten in de Amsterdamse horeca en logies hoger dan in 2019. Het pinvolume bij bedrijven in cultuur en recreatie ligt in 2020 en 2021 onder het niveau van 2019. Alleen in oktober van 2021 was het pinvolume van Nederlandse consumenten boven het niveau van 2019.

Figuur 5.4 Ontwikkeling van volume pinbetalingen van Nederlandse en buitenlandse kaarthouders naar sector per maand ten opzichte van zelfde maand in 2019, Amsterdam (indexcijfers) *

* gecorrigeerd herkomstland, niet gecorrigeerd inflatie en betaalgedrag

bron: Mastercard/ bewerking O&S

5.3 Minder vestigingen en banen in toeristische sector in 2021

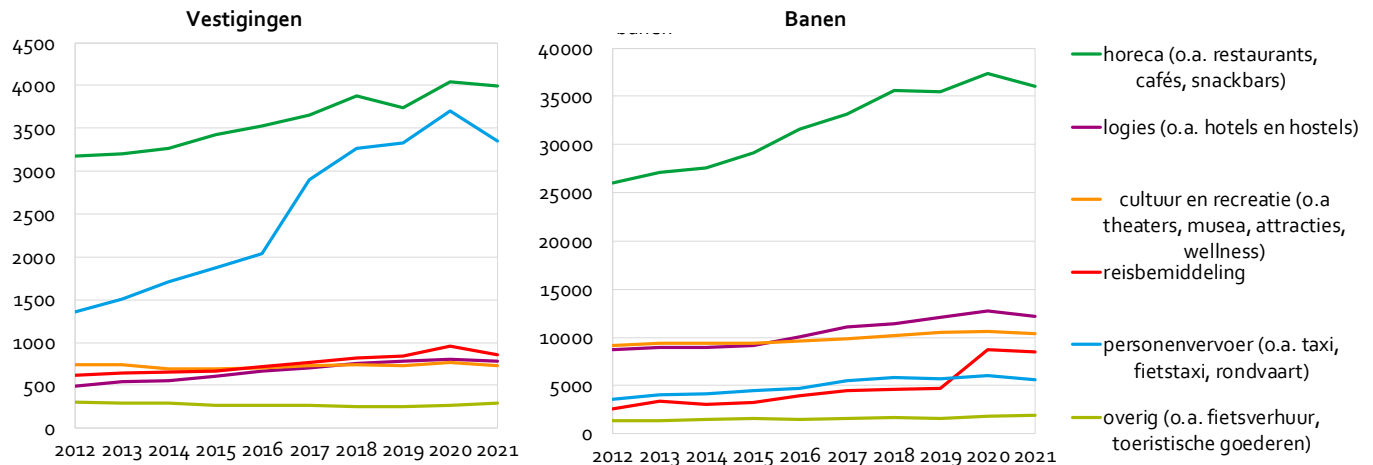
2020-2021: Vestigingen en banen gedaald

Van alle banen in Amsterdam is 11% in de toeristische sector. Tussen 2020 en 2021 is het aantal vestigingen en banen in de toeristische sector in Amsterdam gedaald. In 2021 telt Amsterdam 10.013 vestigingen in de toeristische sector, 5% minder dan in 2020. Het aantal banen is met 3% gedaald van 77.282 in 2020 tot 74.707 in 2021.⁵⁷

⁵⁷ Dit aantal banen is berekend door O&S op basis van de bedrijvenregistraties van de gemeente Amsterdam. Een andere methode voor het berekenen van het aantal banen in toerisme is ontwikkeld door CBS waarbij de werkgelegenheid wordt afgeleid van de bestedingen aan de toeristische goederen bij Amsterdamse bedrijven. Bij de interpretatie van het aantal banen moet rekening worden gehouden met de verschillende onderzoeksmethoden van CBS en O&S.

Tussen 2019 en 2020 is het aantal vestigingen en banen in de toeristische sector gestegen met 9% respectievelijk 10%.⁵⁸ Het totaal aantal vestigingen en banen in 2021 is boven het pre-corona niveau. De meeste banen in de toeristische sector zijn in de branches horeca en logies. De grootste branches qua aantal vestigingen zijn horeca en personenvervoer (zie figuur 5.5).

Figuur 5.5 Ontwikkeling vestigingen en banen in toeristische sector Amsterdam, 1 januari 2012-2021

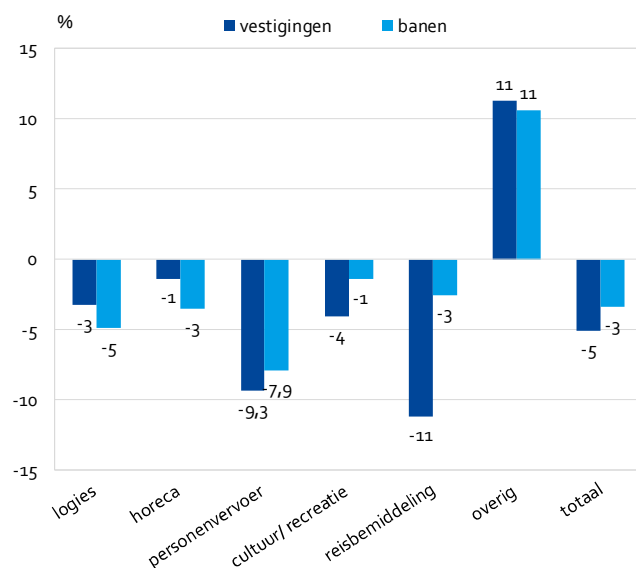
Bijna de helft van de banen in de toeristische sector (48%) is in de horeca: café's, restaurants en andere eet- en drinkgelegenheden. In 2021 telt deze Amsterdamse sector 36.072 banen, 3% minder dan in 2020 (-1.295 banen, zie figuur 5.6). Eén op de drie horecabanen is voor minder dan 12 uur per week, de zogenaamde kleine banen. De afname in 2021 komt voor 59% door de daling van het aantal kleine banen.

De logiesbedrijven tellen samen meer dan 12.000 banen in 2021, 5% minder dan in 2020 (-624 banen). Eén op de vijf banen bij logiesbedrijven is voor minder dan 12 uur per week. De afname in 2021 komt voor 69% door de daling van het aantal kleine banen.

De sector personenvervoer telt in totaal 3.354 vestigingen en 5.597 banen, voor een groot deel zelfstandige taxibedrijven. Het totaal aantal vestigingen en banen in deze sector is in 2021 met 9% respectievelijk 8% gedaald ten opzichte van 2020.

⁵⁸ De toename van het aantal banen in 2020 is voor een groot deel een gevolg van een statistische correctie. In 2019 waren meerdere vestigingen van Booking.com weggeschreven onder SBI-codes als dienstverlening, onroerend goed, ICT en financiële holdings. Hierdoor waren de vestigingen (en de banen) van dit bedrijf niet goed zichtbaar in de toerismestatistieken van O&S. De vestigingen van Booking.com zijn vanaf 2020 weggeschreven onder de SBI-code reisorganisatie en bemiddeling en zijn nu wel onderdeel van de toerismesector.

Figuur 5.6 Ontwikkeling vestigingen en banen in toeristische sector Amsterdam, 2020-2021

Arbeidsmarkt horeca begin 2021 zeer ruim, daarna krap

In de vorige monitor was geconstateerd dat horeca voor de coronacrisis te kampen had met krapte op de arbeidsmarkt. Dit is weergegeven door middel van de spanningsindicator van het UWV.⁵⁹ Tussen het 2^e kwartaal van 2020 en het 3^e kwartaal van 2021 is de krapte verdwenen. Vanaf het 3^e kwartaal van 2021 komen horeca ondernemers opnieuw moeilijk aan personeel zoals koks. (zie tabel 5.5).

Tabel 5.5 Spanningsindicator (openstaande vacaturen t.o.v. kortdurend werklozen), Groot-Amsterdam

beroep	Koks	Managers horeca
1 kw 2019	zeer krap	krap
4 kw 2019	krap	krap
1 kw 2020	krap	krap
2 kw 2020	ruim	ruim
3 kw 2020	ruim	ruim
4 kw 2020	zeer ruim	zeer ruim
1 kw 2021	zeer ruim	zeer ruim
2 kw 2021	gemiddeld	gemiddeld
3 kw 2021	zeer krap	krap
4 kw 2021	krap	krap

Bron: UWV

⁵⁹ <https://www.arbeidsmarktcijfers.nl/Report/2>

Bijlage 1 Onderliggende cijfers

Gasten en overnachtingen MRA

Tabel 6.1a Overnachtingen in hotels en vergelijkbare accommodaties naar COROP- gebied

	totaal	Nederlanders		buitenlanders		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Agglomeratie Haarlem	756.000	476.000	333.000	264.000	423.000	212.000
Groot Amsterdam, waaronder	23.006.000	7.608.000	4.556.000	2.396.000	18.450.000	5.213.000
Amsterdam	18.375.000	5.802.000	2.886.000	1.513.000	15.489.000	4.288.000
Amstel-Meerlanden/Waterland+	4.631.000	1.807.000	1.670.000	882.000	2.961.000	924.000
Het Gooi en Vechtstreek	271.000	139.000	155.000	105.000	116.000	34.000
IJmond	381.000	278.000	238.000	220.000	143.000	58.000
Zaanstreek	337.000	147.000	103.000	80.000	235.000	68.000
Flevoland	425.000	224.000	262.000	180.000	163.000	43.000
MRA totaal	25.178.000	8.873.000	5.648.000	3.244.000	19.530.000	5.628.000
Nederland totaal	54.403.000	28.746.000	24.272.000	18.445.000	30.131.000	10.301.000

Bron: CBS

Tabel 6.1b Gasten in hotels en vergelijkbare accommodaties naar COROP- gebied

	totaal	Nederlanders		buitenlanders		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Agglomeratie Haarlem	396.000	257.000	197.000	161.000	199.000	95.000
Groot Amsterdam, waaronder	12.071.000	4.048.000	2.766.000	1.434.000	9.305.000	2.615.000
Amsterdam	9.209.000	2.959.000	1.637.000	871.000	7.572.000	2.088.000
Amstel-Meerlanden/Waterland+	2.862.000	1.090.000	1.129.000	563.000	1.734.000	527.000
Het Gooi en Vechtstreek	153.000	85.000	95.000	68.000	59.000	17.000
IJmond	212.000	160.000	147.000	134.000	64.000	26.000
Zaanstreek	153.000	78.000	52.000	48.000	101.000	31.000
Flevoland	245.000	134.000	164.000	114.000	81.000	20.000
MRA totaal	13.230.000	4.762.000	3.421.000	1.959.000	9.809.000	2.803.000
Nederland totaal	30.569.000	16.163.000	15.058.000	11.061.000	15.511.000	5.102.000

Bron: CBS

Tabel 6.2a Overnachtingen in verblijfsrecreatieve logiesvormen, o.a. kampeer-en huisjesterreinen naar COROP- gebied

	totaal	Nederlanders		buitenlanders		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Agglomeratie Haarlem	943.000	704.000	336.000	395.000	607.000	309.000
Groot Amsterdam, waaronder	1.192.000	731.000	626.000	485.000	566.000	246.000
Amsterdam	515.000	455.000	x	x	x	x
Amstel-Meerlanden/Waterland+	677.000	276.000	x	x	x	x
Het Gooi en Vechtstreek	87.000	73.000	56.000	54.000	31.000	19.000
IJmond	467.000	368.000	302.000	275.000	165.000	93.000
Zaanstreek	7.000	3.000	5.000	3.000	2.000	0
Flevoland	1.829.000	1.531.000	1.131.000	1.233.000	697.000	299.000
MRA totaal	4.524.000	3.410.000	2.456.000	2.445.000	2.068.000	966.000
Nederland totaal	69.040.000	56.669.000	47.420.000	45.598.000	21.620.000	11.071.000

Bron: CBS

Tabel 6.2b Gasten in verblijfsrecreatieve logiesvormen, o.a. kampeer-en huisjesterreinen naar COROP- gebied

	totaal	Nederlanders		buitenlanders		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Agglomeratie Haarlem	238.000	171.000	90.000	101.000	148.000	70.000
Groot Amsterdam, waaronder	294.000	149.000	142.000	94.000	152.000	55.000
Amsterdam	x	x	x	x	x	x
Amstel-Meerlanden/Waterland+	x	x	x	x	x	x
Het Gooi en Vechtstreek	25.000	19.000	18.000	14.000	7.000	4.000
IJmond	97.000	72.000	63.000	54.000	34.000	19.000
Zaanstreek	2.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0
Flevoland	416.000	321.000	275.000	262.000	141.000	58.000
MRA totaal	1.071.000	732.000	589.000	527.000	482.000	205.000
Nederland totaal	15.347.000	11.137.000	10.729.000	8.974.000	4.618.000	2.163.000

Bron: CBS

Logiesaanbod in MRA

Tabel 6.3 Hotels, kamers en bedden naar gebied/ gemeente (begin)

	abs. antallen 2020			abs. antallen 2021			mutatie kamers 2020-2021	
	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	(abs)	(%)
totaal Amsterdam	533	39.913	87.917	536	40.583	89.256	670	2
totaal regio, waaronder	296	17.117	36.582	308	17.841	38.079	724	4
Amstel-Meerlanden								
totaal Amstel-Meerlanden	71	10.539	22.125	76	11.005	23.067	466	4
Aalsmeer	8	432	895	8	432	895	0	0
Amstelveen	14	1.483	3.520	14	1.483	3.520	0	0
Diemen	1	170	744	1	170	744	0	0
Haarlemmermeer	41	8.194	16.423	45	8.640	17.325	446	5
Ouder-Amstel	1	192	384	2	212	424	20	10
Uithoorn	6	68	159	6	68	159	0	0
agglomeratie Haarlem								
totaal agglomeratie Haarlem	86	2.010	4.423	90	2.027	4.460	17	1
Bloemendaal	7	62	127	7	62	127	0	0
Haarlem	28	1.076	2.446	30	1.084	2.462	8	1
Zandvoort	51	872	1.850	53	881	1.871	9	1
Waterland +								
totaal Waterland+	44	924	2.221	45	927	2.228	3	0
Beemster	6	74	174	6	74	174	0	0
Edam-Volendam/Zeevang	16	249	543	16	249	543	0	0
Oostzaan	2	149	322	2	149	322	0	0
Purmerend	3	99	283	3	99	283	0	0
Waterland	17	353	899	18	356	906	3	1
Gooi en Vechtstreek								
totaal Gooi en Vechtstreek	30	849	1.849	30	849	1.849	0	0
Blaricum	1	9	17	1	9	17	0	0
Bussum	3	152	301	3	152	301	0	0
Hilversum	7	240	499	7	240	499	0	0
Huizen	2	83	175	2	83	175	0	0
Muiden	1	14	28	1	14	28	0	0
Naarden	3	142	302	3	142	302	0	0
Weesp	8	98	261	8	98	261	0	0
Wijdmeren	5	111	266	5	111	266	0	0

Tabel 6.3 Hotels, kamers en bedden naar gebied/ gemeente (slot)

	abs. antallen 2020			abs. antallen 2021			mutatie kamers 2020-2021	
	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	(abs)	(%)
IJmond								
totaal IJmond	24	787	1.726	25	867	1.906	80	10
Beverwijk	11	205	455	11	205	455	0	0
Heemskerk	2	97	292	2	97	292	0	0
Velsen	11	485	979	12	565	1.159	80	16
Flevoland-								
totaal Flevoland-	19	1.234	2.561	20	1.394	2.912	160	13
Almere	11	1.079	2.225	12	1.239	2.576	160	15
Lelystad	8	155	336	8	155	336	0	0
Zaanstreek								
totaal Zaanstreek	22	774	1.677	22	772	1.657	-2	0
Wormerland	6	36	73	6	36	73	0	0
Zaanstad	16	738	1.604	16	736	1.584	-2	0

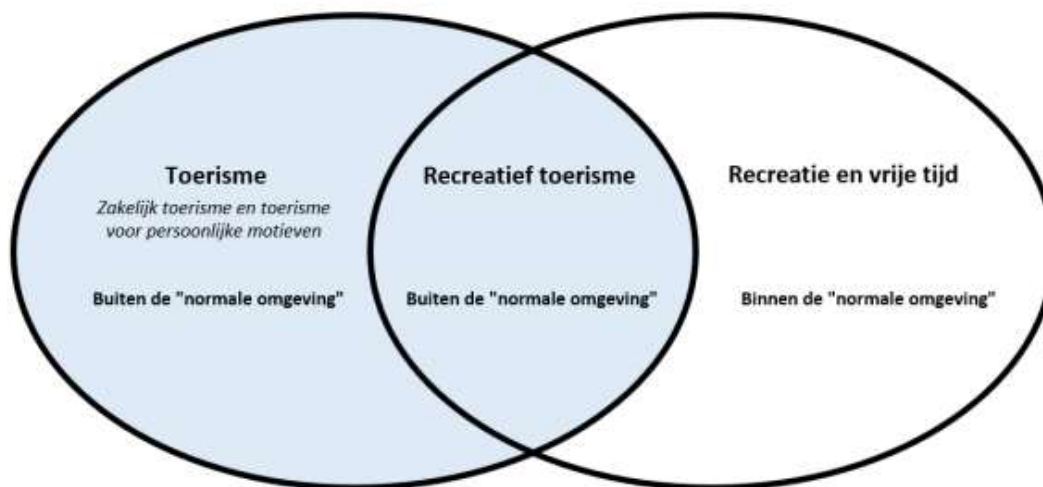
Bijlage 2 Definities, bronnen, methode

O&S houdt overnachtingsstatistieken ten behoeve van het overnachtingsbeleid van de gemeente Amsterdam en de Metropoolregio bij. O&S voert jaarlijks een hotelenquête uit en houdt eigen hoteldatabase en bedrijvenregister bij. Waar mogelijk wordt uitgegaan van de definities van het CBS. Ontbrekende registraties worden aangevuld met gegevens uit verschillende bronnen.

Definities en databronnen toeristische vraag en aanbod in MRA

O&S rapporteert (voor zover mogelijk) volgens de gestandaardiseerde concepten, definities en de beschikbare (landelijke) databronnen. De Nederlandse definities en databronnen zijn beschreven in de Landelijke Recreatie & Toerisme standaard 2030 (versie 2).⁶⁰

Schematische weergave toerisme en recreatie en vrije tijd (Landelijke Recreatie & Toerisme standaard 2030)

De definitie van het toerisme, die onder andere CBS toepast, luidt als volgt:

"Toerisme omvat de activiteiten van personen reizend naar en verblijvend op plaatsen buiten hun normale omgeving voor niet meer dan een jaar voor ontspanning, zakelijk verkeer en andere activiteiten die niet gerelateerd zijn aan een activiteit die beloond wordt vanuit de plaats die bezocht wordt." De belangrijkste criteria zijn:

1. Tijd/plaats: Het begrip 'normale omgeving' maakt de definitie subjectief. Voor het afbakenen van de normale omgeving wordt binnen de gebruikte bronnen een

⁶⁰ <https://www.landelikedataalliantie.nl/nl/home/de-landelijke-recreatie-toerisme-standaard-2030-versie-2.htm>

tijds criterium gehanteerd. De normale omgeving wordt verlaten als een activiteit inclusief reistijd meer dan twee uur duurt, maar minder dan een jaar in beslag neemt.

2. Motief: De reden van de reis kan recreatief of zakelijk zijn, zolang er maar niet voor beloond wordt vanuit de bezochte plaats.

Bezoekersmotieven van forensen, studenten, pakketbezorgers, aannemers, mantelzorgers vallen hierbuiten. De definitie van toerisme en de haalbaarheid van de operationalisering zijn afgestemd op de betreffende databronnen (zie hieronder).

Databron: www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/toerisme

Databronnen: gasten en overnachtingen in hotels, hostels, campings en vakantieparken Statistiek Logiesaccommodaties (SLA)

De SLA beschrijft het aantal gasten (buitenlands of binnenlands) en hun overnachtingen per type Nederlandse logiesaccommodatie. Een gast die meer dan twee maanden aaneengesloten verblijft in een logiesaccommodatie, wordt als vaste gast aangemerkt en telt niet mee voor de statistiek. Er wordt gekeken naar het aantal gasten en het aantal overnachtingen in hotels/hostels en in verblijfsrecreatieve logiesvormen (o.a. campings, vakantieparken e.d.):

1. Hotel, motels, pensions, appartementen met hoteldienstverlening, jeugdaccommodaties en B&B met minimaal 5 slaappleatsen.
2. Kampeerterreinen met minimaal 4 toeristische slaappleatsen en Huisjescomplexen met groepsaccommodaties met minimaal 10 slaappleatsen.

Het gaat om geregistreerde logiesaccommodaties. Hieronder valt niet de vakantieverhuur van woningen. De vakantieverhuur van woningen wordt apart geschat door O&S.

Databron: www.cbs.nl

Toeristisch verblijf in woningen in Amsterdam

Het toeristisch verblijf in woningen is nog niet volledig in kaart gebracht en bevat overlap met hotelstatistieken. Gegevens in deze rapportage hebben daarom indicatief karakter.

Vakantieverhuur

In deze rapportage wordt gekeken naar het aanbod woningen via online verhuurplatforms, zoals Airbnb en naar het aantal reviews. De cijfers zijn verkregen door middel van webscraping. Op meerdere aselecte momenten in een maand worden door de Gemeente Amsterdam metadata online opgehaald. Alleen advertenties met een aangegeven locatie binnen de Gemeente Amsterdam zijn meegenomen. Er is hierbij gekeken naar het unieke jaaraanbod, hetgeen advertenties die minimaal één keer zijn aangeboden tussen januari en december van elk jaar. Er wordt ook gekeken naar het unieke maandaanbod (advertenties die minimaal één keer in een maand zijn aangeboden). Niet elke advertentie leidt echter tot verhuur. Op basis van het aantal reviews is een schatting gemaakt van het aantal overnachtingen via Airbnb. Airbnb publiceert ook eigen statistieken op www.airnbccitizen.com/data.

Overnachtingen in jachthavens in MRA

Waterrecreatie Advies BV houdt statistieken van de Nederlandse jachthavens bij, waaronder capaciteit, bezettingsgraad en het aantal overnachtingen. In deze rapportage zijn maatwerkcijfers opgenomen van het aantal bootplaatsen, bezettingsgraad en het aantal overnachtingen door passanten. Databron: www.waterrecreatieadvies.nl.

Cruisepassagiers in Amsterdam

Cruisestatistieken worden verzameld en gepubliceerd door Amsterdam Cruise Port (ACP). ACP verdeelt de cruise in twee segmenten: de zee- en riviercruise, waarbij wordt gekeken naar het aantal schepen en het aantal passagiers. Passagiers worden verdeeld in transit en turn-around, voor wie Amsterdam begin- of eindbestemming is.

Databron: <http://www.amsterdamcruise.nl>.

Dagbezoek aan Amsterdam

Het aantal binnenlandse dagbezoekers aan Amsterdam wordt door O&S geschat op basis van 2 landelijke onderzoeken: CVO en CVTO:

ContinuVakantieOnderzoek (CVO)

Het CVO wordt uitgevoerd door NBTC-NIPO Research en onderzoekt het vakantiegedrag van Nederlanders in het binnen- en buitenland. In het CVO wordt een vakantie en dus toerisme gedefinieerd als een verblijf met minstens één overnachting, buiten de eigen woning voor ontspanning en plezier. Een verblijf bij familie, vrienden of kennissen in Nederland telt niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO)

Het CVTO wordt uitgevoerd door NBTC-NIPO Research en onderzoekt uithuizige vrijetijdsactiviteiten van Nederlanders in het binnen- en buitenland. Onder uithuizige vrijetijdsactiviteiten worden alle (dag)recreatieve activiteiten, die worden ondernomen buiten de eigen woning, in binnen- of buitenland en waarbij men minimaal een uur van huis is (inclusief reistijd). Het CBS maakt de selectie om alleen activiteiten, die langer dan twee uur (incl. reistijd) duren, zodat wordt voldaan aan de voorgeschreven definitie van toerisme. Bezoek aan familie, vrienden en kennissen, en activiteiten ondernomen tijdens vakanties of inclusief overnachting blijven buiten beschouwing. Activiteiten binnenshuis, zoals lezen of tv kijken vallen worden door het CVTO niet waargenomen. Voorbeelden van vrijetijdsactiviteiten zijn wandelen, uit eten gaan in een horecagelegenheid, fitnessen etc.

Databronnen capaciteit hotels, campings, havens en woningen

Database accommodaties O&S

O&S houdt het aanbod van logies- en verblijfsrecreatieve accommodaties in de MRA bij: hotels, hostels, campings, vakantieparken, jachthavens. Gegevens worden bijgehouden door verschillende bronnen te koppelen: het Handelsregister, bedrijvenregister LISA, de hotelenquête O&S, boekingssites, zoals booking.com en andere externe bronnen. De gegevens in de database van O&S worden per 1 juli bevroren.

CBS definitie hotels en hoteldatabase

O&S volgt de hoteldefinitie van het CBS en houdt de volgende accommodaties in de hoteldatabase bij:

- Hotels - accommodaties met minimaal 5 slaapplekken voor logiesverstrekking in overwegend een- en tweepersoonskamers tegen boeking per nacht, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt aan gasten en aan passanten.
- Pensions – accommodaties met minimaal 5 slaapplekken voor logiesverstrekking in overwegend een- en tweepersoonskamers, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt aan gasten maar niet aan passanten.

- Appartementen met minimaal 5 slaappleatsen en hoteldienstverlening, waarbij gedurende het verblijf het appartement schoon wordt gehouden en de bedden worden opgemaakt.
- Hostels en jeugdherbergen - accommodaties met minimaal 5 slaappleatsen in kamers en/of zalen die men mogelijk met 'vreemden' moet delen.
- Bed&breakfast⁶¹ (definitie CBS) - particuliere woning met minimaal 5 slaappleatsen waar men kan overnachten en ontbijten.

Regels met betrekking tot hotelbestemmingen en bed & breakfast kunnen verschillen per gemeente. Voor het exploiteren van een hotel in de gemeente Amsterdam dient een pand over de juiste bestemming in het vigerende bestemmingsplan te beschikken. Niet alle accommodaties in de hoteldatabase van O&S voldoen aan deze eisen. Aan de verhuur van woningen in de gemeente Amsterdam zijn specifieke voorwaarden verbonden (zie definities en regels in hoofdstuk 3).

Bronnen, definities en regelgeving woningenverhuur in Amsterdam en Nederland

Woningen kunnen aan toeristen worden verhuurd via vakantieverhuur of via de bed & breakfast (B&B) regeling. Gemeente Amsterdam houdt deze statistieken voor Amsterdam bij (zie definities en regels Amsterdam in hoofdstuk 3). Het CBS verzamelt landelijke statistieken van B&B.

Een derde optie van woningenverhuur is short stay. Short stay in de gemeente Amsterdam is verhuur van woonruimte aan expats voor een periode van minimaal 7 nachten en is niet bedoeld voor toeristen (zie definities en regels in hoofdstuk 3). In de praktijk worden short stay woningen ook aan toeristen aangeboden.

In de landelijke statistieken van het CBS worden short stay appartementen gerekend tot appartementen zonder hoteldienstverlening die vallen onder dezelfde categorie als huisjesterreinen, vakantiebungalows en andere verblijfsrecreatieve logiesvormen. Shortstay hotels worden door het CBS gerekend tot hotelstatistieken.

Hotelenquête O&S

Om de logiesstatistieken te actualiseren, houdt O&S een jaarlijkse enquête onder hoteliers. Het veldwerk vindt plaats in het tweede kwartaal van het jaar. Individuele enquêtegegevens worden door O&S vertrouwelijk behandeld conform privacy beleid van de gemeenten Amsterdam en niet aan derden verstrekt.

Van de Amsterdamse hotels en vergelijkbare accommodaties hebben er 240 de vragenlijst van O&S ingevuld, een respons van 45%. In de regio hebben 95 accommodaties de vragenlijst ingevuld (32%).

⁶¹ Deze landelijke definitie houdt geen rekening met de regelgeving in de gemeente Amsterdam, waarbij verhuur van woningen aan meer dan 4 personen niet toegestaan is.

Respons enquête gastenaccommodaties naar sterklasse, maart-juni 2021

	Amsterdam			regio		
	respondenten	hotels in steekproef maart 2021	respons (%)	respondenten	hotels	respons (%)
geen ster	49	133	37	31	118	26
1 ster	18	41	44	3	10	30
2 sterren	29	71	41	10	29	34
3 sterren	77	147	52	26	76	34
4 sterren	55	117	47	25	63	40
5 sterren	12	23	52	-	-	-
totaal	240	532	45	95	296	32

Bron: O&S

Bijlage 3 Vragenlijst O&S en open antwoorden

<<HOTNR>>

Jaarlijkse enquête Gastenaccommodaties 2021 Voor Hotels, Hostels, Pensions, B&B, Appartementen en Botels

De eerste 2 vragen gaan over de huidige situatie van uw accommodatie (in 2021)

1. Is uw accommodatie op dit moment open voor gastenovernachtingen?

Ja
Nee

2. Wilt u onderstaande gegevens controleren en indien nodig aanpassen?

		Wijzigingen en aanvullingen
Naam bedrijf	«HOTELNAAM»	
Adres	«ADRES»	
Postcode en plaats	«WOONPLAATS»	
Algemeen telefoonnummer	«TELEFOON»	
Algemeen e-mailadres	«EMAIL»	
Aantal sterren	«NHC»	

De vragen hieronder gaan over de situatie van uw accommodatie in 2020

3. ⁺ Wat is de gemiddelde prijs voor 1- en/of 2-persoonskamer* over 2020 in uw accommodatie (in euro's inclusief b.t.w.)?

Prijs 1-persoonskamer 2020	Prijs 2-persoonskamer 2020	prijs 1 bed in gedeelde kamer 2020 (Hostels) *
€	€	€

* Indien van toepassing gemiddelde prijs voor 1 bed in gedeelde kamers in Hostels

4. Wat was in 2020 uw gemiddelde kamerbezetting? %
gemiddeld percentage verhuurde kamers / units

* Indien gedeelde kamers in Hostels, bedbezetting %

5. Is uw accommodatie op alle dagen in 2020 open geweest?

Ja ----> vraag 8

Nee

6. Hoeveel dagen is uw accommodatie gesloten geweest in 2020? _____ dagen

7. Wat is de reden(en) dat uw accommodatie (op sommige dagen) in 2020 gesloten is geweest?

Geen of te weinig gasten

Verbouwing, renovatie

nieuwe accommodatie, in de loop van 2020 open

anders, nl _____

8. Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

Ja, nl _____

Nee _____

Open antwoorden hotelenuquête in de periode maart-juni 2021

Hieronder volgen de spontaan gegeven antwoorden van de respondenten op de vraag 'Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?' De antwoorden van de hoteliers zijn gesorteerd per gemeente/regio.

Amsterdam

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

gemeente Amsterdam

- -Reduce city tax hotels to European competitive level
- -Remove city tax for cruise ships – bring high value business to the city
- - Increase contribution to Amsterdam Partners' congress & convention bureau
- - Don't work on too many road projects at the same time making city unreachable by car
- - Cleanliness & safety in wallen area needs attention
- - Bereikbaarheid lastig ivm werkzaamheden- campagne heeft niet geholpen voor onze bezetting- restaurants gesloten
- - Meer reclame maken voor toeristen, toeristenbelasting moet verlagen
- - Stadsbelasting in de huidige vorm geen wenselijke situatie
 - Internationale gasten hebben we nodig
 - Imago Amsterdam zullen we gezamenlijk moeten verbeteren
- € +7% ciytax is te hoog en te gecompliceerd
- 1 - beter / meer overleg met hotels en het bedrijfsleven om samen tot een duurzame ontwikkeling van het toerisme te komen. Denk aan focus groepen of klankborden met specialisten uit de praktijk. Samen sterker.
- 2 - nog strenger reguleren van kamer / woningverhuur aan toeristen (airbnb), dit is een onwenselijke manier van toerisme die de leefbaarheid niet ten goede komt.
- 3 - focus op toeristen die waarde toevoegen.
- 4 - sluit de ogen niet voor drugstoerisme. Reguleren en controleren is beter dan verbieden. Bij verbod komt er meer overlast op straat van dealers bij oa Centraal Station, op Schiphol en de grote pleinen als dam, Rembrandt, Leidse etc. Amsterdam zou hier een voorbeeldfunctie in moeten nemen.
- 100% compensatie voor 100% verplichte sluiting.
- Aandacht voor herstel van de bezoekerseconomie; vaste bedrag toeristenbelasting van 3,- pppn afschaffen, vakantieverhuur in de hele stad verbieden, campagne voeren om de respectvolle bezoeker te verleiden om naar onze mooie stad te komen.
- Belasting verlaging
- Bereikbaarheid van het centrum
- Beter verbinding met centrum
- City Tax - it is urgent to revise this taxation.
The weight of the tax is incredible high during these times. Also the methodology of calculation needs to be revised. The tax is charged 1 year in advance and based on prior year. In 2020 we received an invoice of nearly €3M to pay!!!
- City tax (7% én €3 per persoon per nacht) is té veel en ontmoedigend, naast het feit dat het technisch in systemen (percentage en vast bedrag) erg lastig te organiseren is
- Citytas zou tijdens deze lastige tijd niet moeten worden gevraagd
- Citytax te hoog
- Combineer de city tax en tourism fee tot 1 bedrag. Het werkt verwarrend en hotelgasten denken dat ze worden opgelicht. Het is ook onnodige extra financiële administratie. Maak er 1 city tax fee van gecombineerd.
- Coronabezetting
- Covid heeft een grote impact gehad
- De city tax afschaffen / verlagen naar 3 %

Amsterdam

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

gemeente Amsterdam

- De citytax moet ook voor bezoekers gaan gelden.
- De citytax van €3,- per persoon per nacht staat niet in verhouding met de lage kamerprijzen buiten de 7% die al gevraagd wordt. Graag dit aanpassen wanneer de omzet cijfers gigantisch achterblijven door Corona
- De citytax weer aan te passen naar 1 percentage en 3 euro pppn heel verwarrend voor gast en zorgt voor agressie bij gaste
- De corona crisis heeft de bezetting fors geraakt waardoor de gemiddelde prijzen en bezetting fors lager zijn dan wat voor de crisis behaald wordt.
- De extra toeristenbelasting -3 euro p.p.p.n is een molensteen voor de kleinere hotels. Deze eenzijdige belasting zou eerlijker verdeeld moeten worden over alle disciplines, die geld verdienen aan toerisme. Overigens zijn al onze gasten, hoe klein hun budget of anders, kwaliteitsgasten!
- De gemiddelde kamerprijs is die van de verkochten kamers
- De heffing van 3 euro p/p p/nacht toeristenbelasting is een draak... Veel te veel werk (op locatie) om apart te innen en ook veel te veel administratie voor zo weinig opbrengsten. Strijdigheid met privacywetgeving dreigt als je moet aantonen wanneer je als exploitant 'ontheffing' verleent aan ingezetenen van Amsterdam.
- De hoge tarieven van toeristenbelasting passen absoluut niet meer bij deze tijd. Het ondermijnt het herstel van de hotelmarkt in Amsterdam en dienen, wellicht tijdelijk, te worden bijgesteld naar beneden.
- De toeristenbelasting à 3 euro pp zou echt opgeheven moeten worden. Belemmert toerisme meer werk voor hoteliers verzoek ook aan khn of zij zich hiervoor willen inzetten.
- De toeristenbelasting is erg hoog in tijden van Corona.
- De toeristenbelasting is te hoog .
De 3 euro pppn is een belasting van het hotel en gaat ten kosten van de inkomen van de reeds zeer aangeslagen financieel situatie van de onderneming.
- De toeristenbelasting van 3 euro pp is lastig uit te leggen en maakt het ons deze tijd erg lastig. Het komt boven de 7% citytax. Er worden veel auto inbraken gepleegd ij gasten v/h hdel, zeker als gasta uit het buitenland komen. Dit is zeer slechte reclame voor de stad
- Door Corona, en alle wetgevingen van het Kabinet dat alles dicht Moest, terwijl de Hotels WEL open mochten blijven.
Echter heeft dit GEEN nut gehad.
Mensen, toeristen, en zakelijke klanten gaan niet naar Amsterdam terwijl cafe's Bars Restaurants musea en al ...
DICHT MOESTEN.
WIJ (net als vele burens om ons heen) hebben GEEN klanten gehad.
- Door de Corona crisis zijn wij hard geraakt. Begrijpelijk is dat er toeristenbelasting dient te worden geïnd. Als voorheffer worden wij extra belast omdat wij met 2 soorten toeristenbelasting te maken hebben, 1 een % en 1 een vast bedrag, zijnde € 3,-- per persoon, per nacht. Doordat er 2 heffingen zijn ontstaat er verwarring bij de gast en veel discussie.
Veel gasten begrijpen het niet, om dit proces helder en duidelijk te krijgen zouden wij heel graag 1 heffingsvorm willen hebben. Dit straalt meer duidelijkheid uit richting de gast en is gastvriendelijker.
- Door de coronapandemie hebben wij totaal geen toeristen gehad, graag zouden wij willen dat de gemeente kan kijken naar verlaging van de toeristenbelasting want naarmate de prijzen ook dalen en het nog wel jaren kan duren voordat toerisme weer aantrekt dit alle hotels kan helpen
- Er voor zorgen dat de middenstand in Amsterdam geholpen wordt.
- Geen andere dan de al bekende op het gebied van loslaten van voor de hotels veel te strenge corona-eisen
- Geen toeristen toeslag meer Aub.
Geen airb&B meer Aub.
- Gesloten geweest ivm corona en de gemeente die de toeristen heeft weggejaagd. Het water staat ons aan de lippen
- Graag de toeristenbelasting 3 euro pp terugdraaien, dank
- Graag de toeristenbelasting herzien.

Amsterdam

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

gemeente Amsterdam

- Graag meer focus op het afval de prullenbakken puilen dikwijls uit
- Het belang van Toerisme op de Amsterdamse economie te behartigen, stimuleren, en aanmoedigen. NIET ONTMOEDIGEN.
- Hoe komt Gemeente Amsterdam hotels tegemoet in de huidige pandemie?
- Hotel is uitermate zwaar getroffen door de pandemie / coronacrisis.
- Huidige niveau van toeristenbelasting is te hoog. Staat niet in verhouding voor low budget organisaties
- I really hope the municipality can offer more supports to my hotel and others. Due to COV-19 hotel have to close because no guest but we still have to pay a lot of payments such as rent, taxes, technology companies....
- In tijden van corona zou de gemeente beter moeten kijken naar de parkeertarieven of stadsbelasting. Dit heeft ons veel klandizie gekost.
- Ja moeten er meer voordeel aan de toeristen bieden zoals minder toeristenbelastingen en meer activiteiten
- Let terraces open with corona rules enforced.
- Meer financiële steun ?
- Met de uitdagingen die alle hotels hebben is de € 3,00 per persoon boven op de 7% city tax een aandachtspunt om te heroverwegen want dat zorgt dat er minder gasten naar Amsterdam komen en ook blijven overnachten. Dagjes mensen komen naar Amsterdam, dragen niet bij aan de city tax maar zorgen wel voor (over)last
- Ons bedrijf heeft liquiditeitsproblemen niet ontstaat toeristenbelasting te betalen
- Oude eigenaar van het hotel is eind 2020 failliet gegaan. Op 3 januari 2021 geopend door nieuwe eigenaar.
- Over 2020 zijn er bedragen opgelegd aan vooruit te betalen belastingen (toeristenbelasting, rioolheffing, etc).

Deze bedragen zijn gebaseerd op 2019 maar onbetaalbaar op moment. Tot nu toe hoor ik dat de gemeente niet heel flexibel hier mee omgaat. Zelf heb ik nog steeds geen reactie op mijn bezwaar.

Coulance in betalen van de openstaande posten is zéér noodzakelijk om te overleven met ze allen.

- PER DIRECT afschaffing van de 3 euro p.p. Toeristenbelasting, dit kunnen we er echt nu niet bij hebben. De hotels in Amsterdam zijn extreem hard geraakt door de coronacrisis, en hebben grote schulden op moeten bouwen om te kunnen overleven. Voor velen is het hierdoor onzeker of ze kunnen blijven bestaan. Dit kan heel veel banen gaan kosten! De gemeente heeft de 3 euro p.p. Belasting ingevoerd in de hoogtijdagen, het zou meer dan fair zijn om nu, tijdens het grootste dieptepunt uit de geschiedenis van de Amsterdamse hotelierie, ook mee te bewegen naar beneden.
- Stadsbelasting voor toeristen is te hoog voor Amsterdam in vergelijking met andere grote steden
- Steun de logiesverstreckende bedrijven dmv kwijtschelding gemeentelijke lasten / toeristenbelasting en help mee de stad weer te promoten zodra Covid-19 dit weer toelaat.
- Stop ongestuvige belastingen en heffingen die Amsterdam doen overkomen als een stad vol graaiers. Wees blij met de omzet die toeristen genereren, het geld wordt toch wel uitgegeven. Ook voor ondernemers zijn de toeristenbelasting en toeristenheffing een onvriendelijke en onbegrijpelijke verzwarende van de lasten en administratieve druk. Wees blij met de toeristen en met name kleine horeca ondernemers.
Zorg voor betere bereikbaarheid van mijn pand, mensen moeten nu over het fietspad rijden en het pand is onvindbaar met autonavigatie. De Hartelust is een schakel tussen de stad en de Tuinen van West, een veilige verkeerssituatie hoort daarbij. Nu zijn het voor vrachtwagens zoals de gastankers en vuilniswagens genoodzaakt achteruit te rijden, vaak drie kilometers! Verlaag de snelheid op de N200 naar 50 kilometer per uur en ontsluit de Tuinen van West op de N200.
- Toerisme zou wellicht gestimuleerd zijn als de toeristenbelasting tijdelijk wordt afgeschaft
- Toerist Fee €3 per persoon moet weg, dat is al te veel tijdens dit crisis.
- Toeristenbelasting 3 eu pp in 2020 is/was onacceptabel in ogenschouw nemend de pandemie

Amsterdam

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

gemeente Amsterdam

- Toeristenbelasting en toeristfee maak effect op onze prijzen. En kost ons veel tijd. Pls een van ze afzeggen
- Toeristenbelasting is procentueel gezien te hoog voor een hostel, dit komt door een vaste prijs verhoging van 3 euro per persoon per nacht.
- Toeristenbelasting is te hoog!
Er is een gebrek aan openbare toiletten voor toeristen.
- Toeristenbelasting moet naar beneden
- Toeristenbelasting moet verlaagd worden.
- Toeristenbelasting naar beneden in percentage en geen vast bedrag per persoon.
- Van 01-01-2020 tot en met 12-03-2020 hadden we een normale bezetting van 68 % met toeristen. Vanaf 12-03 waren we op 1 kamer na leeg. We hebben toen in overleg met de Regenboog 4-6 daklozen gehuisvest voor een paar maanden. Vanaf oktober zijn we langzamerhand studenten gaan huisvesten. Dat zijn er tussen de 5 en 10 geweest af en aan.
- Vanaf 15 maart tot einde jaar was gem bezetting 14%
- Vanwege de corona pandemie zijn de gasten grotendeels van het jaar weggebleven.
- Veel kritiek op toeristenbelasting.
- Veel longstay gasten
- Verlaag aub de toeristenbelasting vanaf 2022. Verwijder 3 euro p.p.p.n.
- Verlaag de toeristenbelasting aub
- Verlaag de toeristenbelasting/ kijk bij te massale toerisme beter naar Nederlands dagtoerisme
- Verlaag de toeristenbelasting. Op dit moment zijn alle logies-verstreckende bedrijven in grote problemen en als we voor 2020 en 2021 een kwijtschelding zouden krijgen zou dat enorm schelen.
- Verlaag de toeristenbelasting. Schaf 3 euro toeristenbelasting p.p.p.n af aub!
- -Verlaging toeristenbelasting en niet een vast bedrag en %, maar alleen een %
- Verlaging parkeertarieven in lijn met marktdruk
- Aandacht voor verduurzaming en elektrisch vervoer
- Realistisch citymarketing beleid
- Verlaging toeristenbelasting, promoten van Amsterdam
- Verlaging toeristentax!
- Wat kan ik zeggen na zo een verschrikkelijk jaar! Wees coulant als gemeente voor toeristen om de komende jaren weer wat in te lopen na het verlies van 2020. De toeristen komen graag maar dan moet de gemeente het niet moeilijker maken.
- Wij zijn wel open maar het is duidelijk dat er in de corona maatregelen periode niet of nauwelijks bezoekers zijn geweest, eerste 2,5 maand gedraaid en twee maanden in de zomer redelijk.
- Wij zouden graag zien, dat het toerisme weer gestimuleerd wordt en dat de toeristenbelasting herzien wordt.
- Zo spoedig mogelijk aanjagen toerisme en dagbezoek

Amstel-Meerlanden

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

Amstel-Meerlanden: gemeente Aalsmeer

- Meer steun en lagere toeristenbelasting
- Ben ivm corona gestopt

Amstel-Meerlanden: gemeente Amstelveen

- Staycations Marketing, Support local initiative could have been better
- Er is helaas geen directe bus meer vanaf dichtbij zijnde bushalte (Zijdelweg)

Amstel-Meerlanden: gemeente Diemen

- Accepteren dat toeristen enorm belangrijk zijn voor de economie (of in ieder geval, de Amsterdamse horeca) en een balans tussen dit economische aspect en leven in de stad nastreven.

Amstel-Meerlanden: gemeente Haarlemmermeer

- Er is al jaren door de KHN aangegeven dat er veel te veel hotelkamers gebouwd worden om zo te voorkomen dat de prijzen van kamers te hoog worden. Dit beleid is de hele MRA is zeer kwalijk en hoogmoedig. Graag bij jullie zelf te rade gaan hoe we dit zsm oplossen, Projecten die nog op stapel staan zsm afblazen, met de project ontwikkelaars om de tafel en zorgen voor betaalbare woonruimte voor jongeren ipv hotelkamers.
- Als Hotellier is toerisme voor ons van levensbelang, het huidige gevoerde beleid in de stad is toegespitst op het reduceren van toerisme en het laten krimpen van de sector dit zal ten koste gaan van vele banen direct en indirect. Overigens kan ik mij wel vinden in het ontmoedigen van toerisme dat naar Amsterdam komt voor zaken als drugs en de wallen, dit is toerisme wat uiteindelijk meer kwaad doet en daarmee geld kost. Daarnaast is het wellicht een idee om een inspraak orgaan op te zetten namens de horeca met niet enkel de "bekende" gezichten maar met een vertegenwoordiging van alle sectoren en niveaus, deels naar Rotterdams voorbeeld, daar heeft de gemeente overigens ook een toegewijde accountmanager voor de grotere horeca in de stad, dit schept voor ondernemers een direct aanspreekpunt wanneer zij vragen hebben mbt regelgeving bijvoorbeeld.

Amstel-Meerlanden: gemeente Uithoorn

- Ontwikkeling recreatief gebied, gemeente Uithoorn. Afzien van city tax in 2020. Druk zetten achter goede snelle OV verbinding met Amsterdam eo

Agglomeratie Haarlem

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

Agg. Haarlem: gemeente Haarlem

- Het is van belang om gemeentelijke kosten zo veel mogelijk te drukken zodat bedrijven het hoofd boven water kunnen houden
- Handhaving illegale vakantieverhuur
- Covid...uiteraard
- Beoordeel of het heffen van toeristenbelasting over 2020 reëel is om hotelbedrijven te helpen in deze tijd.

Agg. Haarlem: gemeente Zandvoort

- Zorg voor parkeergelegenheid, mag best betaald parkeren zijn
- Veel vergoeding verlenen aan horeca en hotel pensioen om winter 2021 te overleven
- Ontbijt zou moeten open kunnen voor hotelgasten

Waterland/ Zaanstreek

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

Waterland/Zaanstreek: gemeente Beemster

- Makkelijker OV, de OV chip kaart is voor bezoekers te lastig
- Er wordt 'begrip' getoond voor ondernemers en uitstel. Ontvangen wel nu al aanslag toeristenbelasting!

Waterland/Zaanstreek: gemeente Edam-Volendam

- Weten jullie dat zelf niet? Door corona alleen maar annuleringen en na 1 september nauwelijks nog een kameraanvraag.

Waterland/Zaanstreek: gemeente Purmerend

- Wij hebben een gedeelte van ons hostel beschikbaar gesteld aan de gemeente om daklozen op te vangen.

Waterland/Zaanstreek: gemeente Waterland

- Geen mogelijkheid tot duurzame opening
- B2B accommodatie zijn door de overheid nooit gesloten geweest. Ivm corona en het reisverbod zijn buitenlandse toeristen weggebleven. Sluiting van toeristische attracties en horeca heeft ook veel Nederlandse gasten thuisgehouden

Waterland/Zaanstreek: gemeente Wormerland

- Totaal geen ondersteuning tijdens Corona, per 1 juni zullen de deuren helaas gesloten moeten worden

Gooi en Vechtstreek

Gooi en Vechtstreek: gemeente Wijdmeren

- Wij zijn een klein familiehotel zonder veel eigen faciliteiten. Door de Corona maatregelen zijn onze beperkte faciliteiten nog beperkter geworden waardoor wij geen interessante overnachtingsplaats zijn.

IJmond

Zijn er aandachtspunten die u belangrijk vindt om aan de gemeente door te geven?

IJmond: gemeente Velsen

- Nee, dat de toeristenbelasting in A'dam niet vooraf betaald moet worden. Maar achteraf zie problemen Covid
- De verhoogde citytax van €1,05 naar €2.50 per 1-1-2020 helpt ook niet echt mee

Literatuur

Bureau Stedelijke Planning, Universiteit Utrecht in opdracht van Provincie Noord-Holland (2021): Airbnb monitor Noord-Holland 2021, 1 oktober 2021.

CBS (2021): Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021, oktober 2021.

CBS (2020): Toerismerekeningen: Gemeente Amsterdam, december 2020.

CLIA (2022): State of the cruise industry outlook, 2022.

De Nederlandsche Bank (2020): Pandemic payment patterns, DNB Working Paper Nr. 701, december 2020.

Eijgelaar, E., Neelis, I., Peeters, P., de Bruijn, K., & Dirven, R. (2020): Travelling large in 2018: The carbon footprint of Dutch holidaymakers in 2018 and the development since 2002. Breda, The Netherlands: Breda University of Applied Sciences.

European Comission (2016): The European Tourism Indicator System: ETIS toolkit for sustainable destination management, March 2016.

Gemeente Amsterdam (2022): Toeristische verhuur van woonruimte; Rapportage 1 januari – 31 december 2021, april 2022.

NBTC (2021): Vakantie Sentiment Monitor, Resultaten meting 1-10, 2020-2021.

O&S (2022): Bezoekersprognose 2022-2024, april 2022.

O&S (2020): Onderzoek naar de toeristische draagkracht van wijken; de invloed van toerisme op leefbaarheid, februari 2020.

Tourism Economics in opdracht van European Travel Commission (2022): European Tourism – Trends and Prospects, Quartely Report 4/2021, February 2022.

UNWTO (2022): World Tourism Barometer, January-March 2022.

Gemeente Amsterdam

Onderzoek, Informatie en Statistiek

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

data.amsterdam.nl